

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI

YARGI MEVZUATI BÜLTENİ

Bültenin Kapsadığı Tarihler 14 - 20 Nisan 2009	Yayımlandığı Tarih 21 Nisan 2009	Sayı 409
--	--	--------------------

İÇİNDEKİLER

- [2/4/2009 Tarih ve 5872 Sayılı Ekonomik İşbirliği Teşkilatı \(EİT\) Kaçakçılık ve Gümrük Suçları Veri Bankasının Kurulması ve İşletilmesine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun](#)
(R.G. 14 Nisan 2009 – 27200)
- [4760 Sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa Ekli \(III\) Sayılı Listenin \(A\) Cetvelinde Yer Alan Malların Vergi Oranları Ve Asgari Maktu Vergi Tutarlarının Yeniden Belirlenmesine İlişkin Ekli Kararın Yürürlüğe Konulmasına Dair 2009/14882 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı](#)
(R.G. 14 Nisan 2009 – 27200)
- [Korunması Gerekli Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıklarının Tasnifi, Tescili ve Müzelere Alınmaları Hakkında Yönetmelik](#)
(R.G. 20 Nisan 2009 – 27206)
- [Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulundan 2 Adet Atama Kararı](#)
(R.G. 18 Nisan 2009 – 27204)
- [Yargıtay 2. Hukuk Dairesinden 4 Adet Karar](#)
(R.G. 15 Nisan 2009 – 27201)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Yılmaz ve Kılıç/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Yeter/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Tandoğan/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Samüt Karabulut/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Sadıkoğulları ve Erdem/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Nurgül Doğan/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Nakçi/Türkiye Davası\)](#)
- [Adalet Bakanlığında İlân](#)
(R.G. 15 Nisan 2009 – 27201)
- [Adalet Bakanlığında İlân](#)
(R.G. 16 Nisan 2009 – 27202)
- [Adalet Bakanlığında Münhal Noterlik İlânları](#)
(R.G. 18 Nisan 2009 – 27204)
- [Personel Genel Müdürlüğünden “Yardım Kampanyası” Konulu Duyuru](#)
- [İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığından “Gökçeada Kamp Duyurusu” Konulu Duyuru](#)
- [İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığından “Antalya Kamp Duyurusu” Konulu Duyuru](#)

Kanun

EKONOMİK İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI (EİT) KAÇAKÇILIK VE GÜMRÜK SUÇLARI VERİ BANKASININ KURULMASI VE İŞLETİLMESİNE DAİR ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN

Kanun No. 5872

Kabul Tarihi: 2/4/2009

MADDE 1 – (1) 7 Temmuz 2005 tarihinde İstanbul’da imzalanan “Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT) Kaçakçılık ve Gümrük Suçları Veri Bankasının Kurulması ve İşletilmesine Dair Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2 – (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.
13/4/2009

[R.G. 14 Nisan 2009 – 27200]

— • —

Bakanlar Kurulu Kararı

Karar Sayısı : 2009/14882

4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (III) sayılı listenin (A) cetvelinde yer alan malların vergi oranları ve asgari maktu vergi tutarlarının yeniden belirlenmesine ilişkin ekli Kararın yürürlüğe konulması; Maliye Bakanlığının 3/4/2009 tarihli ve 281 sayılı yazısı üzerine, adı geçen Kanunun 12 nci maddesine göre, Bakanlar Kurulu’nca 6/4/2009 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

6/4/2009 TARİHLİ VE 2009/14882 SAYILI KARARNAMENİN EKİ KARAR

MADDE 1 – 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (III) sayılı listenin (A) cetvelinde yer alan malların vergi oranları ve asgari maktu vergi tutarları karşılarında gösterildiği şekilde yeniden belirlenmiştir.

III SAYILI LİSTE (A) CETVELİ

Vergi **Asgari
Maktu**

G.T.İ.P. NO	Mal İsmi	Oranı (%)	Vergi Tutarı (TL/lt)
2202.10.00.00.13	Kolalı gazozlar	25	-
2203.00	Malttan üretilen biralar	63	0,26
22.04	Taze üzüm şarabı (Kuvvetlendirilmiş şaraplar dahil); üzüm sırası (20.09 pozisyonunda yer alanlar hariç) (2204.10 Köpüklü şaraplar ve 2204.30 Diğer üzüm şarapları hariç)	63	1,75
2204.10	Köpüklü şaraplar	0	11,25
22.05	Vermut ve diğer taze üzüm şarapları (bitkiler veya kokulu maddelerle aromalandırılmış) (2205.10.10.00.00, 2205.10.90.00.12 hariç)	0	15,50
2205.10.10.00.00	Alkol derecesi hacim itibariyle %18 veya daha az olanlar	0	12,25
2206.00	Fermente edilmiş diğer içkiler (elma şarabı, armut şarabı, bal şarabı gibi), tarifinin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan fermente edilmiş içkilerin karışımları ve fermente edilmiş içkilerle alkolsüz içkilerin karışımları	0	1,75
2205.10.90.00.12	Alkol derecesi hacim itibariyle %22'den fazla olanlar	0	60,00
2207.20	Alkol derecesi ne olursa olsun tağyir (denatüre) edilmiş etil alkol ve damıtım yoluyla elde edilen diğer alkollü içkiler (Alkol derecesi ne olursa olsun tağyir (denatüre) edilmiş etil alkol hariç)	0	60,00
22.08	Alkol derecesi hacim itibariyle % 80'den az olan tağyir (denatüre) edilmemiş etil alkol; damıtım yoluyla elde edilen alkollü içkiler, likörler ve diğer alkollü içecekler [(2208.90.91; 2208.90.99) Alkol derecesi hacim itibariyle % 80'den az olan tağyir (denatüre) edilmemiş etil alkol hariç , (2208.20, 2208.50, 2208.60, 2208.70 ve 2208.90 hariç)]	0	60,00
2208.20	Üzüm şarabı veya üzüm cibresinin damıtılması yolu ile elde edilen alkollü içkiler	0	50,00
2208.50	Cin ve Geneva	0	40,00
2208.60	Votka (2208.60.91.00.00, 2208.60.99.00.00 hariç)	0	40,00

2208.60.91.00.	Muhtevası 2 litreyi geçmeyen kaplarda olanlar (Alkol derecesi hacim itibariyle % 45.4'den fazla olanlar)	0	60,00
2208.60.99.00.	Muhtevası 2 litreyi geçen kaplarda olanlar (Alkol derecesi hacim itibariyle % 45.4'den fazla olanlar)	0	60,00
2208.70	Likörler	0	55,00
2208.90	Diğerleri (2208.90.48.00.11, 2208.90.71.00.11 hariç)	0	60,00
2208.90.48.00.11	Rakı (Muhtevası 2 litreyi geçmeyen kaplarda olanlar)	0	36,00
2208.90.71.00.11	Rakı (Muhtevası 2 litreyi geçen kaplarda olanlar)	0	36,00

MADDE 2 – Bu Karar yayımı tarihinde yürürlüğe girer.
MADDE 3 – Bu Karar hükümlerini Maliye Bakanı yürütür.

[R.G. 14 Nisan 2009 – 27200]

 [İçindekilere dön](#)

Yönetmelik

Kültür ve Turizm Bakanlığında:

KORUNMASI GEREKLİ TAŞINIR KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARININ TASNİFİ, TESCİLİ VE MÜZELERE ALINMALARI HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamına giren korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıklarının tasnif, tescil, müzelere alınması ve değer takdirini yapacak komisyonların çalışma usul ve esaslarını belirlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 25 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Arkeolojik Eser: 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 23 üncü maddesi kapsamında; jeolojik, tarih öncesi ve tarihi devirlere ait, jeoloji, antropoloji, prehistorya, arkeoloji ve sanat tarihi açılarından belge değeri taşıyan ve ait oldukları dönemin sosyal, kültürel, teknik ve ilmi özellikleri ile seviyesini yansıtan genellikle kazı ve benzeri çalışmalarla bulunan kültür varlıklarını,

b) Bakanlık: Kültür ve Turizm Bakanlığını,

c) Etütlük Eser: 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamına giren, ancak Eser Envanter Defterine kayıt edilecek nitelikte olmayıp bilimsel amaçla kullanılabilen korunması gerekli eserleri,

) Genel Müdürlük: Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünü,

d) Güzel Sanat Eserleri: Bedii vasfı haiz olan; yağlı ve sulu boya tablolar, resimler, desenler, pasteller, gravürler, güzel yazılar ve tezhipler, kazıma, oyma kakma eserler, heykeller, kabartmalar, mimarlık eserleri, elişleri ve küçük sanat eserleri ve fotoğraf eserlerini,

e) İhtisas Elemanı: Üniversitelerin ilgili bölümlerinden mezun olmuş arkeolog, sanat tarihçisi, tarihi, etnolog, s merolog, hititolog, antropolog, klasik ve şark dilleri filologları ile güzel sanatlar fakültelerinin müzecilik hizmetine yönelik ilgili bölüm mezunlarını,

f) Müze: Resim ve Heykel müzeleri hariç, Bakanlığa bağlı müzeleri,

g) Tasnif: 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 23 üncü maddesinde belirtilen taşınır kültür ve tabiat varlıklarından; korunması gerekli olanlarla olmayanların, müzelere alınacaklarla alınmayacakların ayrımını,

ę) Taşınır Tabiat Varlığı: Jeolojik devirlerden zamanımıza intikal eden, özellikleri ve eskilik   leri bakımından korunması gerekli insan yapısı olmayan taşınırları,

h) Tescil: Korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıklarından, müzelere alınanların müze envanter defterine kaydı ile müzelere alınmayanların belge ve envanter listelerinin birer nüshasının müze dosyalarında muhafaza edilmesini,

ı) Tescile Tabi Etnografik Eser: Günümüzden yüz yıl öncesine kadar olanlar hariç, halkın hayat tarzını, dönemin sosyal, teknik ve ilmi özellikleri ile kültürünü temsil eden araç ve gereçler d hil bilim, kültür, din ve mihaniki sanatlarla ilgili, belge değeri bakımından korunması gerekli insan yapısı taşınırları,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Esaslar

Emanete alma

MADDE 4 – (1) Müze müdürlüğüne getirilen taşınır kültür ve tabiat varlıkları, müze idaresince emanete alınır ve söz konusu varlıkları getirenlere, müze idaresince taşınır geçici alındısı verilir.

Değerlendirme komisyonu ve kıymet takdir komisyonu

MADDE 5 – (1) Taşınır geçici alındısı karşılığı müzeye teslim edilen varlıkların, korunması gerekli kültür ve tabiat varlığı olup olmadığını ve müzeye alınacaklarla alınmayacakları tespit etmek için ilgili müze müdürlüğünce değerlendirme komisyonu kurulur. Değerlendirme komisyonu teşkili için yeterli elemanı bulunmayan müzeler Bakanlıktan ihtisas elemanı talep eder.

(2) Değerlendirme komisyonunca müzelere alınmasına karar verilen taşınır kültür ve tabiat varlıkları için ihtisas elemanlarından oluşan kıymet takdir komisyonu, Genel Müdürlük veya Genel Müdürlüğün uygun gördüğü müzeler tarafından kurulur.

(3) Değerlendirme ve kıymet takdir komisyonları üç kişiden az olmamak üzere ihtisas elemanlarından oluşturulur. Komisyonda müze müdürü veya müdür yardımcısının bulunmaması durumunda üyeler arasından bir kişi başkan olarak belirlenir.

Komisyon kararları

MADDE 6 – (1) Değerlendirme komisyonu kararlarını salt çoğunlukla alır, eşitlik halinde başkanın kullandığı oy yönünde çoğunluk sağlanmış sayılır. Komisyon otuz gün içerisinde karar verir.

(2) Kıymet takdir komisyonu, üyeler tarafından taşınır kültür ve tabiat varlığı için belirlenecek değerlerin ortalamasını eserin kıymeti olarak belirler.

Yetkili komisyon

MADDE 7 – (1) Değerlendirme ve kıymet takdir komisyonları, kültür ve tabiat varlıklarının tasnifi veya değerlerinin takdirinde kendilerini yeterli görmez ise bu durumu Bakanlığa bildirir. Bakanlık ihtisas alanlarını göz önünde bulundurarak üç kişiden az olmamak üzere yeni komisyonu oluşturur.

Komisyon kararlarına itiraz

MADDE 8 – (1) Değerlendirme komisyonu kararına kültür varlığını getiren tarafından veya çoğunlukla karar alınması halinde; bu karara katılmayan üyenin ya da kıymet takdir komisyonu üyelerinin itirazda bulunması halinde, ilgili müze müdürlüğünün talebi üzerine Bakanlıkça değerlendirme üst komisyonu oluşturulur. Değerlendirme üst komisyonunun kararı kesindir.

(2) Kıymet takdir komisyonu kararına kültür varlığını getiren tarafından itiraz edilmesi halinde, her türlü masrafı itiraz edene ait olmak üzere, Bakanlıkça otuz gün içinde kıymet takdir üst komisyonu oluşturulur ve bu komisyonun kararı kesindir. Bakanlık, itiraz edilmese dahi gerektiğinde kıymet takdir üst komisyonu oluşturur.

(3) Değerlendirme ve kıymet takdir komisyonunun kararlarına karşı, tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde itirazda bulunulmaz ise karar kesinleşir.

Tasnif ve tescil dışı bırakılan kültür ve tabiat varlıkları

MADDE 9 – (1) Değerlendirme Komisyonu tarafından, korunması gerekli görülmemek üzere tescil dışı bırakılan kültür ve tabiat varlıkları, sahiplerine bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-1 sayılı Tescil Dışı Taşınır Kültür ve Tabiat Varlığı Belgesi ile iade edilir. Ancak yanıltıcı nitelikleri sebebiyle piyasada dolaşımı uygun görülmeyen tescil dışı bırakılan kültür varlıkları müzede alıkonulur. Müzeyi yanıltmak amacıyla sahte kültür varlığı getirdiği tespit edilenler hakkında suç duyurusunda bulunulur.

(2) Mahkemeler tarafından iade edilmesine karar verilen sahte kültür varlıkları için müze müdürlüklerinin bilgilendirilmesi amacıyla masrafları getiren tarafından karşılanması kaydıyla varlığın bilgi ve görüntülerini içeren yeteri kadar malzeme temin edildikten sonra tescil dışı bırakılan varlık sahibine iade edilebilir.

Tasnif ve tescile tabi olup müzelere alınmasına gerek görülmeyen kültür ve tabiat varlıkları

MADDE 10 – (1) Korunması gerekli etnografik nitelikli kültür varlıklarından müzelere alınması gerekli görülmeyenler ile bu nitelikte olup da sahiplerince müzelere satılmak istenmeyen taşınır kültür varlıkları için bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-2 sayılı Tescile Tabi Taşınır Kültür ve Tabiat Varlığı Belgesi düzenlenerek iade edilir.

(2) Etütlük nitelikteki kültür ve tabiat varlıklarından müzede bulunması yararlı görülenler eskilik ve sanat değerine bakılmaksızın etütlük eser defterine kayıt edilmek üzere kıymet takdir komisyonu tarafından belirlenen değer üzerinden müzelere alınabilir. Müzeye alınmayanlar, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-3 sayılı Etütlük Kültür ve Tabiat Varlığı Belgesi ile iade edilir.

(3) Ek-2’de yer alan Tescile Tabi Taşınır Kültür ve Tabiat Varlığı Belgesi alanlar ile Ek-3’te yer alan Etütlük Kültür ve Tabiat Varlığı Belgesi alanlar ilgili müze müdürlüğüne en az üç yılda bir varlığın kendisinde bulunduğu dair bildirimde bulunur, gerektiğinde müze bu süre dolmadan da denetim yapabilir veya bildirimde bulunulmasını isteyebilir. Belgede belirtilen kültür varlığını kaybedenlere ve zarar verenlere değeri ödetilir.

(4) Müzeye getirilen ve bir yıl içinde sahiplerince geri alınmayan varlıklar müzelerde korunabilir veya usulüne uygun olarak Devletçe satınabilir.

(5) Değerlendirme komisyonu tarafından müzeye alınmasına gerek duyulmayan tescile tabi taşınır kültür ve tabiat varlıkları için Ek-2’de yer alan Tescile Tabi Taşınır Kültür ve Tabiat Varlığı Belgesi düzenlenerek müze emanetinde alıkonulur. Bu şekilde belgelendirilen taşınır kültür ve tabiat varlıklarının Bakanlık denetimindeki özel müze veya koleksiyoncuların envanterlerine kaydedilmek üzere satışına izin verilir. Bir yıl içerisinde özel müzelere ve koleksiyonculara satışı gerçekleşmeyen taşınır kültür ve tabiat varlıkları müzelerde koruma altına alınır.

Müzelere alınma

MADDE 11 – (1) 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 4 ve 26 ncı maddeleri gereğince değerlendirilmek üzere müzelere getirilen taşınır kültür ve tabiat varlıklarından değerlendirme komisyonunca müzeye kazandırılmaları gerekli görülenler, müzelere alınır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 12 – (1) 13/8/1984 tarihli ve 18488 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Korunması Gerekli Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıklarının Tasnifi, Tescili ve Müzelere Alınmaları Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 13 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 14 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Kültür ve Turizm Bakanı yürütür.

[R.G. 20 Nisan 2009 – 27206]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Atama Kararları

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanlığından:

İdarî yargı hâkimlerinin 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu gereğince atanmalarına ilişkin kararname aşağıda gösterilmiştir.

KARAR: 09.04.2009 - 01/193

1 – Danıştay Tetkik Hâkimliğine, Edirne Bölge İdare Mahkemesi Üyesi 37981 Nurettin Yunus UYSAL,

Danıştay Tetkik Hâkimliğine, Ankara Vergi Mahkemesi Üyesi 38025 Gülbin GÜNHAN,

Danıştay Tetkik Hâkimliğine, Malatya Vergi Mahkemesi Üyesi 38046 Melek KARALI SAUNDERS,

Naklen atanmışlardır.

— • —

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanlığından:

Adlî yargı hâkimlerinin 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu gereğince atanmalarına ilişkin kararname aşağıda gösterilmiştir.

KARAR: 09.04.2009 - 01/197

1 – Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Adalet Bakanlığı Tetkik Hâkimi 37551 Filiz ERCAN COŞKUN,

Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Ereğli (Konya) Hâkimi 40955 Uğur OCAK,

Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Şefaati Hâkimi 42373 Özgür Mustafa DÜLGER,

Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Yatağan Hâkimi 42421 Zeynel Umut YILMAZ,
Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Borçka Hâkimi 42491 Ercan ÖZKAN,
Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Adıyaman Hâkimi 42498 Cem ÇELİK,
Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Devrek Hâkimi 42690 Özlem KAYHAN ÇETİN,
Naklen,
2 – 1 inci derecenin 4 üncü kademesi olan 1500+4000 gösterge karşılığı aylıkla;
Yargıtay Tetkik Hâkimliğine, Besni eski Hâkimi 37563 Funda KORKMAZ,
Mesleğe kabul edilmesi nedeniyle açıktan,
Atanmışlardır.

[R.G. 18 Nisan 2009 – 27204]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay Kararları

Yargıtay 2. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2008/3131

Karar No : 2009/3528

İncelenen Kararın

Mahkemesi : Kilis Asliye Hukuk Mahkemesi

Tarihi : 28/12/2006

Numarası : Esas No: 2005/581 Karar No: 2006/606

Davacı : Zerin Erinmez

Davalı : Hasımsız

Dava Türü : Gaiplik

Temyiz Eden : Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

Taraflar arasındaki davanın yapılan muhakemesi sonunda mahalli mahkemece verilen hükmün kanun yararına bozulması Adalet Bakanlığının yazısı üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından istenilmekle evrak okunup gereği görüşülüp düşünüldü.

Davacı Zerin Erinmez tarafından açılan davada eşi Mehmet İhsan Erinmez'in gaipliğine karar verilmesinin istendiği mahkemece de davanın kabulüne karar verildiği anlaşılmaktadır.

4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 32. maddesinde yer alan:

“Ölüm tehlikesi içinde kaybolan veya kendisinden uzun zamandan beri haber alınamayan bir kimsenin ölümü hakkında kuvvetli olasılık varsa, hakları bu ölüme bağlı olanların başvurusu üzerine mahkeme bu kişinin gaipliğine karar verebilir.”

Hükmü uyarınca gaiplik kararının istenebilmesi için, aynı Kanunun 33. maddesinde belirtildiği şekilde ölüm tehlikesinin üzerinden en az bir yıl veya son haber tarihinin üzerinden en az beş yıl geçmiş olması ve mahkemece, gaipliğine karar verilecek kişi hakkında bilgisi bulunan kimselerin, belirli bir sürede bilgi vermeleri için usulüne göre yapılan ilanla çağırılması gerekmektedir. Bu süre ilk ilanın yapıldığı günden başlayarak en az altı aydır.

İncelenen dosyadan, gaipliğine karar verilen Mehmet İhsan Erinmez'in hakkındaki son haber alma tarihinin 10/12/2002 olduğu, dava tarihi itibarıyla aradan üç yıl geçtiği anlaşılmıştır.

Mahkemece Türk Medeni Kanununun 33. maddesinde öngörülen ikinci bir ilanın yapılmaması ve son haber alma tarihinden itibaren en az beş yıl geçmeden adı geçenin gaipliğine ilişkin hüküm kurulması usul ve yasaya aykırıdır.

SONUÇ: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 427/6. maddesine dayalı kanun yararına bozma isteğinin açıklanan sebeple kabulü

ile hükmün sonuca etkili olmamak üzere BOZULMASINA, oybirliğiyle karar verildi.
2/3/2009

— • —
Yargıtay 2. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2008/1912

Karar No : 2009/4076

İncelenen Kararın

Mahkemesi : Bala Asliye Hukuk Mahkemesi

Tarihi : 20/8/2002

Numarası : Esas No: 2002/180 Karar No: 2002/173

Davacı : Seda Akbaydoğan

Davalı : Muhammet Ali Akbaydoğan

Dava Türü : Boşanma

Temyiz Türü : Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

Taraflar arasındaki davanın yapılan muhakemesi sonunda mahalli mahkemece verilen hükmün kanun yararına bozulması Adalet Bakanlığının yazısı üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından istenilmekle evrak okunup gereği görüşülüp düşünüldü.

Davacı vekilinin davalı aleyhine 9/8/2002 tarihinde açtığı şiddetli geçimsizlik nedeniyle boşanma davasında, tarafların boşanma ve diğer hususlarda anlaştıklarına ilişkin taraf vekillerinin duruşmadaki beyanları doğrultusunda davanın kabulüne karar verildiği ve hükmün temyiz edilmeksizin kesinleştiği anlaşılmaktadır.

4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 166/3. maddesi hükmüne göre, en az bir yıl sürmüş evliliklerde eşlerin birlikte başvurması ya da bir eşin diğerinin davasını kabul etmesi halinde evlilik birliği temelinden sarsılmış sayılır. Bu halde dahi boşanma kararı verilebilmesi için, hakimin bizzat tarafları dinleyerek iradelerinin serbestçe açıklandığına kanaat getirmesi ve boşanmanın mali sonuçları ile çocukların durumu hususunda taraflarca kabul edilecek düzenlemeyi uygun bulması gerekmektedir.

Taraflar hazır bulunup, bizzat anlaştıklarını açıklamaz veya hakim tarafların anlaşmalarını uygun bulmaz ise, taraflardan delilleri sorulup, toplanması sonucunda evlilik birliğinin temelinden sarsılmış olup olmadığının anılan Kanunun 184. maddesi çerçevesinde takdir gerekirken, davacı ve davalı asil dinlenilmeksizin taraf vekillerinin beyanları ile boşanma hükmü kurulmuş olması usul ve yasaya aykırıdır.

SONUÇ: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 427/6. maddesine dayalı kanun yararına bozma isteğinin açıklanan sebeple kabulü ile hükmün sonuca etkili olmamak üzere BOZULMASINA, oybirliğiyle karar verildi.
9/3/2009

— • —
Yargıtay 2. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2007/21189

Karar No : 2009/3020

İncelenen Kararın

Mahkemesi : Sakarya 1. Aile Mahkemesi

Tarihi : 28/3/2006

Numarası : Esas No: 2005/631 Karar No: 2006/172

Davacı : Arif Tarak

Davalı : Derya Beslan

Dava Türü : Soybağının Reddi

Temyiz Eden : Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

Taraflar arasındaki davanın yapılan muhakemesi sonunda mahalli mahkemece verilen hükmün kanun yararına bozulması Adalet Bakanlığının yazısı üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından istenilmekle evrak okunup gereği görüşülüp düşünüldü.

Davacı Arif Tarak'ın Derya Beslan'a karşı açtığı davada, eski eşi olan davalının kendisinden habersiz olarak nüfusuna kaydettirdiği 18/10/2001 doğumlu Alper Tarak'ın babası olmadığına ve soybağının reddine karar verilmesini istediği, mahkemece davanın kabulüne karar verildiği ve hükmün temyiz edilmeksizin kesinleştiği anlaşılmaktadır.

4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 286/1. maddesinde; kocanın soybağının reddi davası açarak babalık karinesini çürütebileceği, bu davanın ana ve çocuğa karşı açılacağı hükme bağlanmıştır.

Anılan Kanunun 426/2. maddesine göre bir işte yasal temsilcinin menfaati ile küçüğün veya kısıtlının menfaati çatışyorsa vesayet makamınca ilgilisinin isteği üzerine veya re'sen temsil kayyımı atanması gerekmektedir.

Bu davada nesebi reddedilen küçük Alper ile annesinin menfaati çatışmaktadır.

Mahkemece; küçüğe kayyım tayin ettirilmesi husumetin kayyımaya yöneltilmesi gösterdiği takdirde delillerin toplanması gerekirken küçüğe kayyım tayin ettirilmeden eksik inceleme ile işin esasının incelenerek karar verilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

SONUÇ: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 427/6. maddesine dayalı kanun yararına bozma isteğinin açıklanan sebeple kabulü ile hükmün sonuca etkili olmamak üzere **BOZULMASINA**, oybirliğiyle karar verildi. 23/2/2009

— • —

Yargıtay 2. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2008/8645

Karar No : 2009/4203

İncelenen Kararın

Mahkemesi : Gönen Asliye Hukuk (Aile) Mahkemesi

Tarihi : 21/3/2006

Numarası : Esas No: 2005/750 Karar No: 2006/135

Davacı : Hafize Gezer

Davalı : İsmail Duman

Dava Türü : Evlat Edinme

Temyiz Eden : Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

Taraflar arasındaki davanın yapılan muhakemesi sonunda mahalli mahkemece verilen hükmün kanun yararına bozulması Adalet Bakanlığının yazısı üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından istenilmekle evrak okunup gereği görüşülüp düşünüldü.

Davacı Hafize Gezer tarafından 26/12/2005 tarihinde açılan evlat edinme davasının yapılan yargılaması sonucunda, davanın kabulü ile davalı İsmail Duman'ın adı geçen davacı tarafından evlat edinilmesine karar verildiği anlaşılmaktadır.

4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 308. maddesinin birinci fıkrasında "evlat edinilenin, evlat edinenden en az onsekiz yaş küçük olması şarttır" hükmü yer almaktadır.

Dosyadaki nüfus kayıt örneklerinden 6/1/1964 doğumlu davacı ile 2/6/1979 doğumlu davalı arasındaki yaş farkının onsekiz yıldan az olduğu anlaşılmaktadır.

Mahkemece, yasal şartın oluşmaması nedeniyle davanın reddine karar verilmesi de gerekirken, davanın kabulüne ilişkin hüküm kurulması usul ve yasaya aykırı bulunmuştur.

SONUÇ: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 427/6. maddesine dayalı kanun yararına bozma isteğinin açıklanan sebeple kabulü ile hükmün sonuca etkili olmamak üzere **BOZULMASINA**, oybirliğiyle karar verildi. 9/3/2009

[R.G. 15 Nisan 2009 – 27201]

— • —

İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

YILMAZ VE KILIÇ/Türkiye Davası

Başvuru No: 68514/01
Strazburg
17 Temmuz 2008

ÜÇÜNCÜ DAİRE

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan (68514/01) no'lu davanın nedeni T.C. vatandaşı Abdullah Yılmaz ve Erdem Kılıç'ın (başvuranlar) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) 15 Ağustos 2000 tarihinde Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunması Sözleşmesi'nin (AİHS) 34. maddesi uyarınca yapmış oldukları başvurudur.

Başvuranlar, AİHM önünde İzmir Barosu avukatlarından A. Terece tarafından temsil edilmektedirler.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

Başvuranlar M. Yılmaz ve M. Kılıç sırasıyla 1978 ve 1977 doğumludurlar. Başvuranlar olayların meydana geldiği dönemde HADEP Çiğli İlçe Teşkilatı üyesiydiler.

16 ve 18 Kasım 1998 tarihlerinde, yasadışı silahlı bir örgüt olan PKK'nın sabık lideri Abdullah Öcalan'ın Roma'da yakalanmasını protesto etmek amacıyla İzmir'de iki protesto gösterisi düzenlenmiştir. Göstericilerin büyük çoğunluğu HADEP üyelerinden oluşmaktaydı. 16 Kasım tarihinde Güzeltepe Mahallesi'nde bulunan bir futbol sahasında gerçekleştirilen korsan gösteriydi. 18 Kasım'da Çiğli'de yapılan gösteri ise HADEP'e ait bir basın bildirisinin okunması amacıyla düzenlenmişti. Sözkonusu gösterilerin her birine yaklaşık otuz kişi katılmıştır.

A. Yılmaz 18 Aralık 1998 tarihinde gösterinin ardından kaçırmaya çalışırken yakalanmıştır. E. Kılıç ise 22 Kasım tarihinde yakalanmıştır. Başvuranlar İzmir İl Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı ekiplerce yakalandıkları gün gözaltına alınmışlardır.

Başvuran Yılmaz polise verdiği ifadede, HADEP tarafından kendisine "Kürdistan gerçeği"nin tarihi hakkında eğitim verildiğini, yasaların dışına çıkmadan, PKK ile HADEP arasındaki bağ konusunda kamuoyunu bilinçlendirmek suretiyle bu gerçek hakkında bilgilendirmekle görevlendirildiğini, üyesi olduğu HADEP Gençlik Komisyonu'nun Öcalan'ın Roma'da

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

yakalanması sebebiyle 16 ve 18 Kasım tarihlerinde iki gösteri düzenlemeyi kararlaştırdığını, 16 Kasım'da düzenlenen gösteri sırasında arkadaşı V.K.'nın bir cadde üzerinde ateş yaktığını, amacının ülkenin Güneydoğusu'nda ezilen insanlarla dayanışma göstermek olduğunu beyan etmiştir.

Başvuran Kılıç ise polise verdiği ifadede, daha önce yasadışı TKP/ML örgütüne üye olma suçundan dolayı mahkum olduğunu ve hapis cezası çektiğini, serbest bırakıldıktan sonra HADEP'le bağlantıya geçtiğini, bu partinin gençlik komisyonu başkanlığına seçildiğini, 16 Kasım 1998 tarihinde yapılan gösteriyi organize ettiğini ve o gün "*Biji Apo, serok Apo, biji PKK*" gibi sloganlar attığını beyan etmiştir.

17 Aralık 1998 tarihli bir iddianameyle iki sivil bir askeri hakimden oluşan İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde 16 ve/veya 18 Kasım 1998 tarihlerinde yapılan gösterileri düzenledikleri ya da katıldıkları şüphesiyle aralarında başvuranın da bulunduğu on sekiz kişi aleyhinde ceza davası açılmıştır.

Savcı iddianamesinde PKK tarafından işlenen Molotof Kokteyli atılması gibi yasaya aykırı eylemlerden ve adıgeçen örgüt tarafından kullanılan yöntemlere atıfta bulunmuştur ki bunların arasında HADEP bünyesindeki yapılanmalar da bulunmaktadır. Başvuran Yılmaz'a ilişkin olarak savcı ilgilinin belirtilmeyen bir tarihte HADEP adına kurban derisi topladığını kaydetmiştir.

Başvuran Kılıç'a ilişkin olarak ise savcı iddiannamesinde, ilgilinin daha önce silahlı bir çeteye üye olma suçundan mahkum edilerek beş yıl hapis cezası aldığına yer vermiştir. Dava olaylarına ilişkin olarak savcı, ilgilinin 16 Kasım 1998'de düzenlenen gösteriye katılması hakkında başvuranın ve diğer sanıkların soruşturma sırasında verdikleri ifadelerle atıfta bulunmuştur.

A. Yılmaz 2 Şubat 1999 tarihli duruşmada özellikle 16 Kasım'daki gösteriye katıldığını yalanlayarak polise verdiği beyanları inkâr etmiştir. Adı geçen ayrıca 18 Kasım tarihli gösteriye Hadep'in basın bildirisini okumak amacıyla katıldığını belirterek yasadışı bir örgüte destek olmak suçlamasını reddetmiştir. Başvuran 18 Kasım 1998 tarihli gösteri sırasında «*baskılar Hadep'i yıldırılmaz*» ve PKK ve Öcalan lehine atılan «*başkan seninleyiz*» sloganlarını attığını kabul etmektedir.

E. Kılıç, 16 Kasım tarihli gösteriye katıldığını inkar etmiştir.

Diğer sanıklarla birlikte başvuranlar, ifadelerin içeriğinin yanı sıra soruşturma kapsamında düzenlenen kimlik tespit tutanaklarına da karşı çıkmış, bu işlemlerin avukatları olmaksızın ve baskı altında gerçekleşmesi dolayısıyla yasal olmadığını öne sürmüşlerdir.

Aynı duruşma esnasında başvuranların avukatı TCK'nın 169. maddesi gereğince silahlı bir örgüte yardım ve yataklık suçlamasıyla bir davanın açılabilmesi için maddi veya manevi yardımın varlığının tespitinin gerektiğini iddia etmiştir. Avukata göre dava konusu olaylar suç olarak nitelendirilecekse ancak, propaganda suçu olarak tanımlanabilirler.

Savcı esas hakkındaki görüşünde başvuranlar aleyhinde delil olarak adı geçenlerin İstanbul'da Hadep bünyesinde katıldıkları hizmet içi eğitimlere de yer vermiştir.

Başvuranların avukatı 6 Nisan 1999 tarihli yazılı savunmasında siyasi bir partinin yasal çalışmalarının TCK'nın 169. maddesi gereğince delil unsuru olarak sayılmasına itiraz

etmiştir. Avukat mezkur bu eğitimlerin daha önce kovuşturma konusu olduklarını ve İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin takipsizlik kararı ile sonuçlandığını eklemiştir.

İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi 11 Mayıs 1999 tarihli bir karar ile TCK'nın 169. ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 8. maddesinde yer alan suçlar kapsamında başvuranları yasadışı bir örgüte yardım ve yataklık etme suçundan üç yıl dokuz ay hapis cezasına çarptırmıştır. Mahkeme suçun tekrar ettiği gerekçesiyle E. Kılıç'ın cezasını üç yıl on altı ay on beş gün olarak ağırlaştırmıştır.

DGM, karar gerekçesinde, başvuranların da aralarında yer aldığı on bir sanığın TCK'nın 169. maddesi uyarınca yasadışı bir terör örgütü olan PKK'ya destek olduğuna, bu örgütün sesi gibi hareket ettiklerine itibar etmiştir. DGM'ye göre başvuranlar terör örgütünün elebaşının görüşlerini kamuoyuna olumlu yansıtarak onun eylemlerini bir anlamda kolaylaştırmışlardır. DGM sözkonusu gösteriler sırasında toplanan kalabalığın atmış olduğu «*Dişe diş, kana kan, Öcalan seninleyiz, Apo Roma'da Türkiye komada, Biji PKK, Biji Apo!*» sloganlarına yer vermiştir.

Bütün sanıkların bu gösteriye katılımı tanık ifadelerine, yüzleştirmeye ve fotoğraflardan kimlik tespitlerine dayanmaktadır. Gösteriye katıldıkları tespit edildiği halde, on sekiz sanıktan yedisinin Öcalan'a destek olma ve yakalanmasını protesto etme niyetlerinin tespit edilmemiş olması gerekçesiyle serbest bırakılmışlardır.

Başvuranlar 11 Mayıs 1999 tarihli bu kararı 7 Haziran 1999 tarihinde temyize götürmüşlerdir.

Yargıtay 25 Ocak 2000 tarihli bir karar ile ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır. Karar DGM kaleminde 29 Şubat 2000 tarihinde dosyaya eklenmiştir.

HUKUK

I. AİHS'İNİN 6. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİNE İLİŞKİN

Başvuranlar kendilerini yargılayan ve mahkum eden DGM'nin, heyetinde askeri hakim bulunması nedeniyle, adil bir yargılanma sağlayacak tarafsız ve bağımsız bir mahkeme olmadığını iddia etmekte ve AİHS'nin 6/1 maddesinin ihlal edildiğini ileri sürmektedirler.

A. Kabul edilebilirliğe ilişkin

1. İç hukuk yollarının tüketilmemesi hakkında

Hükümet iç hukuk yollarının tüketilmediği gerekçesiyle AİHM'yi bu şikayeti reddetmeye davet etmektedir. Hükümet başvuranların bu şikayetlerini DGM önünde görülen davanın hiçbir aşamasında dile getirmediğine dikkat çekmektedir.

Başvuranlar Hükümetin bu savına itiraz etmektedirler.

AİHM aynı muhtevaya sahip itirazları daha önce verdiği kararlarda müteaddit defalar reddettiğini anımsatır (bkz. sözgelimi *Vural – Türkiye*, no: 56007/00, prg. 20-22, 21 Aralık 2004). Bu yöndeki içtihadından ayrılmasını gerektirecek herhangi bir durum tespit edemeyen AİHM Hükümetin itirazını reddeder.

2. Altı ay süresi kuralına riayet edilmemesi hakkında

Hükümete göre AİHS'nin 35/1 maddesi anlamında nihai kararın DGM tarafından 11 Mayıs 1999 tarihinde verilen karardır ve başvuru bu tarihten bir yıl sonra yapıldığı cihetle sözkonusu şikayet altı aylık süre içerisinde sunulmamıştır. Hükümet AİHM'den geç sunulduğu gerekçesiyle bu şikayeti reddetmesini talep etmektedir.

Başvuranlar kendilerine tebliğ edilmeyen Yargıtay ilamının ilk derece mahkemesi kalemine 29 Şubat 2000 tarihinde konulduğunu ve bu tarihin kararın muhtevassından haberdar oldukları tarih olduğunu ileri sürmektedirler.

AİHM Hükümetin ön itirazını daha evvel başka davalarda da incelediğini ve reddettiğini tespit etmektedir (bkz., diğer birçokları arasında, *Fehmi Koç – Türkiye*, no: 71354/01, prg. 15-17, 27 Mart 2007). Daha önce vardığı bu kanaatten ayrılmasını gerektirecek herhangi bir özel durum tespit edemeyen AİHM bu itirazı reddeder.

AİHM içtihadından doğan kıstasların (bkz. özellikle *Çıraklar – Türkiye*, 28 Ekim 1998) ve elindeki unsurların ışığında bu şikayetin esastan incelenmesi gerektiğine hükmeder. AİHM ayrıca bu şikayetin başka herhangi bir kabuledilemezlik gerekçesinin bulunmadığını tespit etmektedir.

B. Esasa ilişkin

Mevcut davadakine benzer meseleleri gündeme getiren davaları müteaddit defalar incelemiş olan AİHM bu davalarda AİHS'nin 6/1 maddesinin ihlal edildiğini tespit etmiştir (bkz., *Özel – Türkiye*, no: 42739/98, prg. 33-34, 7 Kasım 2002, ve *Özdemir – Türkiye*, no: 59659/00, prg. 35-36, 6 Şubat 2003).

Mevcut davayı incelemiş olan AİHM, Hükümet tarafından halihazırda başka türlü bir sonuca varmasına imkan sağlayacak nitelikte bir olgu ya da argüman sunulmadığını değerlendirmektedir. AİHM, haklarında TCK'da yasaklanan ve cezalandırılan suçlar isnat edilen başvuranların, askeri yargıya mensup bir subayın da aralarında bulunduğu hâkimlerin karşısına çıkmaktan endişe duymasının anlaşılır bir durum olduğu tespitini yapmaktadır. Bu nedenle başvuranlar, mahkemenin amacına aykırı birtakım mülahazaların etkisinde kalmasından kaygı duymakta haklıdırlar. Bu itibarla başvuranların sözkonusu mahkemenin bağımsızlık ve tarafsızlığı konusunda beslediği şüphelerin objektif gerekçelere dayandığı düşünülebilir (*Incal – Türkiye*, 9 Haziran 1998 tarihli karar, prg. 72, *in fine*).

Sonuç olarak AİHM, başvuruları yargılayarak mahkûm ettiği dönemde DGM'nin AİHS'nin 6/1 maddesi anlamında bağımsız ve tarafsız bir mahkeme olmadığı hükmüne varmaktadır.

II. AİHS'NİN 9., 10. VE 11. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar, Abdullah Öcalan'a destek vermek üzere yapılan gösterilere katıldıkları ve bu doğrultuda barışçı bir biçimde Türkiye'deki siyasi duruma ilişkin görüşlerini ifade ettikleri gerekçesiyle mahkum edildikleri cihetle ifade özgürlüğü haklarının ihlal edildiğinden yakınmaktadırlar. Başvuranlar bu konuda AİHS'nin 9., 10. ve 11. maddelerine atıfta bulunmaktadırlar.

Başvuranlar tarafından anlatılanları ve dava koşullarını göz önünde bulunduran AİHM bu şikayetin AİHS'nin 10. maddesi bakımından incelenmesi gerektiği kanaatine varmaktadır.

A. Kabuledilebilirlik hakkında

Hükümet iç hukuk yollarının tüketilmediği ve mağdur sıfatının bulunmadığı gerekçeleriyle iki bakımdan kabuledilemezlik itirazında bulunmaktadır.

1. İç hukuk yollarının tüketilmediğine ilişkin itiraz

Hükümet öncelikli olarak başvuruların AİHS'nin 9.,10. ve 11. maddeleri ile güvence altına alınan haklarına yönelik iç hukukta herhangi bir başvuruda bulunmadıklarını savunmaktadır.

Başvuranlar bu noktada görüş bildirmemiştir.

AİHM, AİHS'nin 35/1 maddesinde öngörülen «iç hukuk yollarının tüketilmesi» kuralının Sözleşmeciler Devletlere öne sürülen şikayetlerin AİHM önüne getirilmesinden evvel iç hukuktaki mahkemelerde normal yollardan görülmesini ve/veya giderilmesini sağlayacak bir düzenlemenin yapılmasını öngördüğünü hatırlatır. Bu hüküm «belli bir esneklikle ve aşırıya kaçmaksızın» uygulanmalıdır. Başvuran iç hukukta yer alan koşullarda ve belirtilen sürelerde AİHM önünde yapmış olduğu şikayetleri ulusal mahkemeler nezdinde de en azından «özü itibarıyla» dile getirmelidir (Bkz. Fressoz ve Roire-Fransa kararı, no: 29183/95).

AİHM bu kuralın kendiliğinden uygulanan ve mutlak bir yapıda olmadığı ayırımındadır: bu kurala riayet edilip edilmediğinin tespitinde dava koşullarını göz önünde bulundurmaya gerekir. Bu bağlamda AİHM bilhassa realist bir yaklaşımla, ilgili Sözleşmeciler tarafın kendi hukuk sisteminde uygulamada öngörülen başvuru yollarını değil, aynı zamanda başvuranın şahsi olarak içinde bulunduğu durumu da dikkate almalıdır; bunu yaparken dava koşullarının bütünü ışığında başvuranın iç hukuk yollarını tüketmek için kendisinden makul olarak yapması beklenen her şeyi yerine getirip getirmediğinin bilinmesi gerekir (Bkz. örneğin Yaşa-Türkiye kararı, 2 Eylül 1998).

AİHM bu başvuruda başvuruların ulusal mahkemeler önünde silahlı bir örgütün eylemlerini kolaylaştırmakla itham edildiklerini gözlemlemektedir. Bu suçlar temel olarak başvuranların katıldıkları gösteride sözü edilen örgüt lehine slogan atmalarına dayanmaktadır. Başvuranlar kaçınılmaz olarak savunmalarını bu ithama dayandırmışlar, A. Yılmaz isnat edilen suçu reddederken E. Kılıç olayların saptanmasına karşı çıkmıştır.

AİHM, AİHS'de açıkça ifade edilmese de kendi suçlanmasına katkıda bulunmama hakkının 6. madde ile öngörülen hakkaniyete uygun yargılama kavramının temeli konumundaki uluslararası bir norm olduğunu hatırlatır (Bkz. John Murray-Birleşik Krallık kararı, Saunders-Birleşik Krallık kararı, 17 Aralık 1996).

AİHM'ye göre, başvuran Kılıç bir ifade biçimi kullandığı için silahlı bir örgütün eylemlerini kolaylaştırmakla suçlanırken ifade özgürlüğü hakkını ileri sürmemiş olmakla itham edilemez. Aksi bir yaklaşım, başvuranın kendisine isnat edilen suçlamaları kabul etmesini gerektirir ki bu da onu AİHS'nin güvencesinden yoksun bırakacak bir kısır döngü yaratırdı.

AİHM ayrıca, DGM'nin mahkumiyet hükmünün gerekçesinde kendiliğinden özü itibarıyla ifade özgürlüğüne atıfta bulunduğunu gözlemlemektedir.

AİHM son olarak hem başvuran Yılmaz'ın hem iki başvuranın avukatının da yukarıda dile getirilen özel koşullar çerçevesinde özü itibarıyla ifade özgürlüğünden söz etmiş kabul edilebileceklerini not etmektedir.

AİHM, Hükümetin iç hukuk yollarının tüketilmediği ön itirazını reddetmektedir.

2. Mağdur sıfatının bulunmadığına yönelik itiraz

Hükümet dava olaylarının hiçbir surette ifade ve toplanma özgürlüğüne yönelik haklarla ilintili olmaması ve suçun silahlı bir örgüte yardım ve yataklık etme esasına dayanması doğrultusunda, başvuranların AİHS'nin ilgili bu maddelerinin ihlali ile mağdur olduklarının söylenemeyeceğini savunmaktadır. Dolayısıyla buna dayalı bir şikayet dayanaktan yoksun bulunmaktadır.

Başvuranlar bu çerçevede görüş bildirmemişlerdir.

AİHM öncelikli olarak Hükümet tarafından öne sürülen mağdur sıfatının bulunmadığı itirazının daha ziyade başvuranların ifade özgürlüğü alanında bir müdahalenin mevcudiyeti ile ilintili olduğu saptamasını yapmaktadır. AİHM bu itirazı şikayetin esası bakımından da inceleyecektir. Yapılan şikayet bu durumda kabuledilebilir niteliktedir.

B. Esas

a) AİHS'nin 10. maddesi kapsamında incelenecek olayların ortaya konması

Hükümet, başvuran Yılmaz'ın Hadep tarafından düzenlenen "kapalı devre" eğitim çalışmalarına katıldığını ve belirtilmeyen bir tarihte üyesi olduğu bu parti adına izinsiz kurban derisi toplarken yakalandığını belirtmiştir. Kılıç'a ilişkin olarak ise Hükümet, başvuranın, beş yıl hapis cezasına çarptırıldığı önceki mahkumiyetine atıfta bulunmaktadır.

AİHM, Hükümet tarafından ileri sürülen olayların, Savcının iddianamesinde ve esasa ilişkin görüşünde de yer aldığını gözlemlemektedir. Bununla birlikte AİHM, işbu davanın konusu oluşturan 11 Mayıs 1999 tarihli mahkumiyet kararının gerekçesinde sözkonusu olayların bulunmadığını not etmektedir.

Ayrıca Hükümet "ateş yakma teşebbüsünde bulunmaya" da atıf yapmaktadır.

Bu olaya ilişkin olarak ise, AİHM, ulusal mahkemeler tarafından itiraz edilmeyen dosyadaki tutanaklara göre, başvuranların şahsen olaya karışmadıkları anlaşılmaktadır.

Hükümet, son olarak, sözkonusu gösteriler sırasında atılan "Molotof kokteyllerine" atıfta bulunmaktadır. AİHM, olayların meydana geldiği dönemde hüküm süren genel havayı betimlemek için iddianamede Molotof kokteylinde söz edilmiş olsa da başvuranların mahkum edildiği gösterilerle alakası olmadığını tespit etmektedir.

AİHM, olayların bu şekilde açıklığa kavuşturulmasından sonra, geriye 11 Mayıs 1999 tarihli mahkumiyet kararının özellikle de gerekçesinin AİHS'nin 10. maddesi kapsamında incelenmesinin kaldığını belirtmektedir.

b) AİHS'nin 10. maddesi kapsamında yapılan bir müdahalenin mevcudiyeti

Hükümet, dava konusu olayların hiçbir şekilde başvuranların ifade özgürlüğü hakkına yönelik bir müdahale oluşturmadığı kanaatindedir.

Başvuranlar, sözkonusu iddiaya karşı çıkmaktadır.

AİHM, Türk Ceza Kanununun 169. maddesi uyarınca başvuranların sırasıyla üç yıl dokuz ay ve üç yıl altı ay ağır hapis cezası ile cezalandırıldıklarını kaydetmektedir. İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi kararının gerekçesine göre, başvuranların mahkumiyetlerine dayanak oluşturan kanıtlar, başvuranların, Abdullah Öcalan'ın yakalanmasını protesto etmek ve Öcalan ve yasadışı bir örgüt lehine propaganda yapmak maksadıyla düzenlenen bir gösteriye katılmak olarak özetlenmektedir.

AİHM, AİHS hükümleri ile uyumluluğunun incelemesi saklı kalmak kaydıyla ulusal bir mahkemenin öyle ya da böyle bir karar almasına yol açan dava konusu olayları değerlendirmenin bizzat kendisine düşmediğini hatırlatmaktadır (*Contal-Fransa*, başvuru no: 67603/01, 3 Eylül 2000).

AİHM, başvuranların ifade özgürlüğü haklarının ihlal edilip edilmediğini tespit etmek için ulusal mahkemelerin suçu nasıl nitelendirdikleri üzerinde durmaya gerek olmadığı kanaatinde. Mahkumiyete neden olan kanıt unsurlarının yalnızca ifade biçimleri olduğunu tespit eden AİHM, başvuranların ifade özgürlüğü hakkına yönelik bir müdahale olduğu sonucuna ulaşmaktadır (*Sever ve Aslan-Türkiye*, başvuru no: 33675/02, 12 Nisan 2007, *Emir-Türkiye*, başvuru no: 10054/03, 3 Mayıs 2007 ve *mutatis, mutandis, Çakar-Türkiye*, başvuru no: 42741/98, 23 Ekim 2003, ayrıca bakınız, a contrario, *Murat Kılıç-Türkiye*, başvuru no: 4098/98, 8 Temmuz 2003; *Şirin-Türkiye*, başvuru no: 47328/99, 15 Mart 2005). Böylece AİHM, Hükümet'in yapmış olduğu ön itirazı reddetmektedir.

AİHM tarafından yapılan inceleme, başvuranlar Yılmaz ve Erdem'in mahkumiyetlerinin AİHS'nin 10. maddesi ile bağdaşır bağdaşmadığının belirlenmesi hususu ile sınırlı tutulacaktır.

c) Müdahalenin yerindeligi

AİHM, ihtilafli müdahalenin kanun tarafından öngörüldüğü ve AİHS'nin 10/2 maddesi uyarınca ulusal güvenliğin ve kamu düzeninin korunması gibi meşru amaç güttüğü hususunun taraflar arasında tartışma konusu olmadığını not etmektedir (*Yağmurdereli-Türkiye*, başvuru no: 29590/96, 4 Haziran 2002). AİHM sözkonusu değerlendirmeyi benimsemektedir. Mevcut davada uyumsuzluk sözkonusu müdahalenin "demokratik bir toplumda gerekli" olup olmadığı sorununa dayanmaktadır.

Başvuranlar, kendileri hakkında mahkumiyet kararı veren mahkemelerin kararlarını olayların meydana geldiği dönemdeki siyasi koşulların etkisiyle verdiklerini ileri sürmektedirler. Başvuranlar, farklı yerlerde aynı dönemde mevcut davadaki olaylara benzer gösteriler yapıldığını ve içlerinden bazılarının şiddet ortamında gerçekleştiğini kabul etmektedir. Başvuranlar, eylemlerinin yasal bir siyasi partinin gençlik komisyonu üyeleri olarak siyasi gündemdeki bir konu üzerine barışçıl bir şekilde görüşlerini ifade etmek olarak özetlenebileceğini dile getirmektedirler. Başvuranlar, özellikle, eylemlerinin propaganda olarak değil de bir terör eylemi olarak değerlendirilmesinden dolayı eylemlerine göre orantısız olduğu kanaatinde oldukları bir cezaya çarptırılmalarından şikayetçilerdir.

Hükümet, bir görüşü ifade etmeyi değil, PKK'nın eylemlerini kolaylaştırmak maksadıyla halkın desteğini almayı amaçlayan şiddet içerikli gösterilerin söz konusu olduğunu savunmaktadır.

AİHM, mevcut davadakine benzer sorunları ortaya koyan birçok dava incelemiş ve AİHS'nin 10. maddesinin ihlal edildiğini tespit etmiştir (*Kızılyaprak-Türkiye*, başvuru no: 27528/95, *Feridun Yazar-Türkiye*, başvuru no: 42713/98, 23 Eylül 2004).

Mevcut davayı içtihadı ışığında inceleyen AİHM, Hükümet'in davanın farklı sonuca ulaşmasını sağlayacak ikna edici hiçbir tespit ve delil sunmadığı kanaatindedir. AİHM, izinsiz toplanma hususunun söz konusu olmasına (*Oya Ataman-Türkiye*, başvuru no: 74552/01, ayrıca bakınız, aynı gösteriye katılan sanıklardan bazılarının serbest bırakılması) ve mahkumiyet kararında aktarılan sloganların tamamına, kararın gerekçesi ile başvuranların çarptırıldığı cezanın niteliği ve ağırlığına özellikle dikkat etmiştir. Bu çerçevede AİHM, göreceği davanın bulunduğu koşulları özellikle terörle mücadeleye bağlı zorlukları göz önüne almıştır (Bkz, *İbrahim Aksoy; Incal-Türkiye*, 9 Haziran 1998 tarihli karar).

AİHM, dava konusu olayları da kapsayan dönem boyunca Öcalan'ın yakalanmasını protesto etmek masadıyla bazılarının şiddet olaylarına dönüştüğü çok sayıda gösteri düzenlendiğini gözlemlemektedir. Bununla birlikte AİHM, başvuranların adlarının geçmediği “ateş yakmaya teşebbüs dışında” işbu davanın konusunu oluşturan gösterilerde şiddet olaylarının yaşanmadığını gözlemlemektedir.

AİHM, ayrıca, bu davanın konusu iki gösteri sırasında özellikle şiddet anlamı çağrıştıran sloganlar atıldığını kaydetmektedir. Buna karşın AİHM, dosyada bulunan belgelere göre, sözkonusu sloganların bizzat başvuranlar tarafından atılıp atılmadığının tespit edilmediğini gözlemlemektedir.

Ulusal mahkemeler tarafından başvuranların ifade özgürlüğüne müdahalede bulunulması hususu, özellikle olayların meydana geldiği dönemde hüküm süren siyasi ortamda kamu düzeninin korunması kaygısıyla haklı görünse de, başvuranların mahkumiyetleriyle izlenen meşru amaç göz önüne alındığında, başvuranlara uygulanan cezai müeyyidelerin, başka bir deyişle yaklaşık dört yıllık hapis cezalarının, niteliği ve ağırlığı bakımından açıkça orantısız olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

AİHM, mevcut davada, başvuranların ifade özgürlüğüne yönelik olarak ulusal mahkemelerin “gerekli” kısıtlama sınırının ötesine geçtikleri kanaatindedir.

Bu durumda AİHS'nin 10. maddesi ihlal edilmiştir.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuranların her biri, maddi zarar için 2.500 Euro ve maruz kaldıkları manevi zarar için de 2.500 Euro talep etmektedirler. Başvuranlar, hapisteler buldukları sırasında ailelerinin kendileri ile görüşmek için yapmış oldukları yol masraflarını ve başvuranlara göre mahkumiyetleri nedeniyle uzun süre işsiz kaldıklarını da belirtmektedirler.

Hükümet, sözkonusu talebin mesnetten yoksun olduğu kanaatindedir.

AİHM, başvuranların iddia edilen maddi zarara ilişkin taleplerini hiçbir kanıtla dayandırmadıklarını kaydetmekte ve başvuranların sözkonusu taleplerini reddetmektedir. Buna karşın, AİHM hakkaniyete uygun olarak ve ulaştığı sonucu göz önüne alarak, başvuranların her birine 2.500 Euro manevi tazminat ödenmesine hükmetmektedir.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuranlar, ulusal mahkemeler önünde yapmış oldukları yargılama masraf ve giderleri için de 3.000 Euro talep etmekte ancak taleplerini destekleyecek hiçbir belge sunmamaktadırlar.

Hükümet, sözkonusu talebin mesnetten yoksun olduğu kanaatindedir.

AİHM içtihadına göre bir başvuran, yargılama masraf ve giderlerinin geri ödemesini ancak gerçekliği, gerekliliği ve makul oranda oldukları ortaya konduğu sürece elde edebilir. Mevcut davada, sahip olduğu unsurları ve yukarıda sözü edilen kriterleri göz önüne alarak AİHM, ulusal yargılama sırasında yapmış oldukları yargılama masraf ve giderlerine ilişkin başvuranların talebini reddetmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Mağdur sıfatı bulunmadığına ilişkin olarak yapılan ön itirazın esasa *eklenmesine* ve bu itirazın *reddine*;
2. Başvurunun *kabuledilebilir* olduğuna;
3. AİHS'nin 6/1 maddesinin *ihlal edildiğine*;
4. AİHS'nin 10. maddesinin *ihlal edildiğine*;
5. a) AİHS'nin 44/2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden YTL'ye çevrilmek üzere, Savunmacı Devlet tarafından başvuranların her birine 2.500 Euro (iki bin beş yüz Euro) manevi tazminat ödenmesine;
b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına;
6. Adil tatmine ilişkin diğer tüm taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 17 Temmuz 2008 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

YETER/Türkiye Davası*

Başvuru No. 33750/03
Strazburg
13 Ocak 2009

İKİNCİ DAİRE

USUL

Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan 33750/03 no'lu davanın nedeni Ayşe (Yeter) Yumlu, Sırma Yeter, Mustafa Yeter ve Dursun Yeter adlı dört T.C. vatandaşının ("başvuranlar") Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 30 Eylül 2003 tarihinde, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına ilişkin Sözleşme'nin (AİHS) 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurudur.

Başvuranlar, AİHM önünde İstanbul Barosu avukatlarından F. N. Ertekin tarafından temsil edilmiştir.

OLAYLAR

DAVANIN KOŞULLARI

Başvuranlar sırasıyla 1970, 1924, 1955 ve 1957 doğumludur. Birinci başvuran İstanbul'da, ikinci ve üçüncü başvuran Erzincan'da, dördüncü başvuran ise Neunkirchen'de (Avusturya) yaşamaktadır. Birinci başvuran 1962'de doğup 7 Mart 1999'da ölen Süleyman Yeter'in eşi, ikinci başvuran annesi, üçüncü ve dördüncü başvuran ise kardeşleridir.

1. *Olayların geçmişi¹*

Süleyman Yeter, yasadışı silahlı bir örgüt olan MLKP (Marksist-Leninist Komünist Parti) mensubu olduğu şüphesiyle 22 Şubat 1997 tarihinde İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde gözaltına alınmış, gözaltındayken işkence görmüştür. İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi hakimi kararıyla 6 Mart 1997 tarihinde tutuklanmıştır.

10 Mart 1997 tarihinde kendisine gözaltında işkence yapan polis memurları hakkında Fatih Cumhuriyet Savcılığı'na şikâyette bulunmuş, 4 Temmuz 1997 tarihinde savcı İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'nde bir dava açarak, dokuz polis memurunu TCK'nın 243. maddesi uyarınca kötü muamele yapmakla suçlamış, Yeter sözkonusu davaya müdahil olarak katılmıştır.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Bu arada Yeter 8 Ekim 1997 tarihinde serbest bırakılmıştır.

2. *Süleyman Yeter'in yakalanması ve ölümü*

5 Mart 1999 tarihinde polis "Sömürsüz Bir Dünya İçin Dayanışma" adlı, MLKP'nin yayınlarından biri olarak tespit ettiği derginin bürosuna baskın yapmış, Yeter ve dergi çalışanı dört kişi yakalanıp gözaltına alınmıştır.

Aynı tarihte Haseki Hastanesi'nden alınan bir doktor raporu Yeter'in vücudunda kötü muamele izine rastlanmadığını belirtiyordu.

7 Mart 1999 tarihinde Yeter Başkomiser Yardımcısı A.O. ve polis memuru M.Y. tarafından ifadesinin alındığı sırada fenalaşmış ve hastaneye götürülürken yolda ölmüştür.

Fatih savcısı aynı tarihte Yeter'in fenalaştığı odayı ve gözaltı kayıtlarını incelemiş, hazırlanan olay raporunda gözaltı kayıtlarında silinme olmadığı tespit edilmiştir. Savcı aynı zamanda A.O. ve M.Y.'nin ifadesini almıştır.

¹ Süleyman Yeter'in ölümünden önce meydana gelen olaylara ilişkin bir başvuru AİHM tarafından *Erdoğan Yılmaz vd. – Türkiye* (no. 19374/03) davasında incelenmiştir.

8 Mart 1999 tarihinde savcı ve ailenin avukatlarının da hazır bulunduğu bir otopsi yapılmış, hazırlanan raporda alın ve çenede yaralara ve vücudun diğer bölgelerinde yoğun yaranmaya işaret edilmiştir.

Aynı tarihte başvuranlar Fatih Savcılığı'na gönderdikleri dilekçede savcının Süleyman Yeter ile aynı zamanda gözaltında tutulan şahısların ifadesini almasını talep etmiştir.

9 Mart 1999 tarihinde başvuranların avukatları Fatih Savcılığı'na gönderdikleri dilekçede İstanbul Emniyet Müdürü H.O., Terörle Mücadele Şube Müdür Yardımcısı A.C. ve Terörle Mücadele Şube Müdürü S.K. ve Yeter'i gözaltına alıp sorgulayan polis memurları hakkında suç duyurusunda bulunmuşlardır. Soruşturmanın düzgün bir şekilde yürütülmesi için delillerin yok edilmesi ihtimaline karşı tüm bu şahısların geçici olarak görevden uzaklaştırılmaları gerektiğini belirtmişlerdir. Suçun niteliği nedeniyle şahısların tutuklanmasını talep etmişlerdir.

Aynı tarihte İçişleri Bakanlığı bir idari soruşturma başlatmış, üç başkomiser olayı soruşturmak üzere muhakkik olarak görevlendirilmiştir. Muhakkikler olay tarihinde görevde olan Terörle Mücadele Şubesi polislerinin ifadelerine başvurmuştur.

Fatih savcısı Yeter'le aynı zamanda Terörle Mücadele Şubesi'nde gözaltında olan E.E.'nin ifadesini almış, E.E. ifadesinde Yeter'in kendisine hücrelerine gelmeden önce kollarından asılıp işkence yapıldığını söylediğini ifade etmiştir. Daha sonra aynı gün polisler Yeter'i tekrar hücrelerinden almışlar ve Yeter geri dönmemiştir.

Fatih savcısı daha sonra A.C. ve S.K. adlı amirler dahil, Yeter'in yakalanma ve sorgusunda görev aldığı iddia edilen 10 polis memurunun ifadesini almış, polislerin tamamı Yeter'in sorgulamasında yer aldıklarını inkar etmişlerdir.

18 Mart 1999 tarihinde başvuranların avukatları Fatih Savcılığı'na yeni bir dilekçe vermişler, olayların tanığı olduğunu iddia ettikleri B.N., E.O., I.Y., H.K. ve E.Er. adlı beş kişinin daha ifadelerinin alınmasını talep etmişlerdir.

28 Nisan 1999 tarihinde otopsi raporu sunulmuş, raporda Yeter'in vücudunun 25 farklı yerinde çok sayıda sıyrık, lezyon ve yara tespit edilmiştir. Rapor, kesin ölüm nedeninin belirlenmesi amacıyla Adli Tıp Kurumu 1. İhtisas Kurulu'na gönderilmiştir.

Süleyman Yeter'le birlikte gözaltına alınan B.N., aynı tarihte Fatih Savcılığı'na şikayette bulunmuş, Yeter'in hücrelerinin bitişiğindeki hücreye konulduğunu, polis memurlarının Yeter'i 5 Mart akşamı götürüp ertesi sabah geri getirdiklerini, Yeter'in işkenceye uğradığının ortada olduğunu söylemiştir. Yeter'in aynı gün öğleden sonra tekrar hücrelerinden alındığını da teyit etmiştir.

Adli Tıp Kurumu 1. İhtisas Kurulu 28 Temmuz 1999 tarihinde raporunu sunmuş, otopsi raporunda belirtilen yaranma bulgularını teyit etmiştir. Bulguların Dünya Sağlık Örgütü'nün Tokyo Deklarasyonu'nda ortaya konulan işkence tanımlaması ile uyduğu, kesin ölüm nedeninin ise boyun bölgesine uygulanan travmanın sonucu olan mekanik asfiksi olduğu belirtilmiştir.

3. *Polis memurları hakkında yürütülen ceza ve disiplin kovuşturması*

Fatih savcısı, 5 Ağustos 1999 tarihinde hazırladığı raporda A.C. ve S.K. dahil olmak üzere sözkonusu olaylar meydana geldiği sırada Terörle Mücadele Şubesi'nde görevde olan

16 polis memuru hakkında İstanbul Cumhuriyet Savcılığı'nın TCK'nın 243., 452/1 ve 463. maddeleri uyarınca cezai işlem başlatmasını tavsiye etmiştir. Yüksek makamı itibarıyla İstanbul Emniyet Müdürü H.O. hakkında ayrı bir suç duyurusunda bulunulması gerektiğini belirtmiştir.

18 Ağustos 1999 tarihinde İstanbul Savcılığı raporu Fatih Savcılığı'na geri göndermiş, cevabi yazısında Yeter'i sorgulayanların belirlenmesi amacıyla onunla birlikte gözaltında bulunan tüm şüphelilerin sorgulanması, yüzleştirme yapılması ve işkence olayı ile ölüm arasında bir illiyet bağının kurulmasını sağlayacak delillerin toplanması gerektiğini belirtmiştir.

Aynı tarihte, muhakkikler tarafından yürütülen idari soruşturma sonucunda A.O., M.Y. ve E.Er.'nin görevlerine devam etmeleri uygun görülmemiş ve görevlerinden geçici olarak uzaklaştırılmışlardır.

Muhakkikler hazırladıkları soruşturma raporunu 23 Ağustos 1999 tarihinde yetkili disiplin kuruluna sunmuşlar, raporda Yeter'in ölümünden A.O., M.Y. ve E.Er.'in sorumlu olduğu ve işkence suçu işlemiş olmaları nedeniyle Polis Disiplin Yönetmeliği'nin 8. maddesi uyarınca teşkilattan atılmaları gerektiği belirtilmiştir. 29 Aralık 1999 tarihinde Merkezi Disiplin Kurulu, 4455 sayılı Af Kanunu kapsamına girmesi nedeniyle dosya hakkında işlem yapılmamasına karar vermiştir.

16 Eylül 1999 tarihinde Fatih Savcılığı İstanbul Savcılığı'na ikinci bir rapor göndermiş, raporda A.O., M.Y., E.Er ve S.Yz. Yeter'i işkenceyle öldürmekle suçlanmıştır. Savcı, diğer 12 polis memuru hakkında yeterli delil olmaması nedeniyle takipsizlik kararı vermiştir.

29 Eylül 1999 tarihinde İstanbul savcısı İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'ne, A.O., M.Y. ve E.Er'i TCK'nın 243. ve 452/1 maddeleri uyarınca kötü muamele sonucu cinayetle suçladığı bir iddianame sunmuş, S. Yz hakkında takipsizlik kararı vermiştir.

28 Ekim 1999 tarihinde başvuranlar Fatih Savcılığı'nın takipsizlik kararına Beyoğlu Ağır Ceza Mahkemesi önünde itiraz etmiş, mahkeme itirazı 19 Haziran 2000 tarihinde reddetmiştir.

4 Kasım 1999 tarihinde Adalet Bakanlığı İstanbul Emniyet Müdürü H.O. hakkında işlem yapılmamasına karar vermiştir.

İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi 29 Kasım 1999 tarihinde üç sanık polis memurunun yargılamasına başlamış, başvuranlar ve avukatları yargılamaya müdahil olmuşlardır. Mahkeme, başvuranların talebi üzerine sanık polis memurları hakkında gıyabi tutuklama kararı almıştır.

Sanık polis memurlarından E.Er. ve M.Y. 7 Nisan 2000 tarihinde polise teslim olmuş, mahkeme şahısların ifadesini 17 Temmuz 2000 tarihinde almıştır. E.Er. ifadesinde şoför olarak çalıştığını, olayın meydana geldiği günün arifesinde A.O.'nun talebi üzerine Süleyman Yeter'i 4. kata götürdüğünü, bu nedenle gözaltı tutanağında imzası bulunduğunu, Yeter'in sorgusuna hiçbir zaman katılmadığını savunmuş, mahkemenin daha önce savcı ve muhakkike verdiği ifadeleriyle tutarsız olduğunu belirtmesi üzerine mahkeme önünde verdiği ifade ısrarcı olmuştur. M.Y. ise Yeter'in sorgulama odasına getirildiğinde, kendisinin bilgisayar başında olduğunu, Süleyman Yeter'in arkasına, A.O.'nun yanına oturtulduğunu ve kimlik bilgileri doldururken Yeter'in yere yığıldığını ve derhal hastaneye götürüldüğünü, Terörle Mücadele Şubesi'nde daktilograf olarak çalıştığını ve Yeter'i daha önce hiç görmediğini

söylemiştir. A.O.'nun Süleyman Yeter'in sorgulanmasından sorumlu olduğunu ve ölen kişiyi o sabah saat 7'ye kadar zaten birden çok kez sorguladığını eklemiştir. M.Y. Cumhuriyet Savcısı'na verdiği ifadenin içeriğini kısmen kabul etmiştir. Polis baş muhakkikinin ifadesini almadığını ileri sürmüştür. Onun adına, A.O.'nunki ile tutarlı bir ifade düzenlendiği söylenmiştir. Amirleri imzalamasını istedikleri için, ifadenin içeriğini sorgulayamamıştır.

E. Er. 12 Mart 2001 tarihinde, M.Y. ise 19 Kasım 2001 tarihinde tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılmıştır.

İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi 17 Temmuz, 11 Eylül, 23 Ekim ve 4 Aralık 2000 tarihlerinde, 10 Şubat 2000 tarihli yazıda isimleri tanık olarak geçen polis memurlarının ifadelerini almıştır.² Polis memurlarından bazıları Süleyman Yeter'i gördüklerinde sağlıklı olduğunu ifade etmişlerdir. Diğerleri, Süleyman Yeter fenalaştıktan sonra meslektaşlarının onu hastaneye götürmelerine yardım ettiklerini belirtmişlerdir.

Başvuranların avukatları 11 Haziran 2001 tarihinde mahkemeden soruşturmayı genişletmesini talep etmişlerdir. Başvuranlar da mahkemeden

- olay yerinin teftiş edilip, olay yeri incelemesi gerçekleştirilmesini,
- Süleyman Yeter'in giysilerinin ölümünden sonra incelenip incelenmediğinin araştırılmasını, incelenmediyse Fatih Cumhuriyet Savcısı'na sorup bunun nedenin ortaya çıkarılmasını,
- Süleyman Yeter'in sorgulanmasının video kaydının bulunup bulunmadığını, varsa bunun incelenmesini,
- terörle mücadele şubesinin başında olan emniyet müdürlerinin ifadelerinin alınmasını, talep etmişlerdir.

Mahkeme video kaydıyla ilgili olan dışındaki talepleri reddetmiştir.

11 Ekim 2001 tarihli duruşma sırasında, mahkeme, Süleyman Yeter'in sorgulanmasının kaydedilmediğini tespit etmiştir.

Başvuranlar 1 Kasım 2002 tarihinde İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'ne yazılı görüşlerini bildirmişler, mahkemenin dikkatini ön soruşturmanın eksikliğine çekmişlerdir. Ayrıca mahkemeden izleyen taleplerde bulunmuşlardır:

- tutuklama emrinin gerektirdiklerini yerine getiremeyip A.O.'yu (kaçak sanık) bulamayan memurlar hakkında suç duyurusunda bulunulması;
- sanık polis memurlarının Türk Ceza Kanunu'nun 450/3 maddesi uyarınca canavarca bir his sevki ile adam öldürmekten suçlu bulunup cezaya çarptırılmaları;
- sanıkların amirleri hakkında dava açılması ve
- tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılan sanıkların, suçun haince niteliği nedeniyle tutuklanmalarına karar verilmesi.

Cumhuriyet Savcısı 27 Kasım 2002 tarihinde E. Er.'in beraat ettirilmesi, M.Y.'nin ise Türk Ceza Kanunu'nun 243, 452/1 ve 463. maddeleri uyarınca mahkûm edilmesi yönünde görüş belirtmiştir.

İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi, 1 Nisan 2003 tarihinde sanıkların gıyabında, E.Er.'in delil yetersizliğinden beraatine karar vermiş, M.Y.'yi ise Süleyman Yeter'i kasit olmaksızın öldürmekten suçlu bulmuştur. M.Y. önce on yıl hapis cezasına çarptırılmıştır. Ardından bu ceza, suç iki ya da üç kişi tarafından işlendiğinden ve esas fail teşhis edilemediğinden beş yıla indirilmiştir. Mahkeme daha sonra bu cezayı, M.Y.'nin duruşmalardaki iyi halinden ötürü dört yıl iki ay hapis cezasına indirmiştir. Ayrıca kaçak sanık A.O.'nun davasını ayırmıştır.

² Fatih Cumhuriyet Savcısı daha önce 16 Eylül 1999 tarihli kararında bu memurlardan altısı hakkında dava açmamaya karar vermiştir.

Başvuranlar bu karara itiraz etmişlerdir. Cumhuriyet Savcısı ve sanıklar da itirazda bulunmuşlardır.

Yargıtay 3 Kasım 2004 tarihinde İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararını onamıştır. A.O. hakkındaki işlem halen İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'nde derdesttir.

Sanık polis memuru M.Y. 28 Şubat 2005 tarihinde yakalanmış, 19 Mart 2005 tarihinde şartlı salıverilmiştir.

4. Tazminat davası

Bu esnada başvuranlar 6 Mart 2000 tarihinde İçişleri Bakanlığı'na başvurmuşlar, Süleyman Yeter'in ölümü sonucu maruz kaldıkları maddi ve manevi zarar için tazminat talep etmişlerdir.

Bakanlık 27 Mart 2000 tarihinde başvuranların taleplerini reddetmiştir. Başvuranlar İstanbul İdare Mahkemesi'nde İçişleri Bakanlığı aleyhine tazminat davası açmışlardır.

Bu mahkeme 31 Mart 2003 tarihinde başvuranların taleplerini kısmen kabul etmiş, Ayşe Yeter'e 22.012.913.956 eski Türk Lirası (TL), Sırma Yeter'e 1.262.162.871 TL maddi tazminat ödenmesine karar vermiştir. Mahkeme ayrıca başvuranların tümüne maruz kaldıkları manevi zarar karşılığı götürü olarak 35.000.000.000 TL tazminat ödenmesine karar vermiştir. Başvuranlar bu karara itiraz etmişlerdir.

Danıştay 11 Ocak 2007 tarihinde ilk derece mahkemesinin manevi tazminata ilişkin kararını bozmuş, maddi tazminatla ilgili kararı onamıştır. Tarafların verdiği bilgiye göre, dava halihazırda İstanbul İdare Mahkemesi'nde derdest olup, henüz başvuranlara bir ödeme yapılmamıştır.

HUKUK

I. AİHS'NİN 2. VE 13. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuranlar AİHS'nin 2. ve 13. maddelerine dayanarak akrabaları Süleyman Yeter'in polis tarafından işkence edilerek öldürüldüğünden ve makamların etkili bir soruşturma yürütmediklerinden şikâyetçi olmuştur. Ayrıca Süleyman Yeter'e kötü muamele edilmesi ve öldürülmesinin sorumlularına caydırıcı yaptırım uygulanmadığını ileri sürmüştür.

Hükümet AİHS'nin 2. maddesinin esas bakımından yorum yapmamıştır. Yalnızca, olaya ilişkin soruşturma, takibat ve sanık polis memurlarının müteakip yargılanmalarının, başvuranların iddialarına ilişkin etkili bir başvuru yolu sağladığını savunmuştur.

AİHM, bu şikâyetlerin yalnızca 2. madde bakımından incelenmeleri gerektiği kanısındadır.

A. Kabul edilebilirliğe ilişkin

Hükümet, başvuranların ulusal mahkemelerden tazminat aldıkları için artık mağdur olarak değerlendirilemeyeceklerini savunmuştur. Bu bağlamda Hükümet, idare mahkemesinin başvuranlara tazminat ödenmesine hükmettiğini belirtmiştir.

AİHM, başvuranın mağdur statüsünün ortadan kalkması için ulusal mahkemelerin açıkça ya da en azından özü itibarıyla AİHS'nin ihlal edildiğini kabul etmeleri ve bunu telafi yoluna gitmeleri gerektiğini yineler. (bkz. *Scordino - İtalya (no.1)* [BD], 36813/97).

AİHM öncelikle, dava dosyasındaki bilgiye göre, manevi tazminata ilişkin işlemlerin halen İstanbul İdare Mahkemesi'nde derdest olduğunu ve bugüne kadar başvurana hiç ödeme yapılmadığını kaydeder. Ayrıca, ölümle sonuçlanan kasıtlı kötü muamele durumlarında, 2. maddenin ihlali, yalnız mağdurun yakınlarına tazminat ödenmesine hükmedilmesiyle telafi edilemez. Yetkili makamlar polisin kasıtlı kötü muamelede bulunduğu olaylarda yapılacak izlenmesi gereken yolu tazminat ödemeye indirgeyip, sorumluların yargılanması ve cezalandırılması için gerekenleri yapmazlarsa, bazı durumlarda Devlet görevlilerinin, fiili

dokunulmazlıkla, denetimlerindeki kişilerin haklarını suistimal etmeleri mümkün olacak, bu durumda öldürme, işkence yapma veya insanlık dışı ve onur kırıcı muamelede bulunma genel yasağı, çok büyük önemine rağmen uygulamada etkisiz kalacaktır (bkz. *Nikolova ve Velichkova - Bulgaristan*, 7888/03; *Yaşa - Türkiye*; *Kaya- Türkiye*; *Tanrıkulu - Türkiye* [BD], 23763/94; *Velikova - Bulgaristan*, 41488/98; *Salman - Türkiye* [BD], 21986/93; *Gül - Türkiye*, 22676/93). Yukarıda belirtilenlerden, tazminat talep etme ve tazminat alma imkanının, Devlet görevlilerinin kasıtlı kötü muamelelerinden kaynaklanan ölümleri telafi edecek tedbirlerin yalnızca bir kısmını teşkil ettiği açıktır. Öyleyse AİHM polis memurları hakkındaki cezai yargılamanın etkinliğini de incelemelidir. Buna göre, Hükümet'in bu başlık altındaki ön itirazı başvuranların şikâyetinin esası ile yakından ilişkili olduğundan, AİHM ön itirazı davanın esası ile birlikte incelemeye karar verir.

Ayrıca, AİHS'nin 35. maddesinin 3. fıkrası çerçevesinde bu şikâyetin dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, başka bir gerekçe altında da kabuledilemezlik unsuru bulunmadığını tespit eder. Bu nedenle başvuru kabuledilebilir niteliktedir.

B. Esas

1. Genel ilkeler

AİHM, AİHS'nin 2. maddesinin, 3. maddeyle birlikte, AİHS'nin istisnaya izin verilmeyen en temel hükümlerinden biri olduğunu ve Avrupa Konseyi'ni oluşturan demokratik toplumların en temel değerlerinden birini teşkil ettiğini hatırlatır. Bireylerin insan haklarının korunması için bir araç olarak AİHS'nin amaç ve hedefi, sözkonusu hükümlerin, sağladığı güvenceleri uygulanabilir ve etkili kılacak şekilde yorumlanmasını ve uygulanmasını da gerektirir (bkz. *Anguelova - Bulgaristan*, 38361/97; *Salman*; *McCann ve Diğerleri - İngiltere*).

2. maddenin sağladığı korumanın önemi ışığında AİHM, yalnız Devlet görevlilerinin eylemlerini değil, bu eylemleri çevreleyen koşulları da göz önünde bulundurarak, hayattan mahrum etme olaylarını en dikkatli incelemeye tabi tutmalıdır. Gözaltındaki kimseler savunmasız konumdadırlar, makamların onları koruma görevi bulunmaktadır. Sonuç olarak, bir kimsenin sağlıklı olarak gözaltına alınıp salıverildiğinde yaralı olduğu gözlemlendiğinde, bu yaralanmaların nasıl meydana geldiğine ilişkin uygun bir açıklama yapmak devlete düşmektedir (diğerlerinin yanısıra bkz. *Selmouin - Fransa* [BD], 25803/94). Makamların, gözaltındaki kimseye yapılan muamelenin hesabını vermek sorumluluğu, o kişinin ölmesi halinde daha da asli hale gelir (bkz. *Salman*; *Tanlı - Türkiye*, 26129/95; *Avşar - Türkiye*, 25657/94).

AİHM, bir kişinin 3. maddeye aykırı olarak polis tarafından ciddi bir kötü muameleyle tâbi tutulduğu yönünde savunulabilir bir iddia ortaya attığı durumlarda, sözkonusu hükmün ve yaşam hakkını koruma yükümlülüğüne ilişkin 2. maddenin, AİHS'nin 1. maddesinde yer alan devletin "kendi yetki alanı içinde bulunan herkese AİHS'de yer alan hak ve özgürlükleri tanınması" genel yükümlülüğüyle birlikte okunduğunda, sorumluların belirlenmesi ve cezalandırılmasına imkan sağlayacak etkili bir resmi soruşturma yapılması gerekliliğini içerdiğini hatırlatır (bkz. *Ali ve Ayşe Duran*; *Assenov ve Diğerleri - Bulgaristan*). Aksi takdirde, işkence, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya işlemlere ilişkin genel yasak, temel önemine rağmen uygulamada etkisiz olacak ve kimi durumlarda devlet görevlilerinin, fiili bir dokunulmazlıkla, kontrolleri altında bulunanların haklarını suistimal etmeleri mümkün olacaktır (bkz. *Diri-Türkiye ve Labita-İtalya*)

Bir dava açılmasının gerektiği durumlarda 2. ve 3. maddelerin getirdiği yükümlülükler, resmi soruşturma evresinin ötesine geçmektedir: yargılama süreci dahil olmak üzere kovuşturmanın tamamı, kötü muamele yasağı ve hukuki yollarla yaşam hakkının korunması pozitif yükümlülüğünün gereklerini yerine getirmelidir. Her kovuşturmanın mahkûmiyet veya

belirli bir ceza ile sonuçlanması gerektiğine dair mutlak bir yükümlülük olmamasına rağmen, yerel mahkemeler, hiçbir koşulda, yaşamı tehlikeye düşüren suçlar ile fiziksel ve ruhsal bütünlüğe karşı yapılan vahim saldırıların cezasız kalmasına hiçbir şartta göz yummamalıdır (Salman, yukarıda kaydedilen ve Okkalı / Türkiye, no. 52067/99)

Bu nedenle AİHM'nin değerlendirmesi gereken önemli nokta, mahkemelerin kararlarını verirken, yürürlükteki adli sistemin caydırıcı etkisinin ve bunun, yaşam hakkı ve kötü muamelenin yasaklanmasını önlemede oynaması gereken rolün öneminin zayıflamaması için, AİHS'nin 2 ve 3. maddelerinde öngörüldüğü üzere davayı titizlikle incelediklerinin varsayıp sayılamayacağı ve ne dereceye kadar varsayılabileceğidir. (Okkalı, yukarıda kaydedilen; Ali ve Ayşe Duran, yukarıda kaydedilen).

Bu bağlamda zımnî olarak bir ivedilik ve makul süre zorunluluğu da bulunmaktadır. Yetkili makamlar tarafından gözaltında tutulduğu sırada ölen bir kişinin davasında yine yetkili makamların verecekleri ivedi cevap, halkın hukukun üstünlüğüne duyduğu güvenin korunmasında ve kanun dışı fiillere bulaşıldığı ya da bu fiillere müsamaha edildiği izleniminin oluşmasını önlemek bakımından çok önemli olduğunu hatırlatır (Ali ve Ayşe Duran, yukarıda kaydedilen).

2. Genel ilkelerin sözkonusu dava olaylarına uygulanması

AİHM, yerel mahkemelerin, delilleri derledikten ve dava olaylarını inceledikten sonra, Süleyman Yeter'in gözaltındayken maruz kaldığı kötü muamele sonucu öldüğünü ve ölümünden sorumlu olan kişinin sorgulamayı yapan polis memurlarından M.Y. olduğunu tespit ettiklerini gözlemlemektedir. Buna göre, AİHM, Yeter'in ölümünden savunmacı Hükümetin sorumlu olduğu kanaatine varmıştır. Dolayısıyla, AİHS'nin 2. maddesi esas bakımından ihlal edilmiştir.

Sözkonusu davada, yetki alanlarındaki kişilerin yaşamlarını, fiziksel ve ruhsal bütünlüklerini korumak amacıyla çıkarılan kanunların bekçisi olan adli makamların sorumluları cezalandırmaya kararlı olup olmadıklarının AİHM tarafından değerlendirilmesi gerekmektedir (Okkalı, yukarıda kaydedilen; Ali ve Ayşe Duran, yukarıda kaydedilen). Kişilerin cezai mesuliyetlerine ilişkin iç hukuk sorunlarını ele almanın veya mahkûmiyet ya da beraat kararları vermenin AİHM'nin görevi olmadığı doğru olmakla birlikte, AİHM, savunmacı Hükümetin AİHS bağlamındaki uluslararası sorumluluğunu yerine getirip getirmediğine karar vermek için, İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'nin polis memuru M.Y.'yi suçlu bulurken gözönünde bulundurduğu unsurları ve sonuç olarak bu memura verilen cezayı dikkate almalıdır. AİHM bunu yaparken yerel mahkemelerin, devlet görevlilerin işledikleri kötü muamele ve adam öldürme suçları için uyguladıkları yaptırım tercihlerine saygı göstermelidir. Ancak yine de belli bir teftiş gücü uygulamalı ve suçun ağırlık derecesi ile verilen ceza arasında açık bir orantısızlık olduğu durumlarda müdahale etmelidir (Ali ve Ayşe Duran, yukarıda kaydedilen).

Bu bağlamda AİHM, Süleyman Yeter'in polis sorgusu sırasında yapılan işkence sonucu öldüğünü hatırlatmaktadır. İlk derece mahkemesi, polis memuru M.Y.'yi suçlu bulmuştur. Komiser yardımcısı A.O.'nun ise nerede olduğu tespit edilemediğinden aleyhindeki yargılama halen derdesttir. AİHM, ayrıca, ilk derece mahkemesinin M.Y.'yi başta on yıl hapis cezasına çarptırdığını, ancak mahkemenin suçun iki veya daha çok kişi tarafından işlendiği ve asıl failin kimliğinin tespit edilmediği yönünde karar vermesi sonucu M.Y.'nin cezasının beş yıla indirildiğini kaydetmektedir. Sanığın yargılama sırasında iyi hal sergilemesi nedeniyle, hapis cezası dört yıl iki aya indirilmiştir. M.Y.'nin mahkûmiyetinin ardından 28 Şubat 2005 tarihinde cezaevine gönderilmesi, ancak on dokuz gün sonra, 19 Mart 2005'te, serbest bırakılması da kayda değer bir unsurdur. Yukarıda anlatılanlar ışığında, AİHM, İstanbul Ağır

Ceza Mahkemesi'nin ciddi bir cezai suçun - kötü muamelede bulunarak bir tutuklunun ölümüne sebebiyet vermek - hiçbir şekilde hoş görülemeyeceğini göstermek yerine bu suçun sonuçlarını hafifletmek için takdir yetkisini kullandığı kanaatindedir (*Okkalı*, yukarıda kaydedilen). AİHM ayrıca, yargılamanın dokuz yıldan uzun bir süredir devam etmesine rağmen, işkence ile Süleyman Yeter'i öldürmekle suçlanan eski komiser yardımcısı A.O.'nun yerinin halen belirlenememiş olmasını da dikkate değer bulmaktadır.

Yukarıda belirtilenler ışığında AİHM, İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi tarafından yapılan değerlendirmenin ve komişere verilen hafif cezanın, sözkonusu suçun ağırlığı ile uygulanan ceza arasında ciddi bir orantısızlık olduğunu gösterdiği kanaatindedir.

AİHM, disiplin kovuşturmasıyla ilgili olarak, sanık polis memurlarının görevlerinden uzaklaştırılmalarına rağmen 4455 sayılı Af Kanunu'ndan yararlanmaları nedeniyle aleyhlerinde yürütülen disiplin kovuşturmasının sonlandırıldığını gözlemlemektedir. Sonuç olarak, hiçbir disiplin yaptırımında bulunulmamıştır. AİHM, bu bağlamda, bir devlet görevlisinin 3. maddeye aykırı suçlardan biriyle itham edilmesi durumunda, cezai kovuşturmanın ve hüküm verme sürecinin zamanaşımına uğramaması ve genel af veya affin mümkün kılınmaması gerektiğini yeniden vurgular (bkz, *mutatis mutandis, Abdülsamet Yaman / Türkiye*, no. 32446/96; *Yeşil ve Sevim / Türkiye*, no. 34738/04). Sözkonusu davada, iç hukukun uygulanma şekli, bu sefer de disiplin kovuşturmasını etkisiz kıldığı için AİHM içtihadına göre kabul edilemez olan "tedbirler" kategorisine girmektedir. AİHM, Hükümet'in bu sorunla ilgili olarak aynı hatayı müteaddit kereler tekrarlamasından kaygı duymaktadır (*Ali ve Ayşe Duran*, yukarıda kaydedilen; *Gülşenoğlu / Türkiye*, no. 16275/02; *Mansuroğlu / Türkiye*, no. 43443/98; *Kişmir / Türkiye*, no. 27306/95; *Süheyla Aydın / Türkiye*, no. 25660/94).

Sonuç olarak, AİHM, sözkonusu davada uygulandığı şekliyle ceza hukuku sisteminin, tizizlikten uzak olduğu ve başvuranların şikâyetçi olduğu kanun dışı fiillerin etkili bir şekilde önlenmesini sağlayan caydırıcı bir etkiye sahip olmadığı görüşündedir (*Okkalı*, yukarıda kaydedilen, *Ali ve Ayşe Duran*, yukarıda kaydedilen).

Yukarıda anlatılanlar ışığında, AİHM, AİHS'nin 2. maddesinin usul bakımından ihlal edildiğini tespit etmiştir.

AİHM, başvuranların mağdur statüsüyle ilgili olarak Hükümet'in yapmış olduğu ön itirazı reddetmiş ve AİHS'nin 2. maddesinin hem esas hem usul bakımından ihlal edildiği sonucuna varmıştır.

II. AİHS'NİN 3. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuranlar, Süleyman Yeter'in işkence sonucu öldüğü konusunda şikâyetçi olmuş ve bu şikâyetlerini AİHS'nin 3. maddesine dayandırmışlardır.

AİHM, AİHS'nin 2. maddesinin ihlaline karar verirken dayandığı gerekçeleri gözönünde bulundurarak, bu şikâyetin kabuledilebilir nitelikte olmasıyla birlikte, esasa ilişkin ayrı bir inceleme yapılmasına gerek olmadığı sonucuna varmıştır.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesine göre:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuranlar, manevi tazminat olarak aşağıdaki miktarları talep etmişlerdir:

- müteveffanın eşi Ayşe Yeter Yumlu için 120,000 Euro;
- müteveffanın annesi Sırma Yeter için 80,000 Euro;
- müteveffanın kardeşleri Mustafa Yeter ve Dursun Yeter için 40,000'er Euro.

Hükümet, bu miktarların aşırı olduğu kanaatindedir.

AİHM, başvuruların yakının işkence sonucu ölmesi ve etkili bir soruşturma yapılmaması nedeniyle AİHS'nin 2. maddesinin ihlalini saptamıştır. AİHM, başvurular ile kurban arasındaki aile bağlarını ve tespit edilen ihlalin ciddiyetini göz önünde bulundurarak manevi tazminat ödenmesi gerektiği kanaatine varmıştır. AİHM, hakkaniyete uygun olarak, birinci ve ikinci başvuruların her birine (maktulün eşi ve annesi) 40,000 Euro; üçüncü ve dördüncü başvuruların her birine (maktulün kardeşleri) 15,000 Euro ödenmesine karar vermiştir.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuranlar, ayrıca, yerel mahkemeler önünde yapmış oldukları yargılama masraf ve giderleri için 7,691 Euro, AİHM önündeki harcamalar için 8,052 Euro talep etmişlerdir. Başvuranlar, taleplerini desteklemek üzere, İstanbul Barolar Birliği'nin ücret cetveline göre hazırlanan bir ücret sözleşmesi sunmuşlardır. Bu sözleşmeye göre, başvurular, yargılama masraf ve giderleri için AİHM tarafından ödenmesine hükmedilen miktarın haricinde, hükmedilen maddi ve / veya manevi tazminat miktarlarının % 25'ini temsilcilerine ödemeyi taahhüt etmişlerdir. Ayrıca, bu miktarın 7,700 Euro'dan az olamayacağı da karara bağlanmıştır. Başvuranlar, ayrıca, 2 Haziran 2003 tarihinde avukatlarına 1,180,000,000 Türk Lirası (yaklaşık 720 Euro) ödediklerini belgeleyen bir fatura sunmuşlardır.

Hükümet, bu taleplere itiraz etmiştir.

AİHM'nin içtihadına göre, bir başvuran gerçekliğini ve gerekliliğini kanıtladığı makul miktarlardaki yargı giderlerini elde edebilir. AİHM, sözkonusu davada, elindeki bilgiye ve yukarıdaki ölçütlere dayanarak, yerel mahkemeler önünde yapılan yargılama masraf ve giderlerine ilişkin talebi reddeder ve AİHM önündeki yargılama masraf ve giderleri için 720 Euro ödenmesine karar verir.

C. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM, OYBİRLİĞİ İLE

1. Başvurunun *kabuledilebilir olduğuna*;

2. Başvuranların mağdur statüsüyle ilgili olarak Hükümetin yapmış olduğu ön itirazın davanın esası ile birlikte incelenip *reddine*;

3. AİHS'nin 2. maddesinin esas ve usul bakımından *ihlal edildiğine*;

4. Şikâyetin esasının AİHS'nin 3. maddesi uyarınca ayrıca incelenmesine *gerek olmadığına*;

5. (a) AİHS'nin 44. maddesinin 2. paragrafı gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilmek üzere ve her türlü vergi ve kesintiden muaf tutularak Savunmacı Hükümet tarafından,

(i) birinci ve ikinci başvuruların her birine, manevi tazminat olarak, 40,000 Euro (kırk bin Euro);

(ii) üçüncü ve dördüncü başvuruların her birine, manevi tazminat olarak, 15,000 Euro (on beş bin Euro);

(iii) başvurulara, yargılama masraf ve giderleri için, 720 Euro (yedi yüz yirmi Euro) *ödenmesine*;

(b) Yukarıda belirtilen üç aylık sürenin sona erdiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan marjinal kredi kolaylığı oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına;

6. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddedilmesine karar vermiştir*.

İşbu karar İngilizce olarak hazırlanmış ve AİHM İçtüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragrafları gereğince 13 Ocak 2009 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

TANDOĞAN/Türkiye Davası

Başvuru No: 9244/02

Strazburg

20 Eylül 2007

USUL

Davanın nedeni, T.C. vatandaşı olan Kenan Tandoğan'ın ("başvuran"), İnsan Hakları ve Temel Hakları Korumaya Dair Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. Maddesi uyarınca, 31 Temmuz 2001 tarihinde, Türkiye Cumhuriyeti aleyhine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yaptığı başvurudur (başvuru no: 9244/02).

OLAYLAR

DAVANIN KOŞULLARI

Başvuran, 1973 doğumlu olup İstanbul'da ikamet etmektedir.

Başvuran, yasadışı bir örgüt olan Dev-Sol'a (Devrimci Sol) üye olduğu şüphesiyle, İstanbul Emniyet Müdürlüğü terörle mücadele şubesinde görevli polis memurları tarafından 31 Mart 1994'te gözaltına alınmıştır.

Başvuran, 9 Nisan 1994'te, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi huzuruna çıkartılmış ve tutuklu kalmaya devam etmiştir. Başvuran, Ümraniye Cezaevi'ne yerleştirilmiştir.

2 Mayıs 1994'te, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı, başvuran ve diğer dokuz kişi aleyhinde verdiği iddianamesinde, Ceza Kanunu'nun 146. Maddesi uyarınca, başvuranı anayasal düzeni bozmakla suçlamıştır.

Daha sonra, başvurana karşı açılan dava, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde beklemede olan bir başka davayla birleştirilmiştir.

F tipi cezaevlerini protesto için Aralık 2000'de Ümraniye Cezaevi'nde çıkan isyanların ardından, başvuran Kandıra F tipi cezaevine gönderilmiştir.

25 Aralık 2000'de, Ümraniye Cezaevi'nde çıkan olaylarla ilgili olarak, Üsküdar Ağır Ceza Mahkemesi savcısı, başvuranın *gyabında* tutuklu yargılanmasına karar vermiştir. Tutuklama emrinde, başvuranın cinayetle, cezaevi yönetimine karşı silahlı ayaklanmayla ve cezaevi mallarına zarar vermekle suçlandığı belirtilmiştir.

Başvuran, 12 Ocak 2001'de Kandıra Sulh Ceza Mahkemesi huzuruna çıkarılmış ve 25 Aralık 2000 tarihli tutuklama emri kendisine okunmuştur. Başvurana, Üsküdar Ağır Ceza Mahkemesi huzurunda bu karara itiraz edebileceği hatırlatılmıştır.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

23 Mart 2001'de, Üsküdar Cumhuriyet Savcısı, Üsküdar Cezaevi'nde çıkan olaylar nedeniyle, Üsküdar Ağır Ceza Mahkemesi'ne başvuran ve diğer 398 kişi aleyhinde bir ithamname vermiştir. Cumhuriyet Savcısı, mahkemededen, sanıkların Ceza Kanunu'nun 264, 304, 450, 456 ve 457. Maddeleri uyarınca cinayetten, cezaevinde ayaklanma çıkarmaktan ve kamu malına zarar vermektен hüküm giymesini istemiştir.

Bu arada, 9 Şubat 2001'de, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi, Ceza Kanunu'nun 146. Maddesi'nde yer alan suçla ilgili olarak aleyhinde başlatılan takibat bağlamında, başvuranın tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılmasına karar vermiştir. Ancak, Ümraniye Cezaevi'nde çıkan olaylarla ilgili olarak 25 Aralık 2000'de verilen tutuklu yargılama emri nedeniyle, başvuran serbest bırakılmamıştır.

Başvuran, 14 Şubat 2001'de, Üsküdar Sulh Ceza Mahkemesi'ne dilekçe sunmuştur. Başvuran, dilekçesinde, Devlet Güvenlik Mahkemesi'nce serbest bırakılmasına karar verildiği halde serbest bırakılmadığını ve tutukluluğunun devam etmesinin nedeninin Üsküdar Sulh Ceza Mahkemesi'nin verdiği tutuklama emri olduğunu düşündüğünü ileri sürmüştür. Başvuran, bu tutuklama emrinin sebeplerini bilmediğini belirtmiş ve mahkeme huzuruna çıkarılıp serbest bırakılmasını talep etmiştir. 6 Temmuz 2001'de, Üsküdar Ağır Ceza Mahkemesi, ilk oturumunu düzenlemiş ve -diğer on iki sanıkla birlikte- başvuranın tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılmasına karar vermiştir.

7 Temmuz 2001'de 20.30 sularında başvuran serbest bırakılmıştır.

2004 yılında, anayasal bir değişikliğin ardından Devlet Güvenlik Mahkemeleri kaldırılmış ve başvuranın İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi huzurundaki davası, İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

27 Ekim 2004'te, İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi, sözkonusu suç işlendiği zaman başvuranın yaşı küçük olduğundan dolayı, davanın İstanbul Çocuk Mahkemesi'nde incelenmesi gerektiğine karar vermiştir. Dolayısıyla, mahkeme yetkisizlik kararı vermiştir.

14 Kasım 2006'da, İstanbul Çocuk Mahkemesi ilk oturumunu düzenlemiş ve davayı incelemek için tam yetkisinin olmadığına karar vermiştir. Bunun üzerine, davayı incelemek için hangi mahkemenin yetkili olduğuna karar vermesi için, dava Yargıtay'a gönderilmiştir.

Tarafların en son verdiği ifadelere dayanan dava dosyasındaki bilgiye göre, dava hala Yargıtay'da beklemektedir.

HUKUK

I. AİHS'İNİN 5. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuranın ilk tutuklu yargılanması bakımından

Başvuran, tutuklu yargılanma süresinin AİHS'nin 5/3. Maddesi'nde yer alan "makul süre" limitini aşmasından şikayetçi olmuştur.

Hükümet, bu iddiaya itiraz etmiştir.

A. Kabuledilebilirlik

Hükümet, başvuranın AİHM'ye başvurmadan önce yerel mahkemelerde devam etmekte olan takibatın sonucunu beklemediği için, iç hukuk yollarını tüketmediğini ileri sürmüştür. Hükümete göre, eğer başvuran süren takibat sonucunda beraat etseydi, 466 sayılı Kanun Dışı Yakalanan veya Tutuklanan Kişilere Tazminat Verilmesi Hakkında Kanun uyarınca tazminat talebinde bulunabilirdi.

Sözkonusu davada, başvuran, AİHS'nin 5/3. Maddesi uyarınca tutuklu yargılanma süresinin çok fazla olmasından şikayetçi olmuştur.

AİHM, sonradan beraat eden bir kişiye, tutukluluğuyla ilgili olarak Devlet'e karşı tazminat davası açma olanağı sağlayan 466 sayılı Kanun'un, yalnızca 5/5. Maddesi ile ilgili olduğunu daha önce belirtmiştir (bkz, diğerleri arasında, *Yağcı ve Sargın / Türkiye*, 8 Haziran 1995 tarihli karar, A Serisi no. 319-A, § 44). Bu nedenle, eğer takibat sonucunda başvuran beraat etmiş olsaydı, bu durumda kendisine ödenecek tazminatın, başvuranın ileri sürdüğü ihlali (yani tutuklu yargılanma süresinin çok uzun olmasını) onayladığı veya düzelttiği düşünülemez (bkz, *Duyum / Türkiye*, no. 57963/00, § 58, 27 Mart 2007).

Bu nedenle, AİHM, Hükümet'in itirazını reddetmiştir.

AİHM, AİHS'nin 35/3. Maddesi uyarınca başvurunun asılsız olmadığını belirtmektedir. AİHM, ayrıca, başvurunun kabuledilmez olması için hiçbir gerekçe bulunmadığı görüşündedir. Bu nedenle, başvurunun kabuledilebilir olduğu yönünde karar verilmelidir.

B. Esaslar

AİHM, sözkonusu davada, gözönünde bulundurulması gereken sürenin başvuranın yakalandığı 31 Mart 1994 tarihinde başlayıp İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin başvuranın beraatına karar verdiği 9 Şubat 2001 tarihinde sona erdiğini belirtmektedir. Dolayısıyla, 6 yıl 10 aylık bir süre sözkonusudur. Bu süre içerisinde, yerel mahkemeler “suçun niteliği, delil durumu ve gözaltı süresi gözönüne alınarak” gibi benzer ve klişeleşmiş terimler kullanarak başvuranın tutuklu yargılanma süresini uzatmıştır.

AİHM, sözkonusu başvurudakine benzer sorunlar içeren davalarda, genellikle AİHS'nin 5/3. Maddesi'nin ihlalini saptamıştır (bkz, örneğin, *Atıcı / Türkiye*, no. 19735/02, 10 Mayıs 2007; *Solmaz*, yukarıda kaydedilen; *Dereci / Türkiye*, no. 77845/01, 4 Mayıs 2005; *Tacıroğlu / Türkiye*, no. 25324/02, 2 Şubat 2006).

AİHM, kendisine sunulan bütün belgeleri inceledikten sonra, Hükümet'in, kendisini sözkonusu davada farklı bir sonuca varmaya ikna edebilecek herhangi bir delil veya iddia ileri sürmediğini belirtmektedir. AİHM, konuyla ilgili içtihadını gözönüne alarak, sözkonusu davada başvuranın tutuklu yargılanma süresinin çok fazla olduğu ve AİHS'nin 5/3. Maddesi'ni ihlal ettiği sonucuna varmıştır.

Bu nedenle, bu hükmün ihlali sözkonusudur.

Başvuranın ikinci kez tutuklu yargılanması bakımından

A. Başvuranın AİHS'nin 5/2. Maddesi uyarınca yapmış olduğu şikayete ilişkin

Başvuran, ikinci kez tutuklu yargılanmasının ve aleyhindeki suçlamaların sebepleri konusunda bilgilendirilmediğinden şikayetçi olmuştur.

Hükümet, başvuranın tutuklu yargılanmasının ve aleyhindeki suçlamaların sebepleri konusunda bilgilendirilmediği yönündeki şikayetin asılsız olduğunu ileri sürmüştür. Hükümet, Kandıra Sulh Ceza Mahkemesi hakiminin 25 Aralık 2000 tarihli tutuklama emrinin içeriğini kendisine yüksek sesle okuduğu 12 Ocak 2001 tarihinde, başvuranın tutuklu yargılanmasının ve aleyhindeki suçlamaların sebeplerini öğrendiğini belirtmiştir.

AİHM, 5/2. Maddesi'ne göre, yakalanan her kişinin, 4. paragrafa uygun olarak özgürlük kısıtlamasının yasaya uygunluğu hakkında karar vermesi için mahkemeye başvurabilmesi için, yakalama nedenleri ve kendisine yöneltilen her türlü suçlama, anladığı bir dille kendisine bildirilir. Bu bilginin “en kısa zamanda” bildirilmesi gerektiği için, yakalama anında, tutuklamayı gerçekleştiren memurun nedenleri bütünüyle söylemesine gerek yoktur. Verilen bilginin içeriğinin yeterli olup olmaması ve zamanında söylenmiş olup olmaması, her davanın özelliğine göre değerlendirilmelidir (bkz, örneğin, *H.B. / İsviçre*, no. 26899/95, § 44, 5 Nisan 2001).

Sözkonusu davda, Aralık 2000'de Ümraniye Cezaevi'nde çıkan olayların ardından, başvuran cinayetle, ayaklanmaya katılmakla ve cezaevi mallarına zarar vermekle suçlanmıştır. 25 Aralık 2000'de, Üsküdar Sulh Ceza Mahkemesi, başvuranın gıyabında tutuklu yargılanması kararını vermiştir. Bu sırada, başvuran, Ümraniye Cezaevi'nden Kandıra Cezaevi'ne gönderilmiştir. Başvuranın Kandıra Sulh Ceza Mahkemesi huzuruna çıkarıldığı 12 Ocak 2001 tarihinde, 25 Aralık 2000 tarihli tutuklama emri, sesli olarak kendisine okunmuştur. Bu tutuklama emrinde, başvuranın cinayetle, cezaevi yönetimine karşı silahlı ayaklanma çıkarmakla ve cezaevi mallarına zarar vermekle suçlandığı belirtilmiştir.

AİHM, Üsküdar Sulh Hukuk Mahkemesi'nin 25 Aralık 2000'de tutuklama emrini çıkardığı sırada, başvuranın zaten Ümraniye Cezaevi'nde tutuklu olarak yargılanmakta olduğunu belirtmektedir. AİHM'ye göre, yetkililerin tutuklama emri verilirken başvurunu yerel mahkeme huzuruna getirme olanakları vardı. Ancak, bu dava bağlamında, AİHM, tutuklama emrinin 12 Ocak 2001 tarihinde başvuruna sesli olarak okunduğunu ve başvuranın tutukluluğunun temel sebebinin orada açıklandığını belirtmektedir. Sonuç olarak, Kandıra Cezaevi tarafından başvuruna verilen bilgi, 5/2. Maddesi'nin şartlarını yerine getirmiştir.

AİHM, başvurunun bu kısmının asılsız olduğu ve AİHS'nin 35. maddesinin 3 ve 4. paragrafları uyarınca reddedilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

B. 6 Temmuz 2001 tarihli tahliye emri sonucunda başvuranın serbest bırakılmasına ilişkin

Başvuran, AİHS'nin 5/1. Maddesi uyarınca, 6 Temmuz 2001 tarihinde 16:00 sularında duruşmanın sona ermesiyle 7 Temmuz 2001'de 20:30 sularında serbest bırakılması arasında yirmi sekiz saat boyunca kanuna aykırı olarak ve keyfi bir şekilde tutuklu kalmaktan şikayetçi olmuştur. 5/1. maddenin ilgili kısmı şöyledir:

“1. Herkesin kişi özgürlüğüne ve güvenliğine hakkı vardır. Aşağıda belirtilen haller ve yasada belirlenen yollar dışında hiç kimse özgürlüğünden yoksun bırakılamaz.

a) Kişinin yetkili mahkeme tarafından mahkum edilmesi üzerine usulüne uygun olarak hapsedilmesi;

b) Bir mahkeme tarafından, yasaya uygun olarak, verilen bir karara riayetsizlikten dolayı veya yasanın koyduğu bir yükümlülüğün yerine getirilmesini sağlamak için usulüne uygun olarak yakalanması veya tutulu durumda bulundurulması;

c) Bir suç işlediği hakkında geçerli şüphe bulunan veya suç işlemesine ya da suçu işledikten sonra kaçmasına engel olmak zorunluluğu inancını doğuran makul nedenlerin bulunması dolayısıyla, bir kimsenin yetkili merci önüne çıkarılmak üzere yakalanması ve tutulu durumda bulundurulması;

...”

Hükümet, başvuran serbest bırakılmadan önce yapılması gereken birçok idari formaliteler olduğunu belirterek sözkonusu sürenin normal olduğunu ileri sürmüştür. Başvuranın serbest bırakılmasından önce, yetkililerin başvuranın bir başka suçtan aranıp aranmadığını veya hakkında bir başka tutuklama emri bulunup bulunmadığını araştırmaları gerekliydi. Hükümet, ayrıca, yetkililerin keyfi şekilde hareket etmediklerini ve başvuranın tahliyesini geciktirmediklerini ileri sürmüştür.

AİHM, 5/1. Maddesi'nde güvence altına alınan özgürlük hakkına istisna teşkil eden durumların yer aldığı listenin ayrıntılı olduğunu ve yalnızca bu istisnaların dar anlamının o hükmün amacına, yani hiç kimsenin keyfi olarak özgürlüğünden mahrum bırakılmamasını sağlamak amacına uygun olduğunu tekrarlamaktadır (bkz, diğer makamlar arasında, *Giulia Manzoni / İtalya*, 1 Temmuz 1997 tarihli karar, *Raporlar* 1997-IV, s. 1191, § 25).

AİHS'nin 5/1 (c) Maddesi'ne göre, “suçlamaya ilişkin karar verildiği günde” tutukluluğun haklılığının sona erdiği ve sonuç olarak beraattan sonraki tutukluluğun artık o hükmün kapsamına girmediği doğru olsa da, “bir tutuklunun beraatına karar verilirken bazı gecikmeler olması kaçınılmazdır, ancak bunun asgari düzeyde tutulması gerekir” (bkz, *Giulia Manzoni*, yukarıda kaydedilen, § 25, *in fine*). Ancak, AİHM, tutukluların serbest bırakılmasında gecikmeler olduğu yönündeki şikayetleri dikkatle incelemelidir. İlgili olayların sebeplerini ayrıntılı olarak göstermek, davalı Hükümet'in görevidir (bkz, *Labita / İtalya* [GC], no. 26772/95, ECHR 2000-IV, § 170 ve *Bojinov / Bulgaristan*, no. 47799/99, § 36, 28 Ekim 2004).

Hükümet, başvuranın serbest bırakılması sırasında yaşanan gecikmenin idari formalitelerden kaynaklandığını belirtmiştir. AİHM, tahliyeyle ilgili idari formalitelerin birkaç saatten fazla süren bir gecikmeyi haklı gösteremeyeceğini tekrarlamaktadır (bkz, *Nikolov / Bulgaristan*, no. 38884/97, § 82, 30 Ocak 2003). Söz konusu davada, başvuran, Üsküdar Ağır Ceza Mahkemesi tarafından verilen tahliye emrinden yaklaşık yirmi sekiz saat sonra beraat etmiştir. İlgili olayların sebeplerinin her saat için ayrı ayrı gösterilmemesi durumunda, Hükümet'in başvuranın serbest bırakılmasında yaşanan gecikmenin haklı görülebileceğine dair iddiası onaylanamaz (*Bojinov*, yukarıda kaydedilen, § 39).

Bu koşullar altında, başvuranın tahliye emri sonrasında tutukluluğunun devam etmesi, tahliye emrinin uygulanmasındaki ilk aşamayla eşdeğer değildir, dolayısıyla 1 (c) alt paragrafının veya 5. Madde'nin diğer herhangi bir alt paragrafının kapsamına girmez.

Dolayısıyla, bu bağlamda AİHS'nin 5/1. Maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 6/1. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, AİHS'nin 6/1. Maddesi uyarınca, aleyhinde yürütülen cezai takibatın süresiyle ilgili şikayette bulunmuştur. Bunun için, AİHS'nin 6/1. Maddesi'ni ileri sürmüştür.

Hükümet, bu iddiaya itiraz etmiştir.

AİHM, gözönünde bulundurulması gereken sürenin başvuranın gözaltına alındığı 31 Mart 1994 tarihinde başladığını ve dava dosyasında yer alan bilgiye göre, bu kararın kabul edildiği tarihte, takibatın hala Yargıtay huzurunda beklemede olduğunu belirtmektedir.

A. Kabul edilebilirlik

AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde başvurunun dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca, başvurunun başka açılardan bakıldığında da kabul edilmezlik unsuru bulunmadığını tespit eder. Bu nedenle başvuru kabul edilebilir niteliktedir.

B. Esaslar

AİHM, cezai takibatın süresinin makul olup olmadığı sorununun dava koşulları ışığında ve şu kriterlere dayanılarak değerlendirilmesi gerektiğini tekrarlamaktadır: davanın karmaşıklığı, başvuran ile ilgili makamların tutumu (bkz, diğer makamlar arasında, *Pélissier ve Sassi / Fransa* [GC], no. 25444/94, § 67, ECHR 1999-II).

AİHM, söz konusu davadakine benzer sorunlar içeren birçok davada, genellikle AİHS'nin 6/1. Maddesi'nin ihlalini saptamıştır (bkz, *Pélissier ve Sassi*, yukarıda kaydedilen).

AİHM, kendisine sunulan bütün belgeleri inceledikten sonra, Hükümet'in, kendisini söz konusu davada farklı bir sonuca varmaya ikna edebilecek herhangi bir delil veya iddia ileri sürmediğini belirtmektedir. AİHM, konuyla ilgili içtihadını gözönüne alarak, söz konusu davada cezai takibat süresinin çok fazla olduğu ve "makul süre" şartına uymadığı sonucuna varmıştır.

Dolayısıyla, AİHS'nin 6/1. Maddesi ihlal edilmiştir.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. Maddesi:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollarının ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuran, manevi tazminat olarak 20,000 Euro talep etmiştir.

Hükümet, bu talebe itiraz etmiştir.

AİHM, adil bir şekilde karar vererek, manevi tazminat olarak başvurana 13,500 Euro ödenmesini uygun görmüştür.

B. Mahkeme Masrafları

Başvuran, ayrıca, yapmış olduğu masraflar için 250 Yeni Türk Lirası (YTL) –yaklaşık 140 Euro-, avukatların ücretleri için 10,200 YTL –yaklaşık 5,700 Euro- talep etmiştir.

Hükümet, bu taleplere itiraz etmiştir.

AİHM, elinde bulunan bilgilere dayanarak, AİHM nezdinde yapmış olduğu masraflar için, başvurana 1,000 Euro ödenmesini uygun görmüştür.

C. Gecikme Faizi

AİHM, gecikme faizinin, Avrupa Merkez Bankası'nın uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle oluşacak faiz oranına göre belirlenmesini uygun bulmuştur.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. AİHS'nin 5. maddesinin 3 ve 1. paragrafları ile 6/1 Maddesi uyarınca yapılan şikayetlerin *kabuledilebilir*, başvurunun geri kalan kısmının *kabuledilmez olduğuna*;
2. AİHS'nin 5/3. Maddesi'nin *ihlal edildiğine*;
3. AİHS'nin 5/1. Maddesi'nin *ihlal edildiğine*;
4. AİHS'nin 6/1 Maddesi'nin *ihlal edildiğine*;
5. (a) davalı Devlet'in, başvurana, AİHS'nin 44/2 maddesi uyarınca bu kararın kesinlik kazandığı tarihten itibaren üç ay içinde, aşağıdaki miktarları ve bu miktarlara konulabilecek bütün vergileri *ödemesine* (bu miktar, ödeme tarihinde uygulanan kur üzerinden Türk Lirası'na çevrilecek);
 - i. Manevi tazminat olarak 13,500 Euro (on üç bin beş yüz Euro);
 - ii. Mahkeme masrafları için 1,000 Euro (bin Euro);
- (b) ödeme tarihine kadar yukarıda bahsedilen üç ayın dolması halinde, yukarıdaki miktarların üzerine, Avrupa Merkez Bankası'nın gecikme döneminde uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle oluşacak faiz oranına eşit miktarda basit faizin ödenmesine *karar vermiştir*.

5. Başvuranın adil tazmin talebinin geri kalan kısmının *reddine karar vermiştir*.

İşbu karar İngilizce olarak hazırlanmış olup 20 Eylül 2007 tarihinde, İtüzüğün 77. Maddesi'nin 2 ve 3. fıkraları uyarınca yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Santiago QUESADA
Bölüm Sekreteri

Boštjan M. ZUPANČIČ
Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

SAMÜT KARABULUT/Türkiye Davası*

Başvuru No: 16999/04
Strazburg
27 Ocak 2009

İKİNCİ DAİRE

USUL

T.C. vatandaşı Samüt Karabulut (“başvuran”) tarafından Türkiye Cumhuriyeti aleyhine, 29 Mart 2004 tarihinde, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına ilişkin Sözleşme'nin (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi - AİHS) 34. maddesi uyarınca yapılan 16999/04 numaralı başvuru sonucu bu dava görülmektedir.

Başvuran, AİHM önünde İstanbul Barosu avukatlarından Y. Yeşilyurt ve A.T. Ocak tarafından temsil edilmektedir.

OLAYLAR

Davanın Koşulları

Başvuran, 1964 doğumlu olup, İstanbul'da ikamet etmektedir. Türkiye'de bulunan İnsan Hakları Derneği üyesidir.

8 Nisan 2002 tarihinde saat 21.15 ve 21.30'da düzenlenen resmi polis belgelerine göre, güvenlik güçleri, İnsan Hakları Derneği'nin bu tarihte Tünel Meydanı'nda İsrail'in Filistin'e yönelik operasyonlarına ilişkin izinsiz gösteri ve basın açıklaması yapacağı istihbaratını almıştır. Polis, sözkonusu yerde saat 19.00 itibarıyla gerekli önlemleri almıştır. Saat 20.00'de, mumlar, resimler ve üzerinde “Bütün Dünya Filistin, Hepimiz Filistinliyiz”, “İşgale Son, Özgür Filistin” ve “Aranıyor Ariel Sharon Savaş Suçlusunu” şeklinde sloganların

yazılı olduğu afişler taşıyan yaklaşık 30 -35 kişi meydanda toplanmıştır. Kalabalık, caddede oturma eylemi yapmıştır. Polis birçok kez, dağılmaları için göstericileri uyarılmış ve alanı terk etmeleri için koridor oluşturmuştur. Grup dağılmaya başlamış, ancak uyarılara rağmen, başvuran dahil iki kişi yerde oturmaya ve slogan atmaya devam etmiştir. Polis, bu şahısları yakalamak için zor kullanmıştır.

Başvuran, başvuru formunda 8 Nisan 2002 tarihinde, İnsan Hakları Derneği'nin İsrail'in Filistin'i işgaline ilişkin basın açıklamasına katılmak üzere Tünel Meydanı'na geldiğini belirtmiştir. Ancak, polis gruba müdahale etmiş ve kendilerine bu gösteriye izin vermeyeceklerini söylemiştir. Bunun sonucunda katılımcılar dağılmaya karar vermiş ve gruba

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir. da dağılmalarını söylemiştir. Grup dağılırken, başvuran, polisin göstericilerden M.A'yı yakalamaya çalıştığını görmüştür. Müdahale ederek neden onu yakaladıklarını sorduğunda, Emniyet müdürü sinirlenmiştir. Emniyet müdürü ve 5 – 6 polis başvurana vurmuş, ardından da kendisini ve M.A.'yı yakalamıştır. Bu bağlamda, başvuran kendisine tekme ve yumruk atıldığını ve başı ve sırtı dahil olmak üzere, vücudunun çeşitli yerlerine copla vurulduğunu iddia etmiştir.

Başvuran ve M.A., Beyoğlu Merkez Karakol Amirliği'ne intikal ettirilmişlerdir. Bir buçuk saat sonra serbest bırakılmışlardır. Başvurandan, ertesi gün savcılığa ifade vermesi istenmiştir.

Bu arada, polis başvurayı muayene için Taksim Hastanesi'ne götürmüş ve burada kendisini muayene eden doktor, başvuranın alnında 2 cm büyüklüğünde şişlik ve ekimoz tespit etmiştir. Raporda, başvuranın baş ağrısı ve nefes almada güçlük şikâyetlerinin olduğu kaydedilmiştir.

9 Nisan 2002 tarihinde, başvuranın, Beyoğlu Cumhuriyet Savcısı Y.A. tarafından ifadesi alınmıştır. Başvuran, ifadesinde, diğerleri meyanında, yakalanma şeklinden şikâyetçi olmuş ve bu suçu işleyenlerin cezalandırılmalarını talep etmiştir.

Aynı tarihte, başvuran Adli Tıp Kurumu Beyoğlu Şube Başkanlığı doktoru tarafından muayene edilmiş ve doktor, başvuranın alnında 2 cm büyüklüğünde şişlik olduğunu tespit etmiştir. Ayrıca, başvuranın göğsünün sağ kısmında hassasiyet olduğunu da kaydetmiştir.

10 Haziran 2002 tarihinde, başvuran ve M.A. tarafından yapılan kötü muamele iddialarına yönelik olarak vali adına soruşturma yapması için İstanbul Polisi'ne bağlı bir emniyet müdür yardımcısı görevlendirilmiştir.

Belirli olmayan bir tarihte, emniyet müdür yardımcısı raporunu hazırlamış ve valiliğe teslim etmiştir. O tarihte görevli olan Emniyet Müdürü Ş.P.'nin soruşturulması izninin, şikâyetlerin temelsiz olmasından dolayı reddedilmesi önerisinde bulunmuştur.

4 Temmuz 2002 tarihinde, İstanbul Vali Yardımcısı, emniyet müdür yardımcısının rapor ve beyanatında yer alan bilgiler temelinde Ş.P. hakkında soruşturma izni verilmemesine karar vermiştir.

12 Ağustos 2002 tarihinde, başvuran, valinin kararı aleyhinde Bölge İdare Mahkemesi'nde dava açmıştır. Özellikle, kötü muameleye ilişkin şikâyetinin yalnızca emniyet müdürü ile ilgili değil, sözkonusu emniyet müdürünün kendisini darp etmesi emrini uygulayan diğer polislerle de ilgili olduğunu belirtmiştir.

26 Kasım 2002 tarihinde, İstanbul Bölge İdare Mahkemesi, özellikle diğer polis memurlarıyla ilgili olmak üzere, başvuranın yeterli soruşturma yapılmamasından ötürü yaptığı itirazı kabul etmiştir.

Belirli olmayan bir tarihte, aynı emniyet müdür yardımcısı, ikinci raporunu hazırlamış ve bu raporda da önceki tespitlerini yineleyerek valiliğe sunmuştur.

7 Mart 2003 tarihinde, bu ikinci rapor ve beyanlarda yer alan bilgi temelinde, İstanbul Valisi, polisler hakkında soruşturma izni verilmemesine karar verilmiştir.

4 Temmuz 2003 tarihinde, İstanbul Bölge İdare Mahkemesi, M.A.'nın itirazı üzerine, müştekinin suçlamalarının 245. madde kapsamındaki kötü muamele iddialarına ilişkin olduğu ve ceza kanununda ve ceza muhakemesi kanunundaki değişiklikler dairesinde soruşturma izninin suçlanan polisleri kovuşturmada artık bir ön şart olmadığı gerekçesiyle, dosyayı Beyoğlu Cumhuriyet Savcılığı'na göndermiştir.

7 Ağustos 2003 tarihinde, Beyoğlu Cumhuriyet Savcısı, suçlanan polisler hakkında takipsizlik kararı vermiştir. Bu bağlamda, 30 – 35 kişilik bir grubun ellerinde mumlar ve afişlerle İsrail'in Filistin'i işgalini protesto etmek için Tünel'de toplandığını ama polisin uyarılarının ardından dağılmaya başladıklarını not etmiştir. Ancak, müştekiler yerde oturmaya ve slogan atmaya devam etmişler ve bunun sonucunda polis zor kullanarak onları yakalamak zorunda kalmıştır. Savcı, güvenlik güçleri tarafından kullanılan kuvvetin, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun (no. 2911) 24. maddesine uygun olduğunu değerlendirmiştir.

26 Ağustos 2003 tarihinde, başvuran, 7 Ağustos 2003 tarihli karar aleyhinde, ağır ceza mahkemesine iletmek üzere, Beyoğlu Cumhuriyet Savcılığı'na itiraz dilekçesini sunmuştur. Başvuran, dilekçesinde, ifade özgürlüğü ve gösteri yapma özgürlüğünün, kanunsuz yakalanması ve kötü muameleye maruz kalmasından dolayı ihlal edildiğini belirterek şikâyetçi olmuştur.

9 Eylül 2003, İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi başvuranın itirazını reddetmiştir. Bu karar, 27 Ekim 2003 tarihinde başvuranın yasal temsilcisine tebliğ edilmiştir.

HUKUK

LAİHS'İN 3., 10. ve 11. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, polisin gösteriye müdahale etmesinin ve yakalanması sırasında başvuru alan kuvvetin, ifade ve toplantı özgürlüğü haklarını ihlal ettiğini ve bunun da insanlık dışı ve küçültücü muameleye vardığını ileri sürerek şikâyetçi olmuştur. Başvuran, 3., 10. ve 11. maddelerine atıfta bulunmuştur.

AİHM, başvuranın şikâyetlerinin AİHS'nin yalnızca 3. ve 11. maddeleri kapsamında incelenmesi gerektiği kanısındadır. Bu maddelere göre:

3. Madde

“Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya işlemlere tabi tutulamaz.”

11. Madde

“1. Herkes asayişî bozmayan toplantılar yapmak, ... haklarına sahiptir.

2. Bu hakların kullanılması, demokratik bir toplumda, zorunlu tedbirler niteliğinde olarak, ..., kamu emniyetinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, ... amaçlarıyla ve ancak yasayla sınırlanabilir....”

A.Kabuledilebilirlik

Hükümet, AİHM'den, başvuranın, başvurusunu nihai kararın verildiği 9 Eylül 2003 tarihinden itibaren altı ay içinde yapmadığı gerekçesiyle, sözkonusu kurala uymadığından ötürü reddetmesini talep etmiştir.

AİHM, bir başvuranın, nihai iç hukuk kararının bir kopyasının kendisine resen tebliğ edilmesi hakkına sahip olduğu durumlarda, AİHS'nin 35/1 maddesinin konusunun ve amacının, altı aylık sürenin, yazılı kararın tebliğ tarihinden itibaren işletilmesiyle en iyi şekilde ifa edileceğini tekrarlar (bkz. *Mahmut Aslan – Türkiye*, no. 74507, 2 Ekim 2007). Bu davada, sözkonusu nihai karar 9 Eylül 2003 tarihinde İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi tarafından verilmiştir. Bu karar, başvuranın yasal temsilcisine 27 Ekim 2003 tarihinde tebliğ edilmiştir. Başvuru AİHM'ye 29 Mart 2004 tarihinde yapıldığından, başvuranın yukarıda anılan şikâyetleri, altı aylık süre içinde AİHM'ye yapılmıştır. Dolayısıyla, AİHM, Hükümet'in bu başlık altındaki itirazını reddeder.

Ayrıca, AİHM, başvurunun bu kısmının AİHS'nin 35/3 maddesi kapsamında dayanaktan yoksun olmadığı kanısındadır. Ayrıca, başka herhangi bir gerekçeden dolayı kabuledilemez olmadıklarını da not eder. Dolayısıyla kabuledilebilir ilan edilmeleri gereklidir.

B.Esas

1. Tarafların görüşleri

Hükümet, başvuranın toplantı yapma hakkının kullanılmasına hiçbir müdahalenin olmadığını belirtmiştir. Ayrıca, müdahale olduğu varsayılsa dahi, bunun kanun tarafından öngörüldüğünü ve düzensizliği önlemek ve kamu emniyetini korumaktan ibaret meşru amaçlara yönelik olduğunu ifade etmiştir. Buna ek olarak, güvenlik güçleri tarafından uygulanan önlemlerin, acil bir sosyal ihtiyaca cevap olarak görülmesi ve hedeflenen meşru amaçlarla orantılı olduğunun düşünülmesi gerektiğini belirtmiştir. Bu bağlamda, Hükümet, başvuranın kötü muamele iddialarına itiraz etmiş ve bu davanın şartları çerçevesinde başvuran üzerinde kullanılan kuvvetin amaçlanan hedeflerle orantılı olduğunu belirtmiştir.

Başvuran, toplantı yapma hakkına müdahalenin gerekçesiz olduğunu belirtmiştir. Polis'in İnsan Hakları Derneği tarafından hazırlanan basın açıklamasının okunmasını kanunsuz bir şekilde engellediğini ve kendisi ile diğer göstericiyi yakalarken orantısız güç kullandığını not etmiştir. Bu bağlamda başvuran, gösteriye katıldığı için ve sonrasında da göstericilerden biri yakalanırken müdahale ettiği için polis tarafından dövüldüğünü ileri sürmüştür. Ayrıca, yüzeysel bir muayene yapılmasına karşın, sağlık raporunun başındaki zedelenmeyi kaydettiğini, bunun da kendi başına işkence ve insanlık dışı muameleye maruz bırakıldığını ortaya koyduğunu ifade etmiştir.

2. AİHM'nin değerlendirmesi

AİHM, öncelikle sözkonusu gösteriye yapılan polis müdahalesinin, başvuranın toplantı yapma hakkını ve dolayısıyla AİHS'nin 11. maddesini ihlal edip etmediğini tespit edecektir. Daha sonra, AİHS'nin 3. maddesi kapsamında başvuranın yakalanma biçimini inceleyecektir.

a)11. Madde

AİHM, polis müdahalesinin ve akabinde başvuranın yakalanmasının başlı başına, AİHS'nin 11. maddesi kapsamında başvuranın haklarına müdahale teşkil ettiği kanısındadır (bkz. *Saya ve Diğerleri – Türkiye*, no. 4327/02, 7 Ekim 2008³).

AİHM, bir müdahalenin, “kanunla öngörülmediği”, bu maddenin 2. paragrafı kapsamında bir ya da daha fazla meşru bir amacı hedeflemediği ve bu amaçların elde edilmesi için “demokratik bir toplumda gerekli olmadığı” takdirde 11. maddenin ihlali anlamına geleceğini tekrarlar. Bu davanın amaçları ve aşağıda belirtilen gerekçelerden dolayı, AİHM, bu davadaki müdahalenin yasal bir temeli olduğuna ve bunun da Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun (no. 2911) 24. maddesi olduğuna, dolayısıyla AİHS'nin 11/2 maddesi kapsamında “kanunla öngörüldüğüne” ve düzensizliği ve kamu emniyetini korumaktan ibaret meşru amaçları hedeflediğine kanaat getirmiştir.

Müdahalenin “demokratik bir toplumda gerekli” olup olmadığı konusuna gelince, AİHM, öncelikle 11. maddeye ilişkin kararlarının temelini teşkil eden temel ilkelere atıfta bulunur (bkz. özellikle *Oya Ataman – Türkiye*, no. 74552/01, AİHM 2006- ... ve *Eva Molnar – Macaristan*, no. 10346/05, 7 Ekim 2008⁴).

Bu davada, AİHM, Hükümet'in İnsan Hakları Derneği tarafından düzenlenen gösterinin neden kanun dışı olduğuna dair kesin gerekçeleri ayrıntılı olarak sunmadığını gözlemler. Bu bağlamda, AİHM, taraflarca sunulan resmi belgelerde, önceden yapılmış bir bildirim yokluğuna değil, Türk hukukunda bir ön şart olmayan izin yokluğundan söz edildiğini not etmektedir. Öte yandan, başvuran ne yetkililere 2911 sayılı Kanun'un 10. maddesi kapsamında önceden bildirim yapıldığını ne Filistin'deki durumun bu yükümlülüğe istinaden önceliği olan spontane bir gösteri gerektirdiğini iddia etmiştir (bkz. örneğin *Bukta ve Diğerleri – Macaristan*, no. 25691/04, AİHM 2007). Bu şartlarda, AİHM, resmi belgelerde izin olmamasına ilişkin yapılan atfın, önceden yapılmış bir bildirim bulunmaması anlamına geldiğini varsayacaktır.

AİHM, bildirim olmaması halinde, gösterinin kanunsuz olduğu kanısındadır. Bu bağlamda, AİHM, kamusal bir alanda yapılan herhangi bir gösterinin günlük hayatı belli bir oranda sekteye uğratabileceğini ve husumete yol açabileceğini hatırlatır. Dolayısıyla, yerel makamların gerekli önleyici tedbirleri alabilmelerini sağlamak amacıyla, demokratik sürecin aktörleri olarak dernekler ve diğer gösteri organize eden oluşumlar, yürürlükteki mevzuatlara riayet ederek bu süreci yürüten kurallara saygı göstermelidirler (bkz. *Oya Ataman - Türkiye; Balçık ve Diğerleri – Türkiye*, no. 25/02, 29 Kasım 2007). Ancak, kanunsuz bir durumun, toplantı yapma özgürlüğü ihlalini haklı çıkarmadığına ve bu nitelikteki düzenlemelerin, AİHS'de korunduğu şekliyle toplantı yapma özgürlüğüne yönelik gizli bir engel temsil etmemesi gerektiğine işaret eder (ibid).

Bu davada, AİHM, sözkonusu grubun yaklaşık 30 – 35 kişi olduğunu gözlemler. Afişler ve mumlar taşıdıkları ve Tünel Meydanı'nda güncel bir konu olan İsrail'in Filistin'e

³ Karar henüz kesinleşmemiştir.

⁴ Karar henüz kesinleşmemiştir.

yönelik operasyonlarına dair bir basın açıklaması yapmak istedikleri görülmektedir. Bu bağlamda, Hükümet, bu grubun kamu düzenine ya da kamu emniyetine tehlike teşkil ettiğini ortaya koymak amacıyla, gösterinin yerine ilişkin özellikler gibi hiçbir gerekçe sunmamıştır. AİHM, kendiliğinden bu tür bir kanıt tespit etmemiştir.

Ayrıca, AİHM, göstericilerin şiddet olaylarına girişmedikleri durumlarda, AİHS'nin 11. maddesiyle teminat altına alınmış olan toplantı yapma özgürlüğü amacından yoksun bırakılmayacaksa, yetkililerin, toplantılara belirli bir ölçüde tolerans göstermelerinin önemli olduğunu yineler (bkz. *Nurettin Aldemir ve Diğerleri – Türkiye*, no. 32124/92, 32126/02, 32129/02, 32132/02, 32133/02, 32137/02 ve 32138/02, 18 Aralık 2007). Bu davada, saat 21.15'te hazırlanan, olay raporuna göre, gösteri 20.00'de başlamıştır. Göstericilerin, polislin birkaç defa dağılmaları uyarısında bulunmasını takiben dağılmaya karar verdikleri görülmektedir. Polis müdahalesinin hemen mi yoksa belli bir süre sonra mı gerçekleştiğine gelince, AİHM, başvuranın, Hükümet'in de itirazının olmadığı, polis müdahalesinin hemen yapıldığı iddiasını not eder. Bu şartlarda ve polislin saat 21.15'te Beyoğlu Merkez Karakol Amirliği'ne halihazırda döndüğünü de dikkate alarak, AİHM dağılmanın hemen gerçekleştiği kanaatindedir. Sonuç olarak, başvuranın – ve diğer göstericilerin – görüşlerini ifade etmek için yeterli zamanının olduğu kanısında değildir (bkz. *Oya Ataman; Balçık ve Diğerleri; a contrario, Eva Molnar*).

Buna göre, AİHM, bu davada gösteriye yapılan polis müdahalesinin, AİHS'nin 11. maddesinin ikinci paragrafı kapsamında, orantısız olduğu ve düzensizliği önlemek ve kamu emniyetini korumak için gerekli olmadığı kanısındadır.

Dolayısıyla, sözkonusu madde ihlal edilmiştir.

b) 3. Madde

Başvuranın yakalanma şekline gelince, AİHM, öncelikle ve özellikle sağlık raporları olmak üzere yazılı kanıtları dikkate alarak, başvuranın anlattığı şekliyle olayların; yani birden fazla polis tarafından yapılan, canına kast eden, keyfi ve haddinden fazla zalimane saldırının, destekten yoksun olduğunu tespit etmiştir. Başvuranın olduğunu iddia ettiği şekliyle gerçekleşen bir kötü muamelenin, vücudunda, aynı gün ve ertesi gün kendisini muayene eden doktorların görebileceği birçok iz bırakması gerekirdi (bkz. *Tanrikulu ve Diğerleri – Türkiye* (karar), no. 29918/96, 29919/96 ve 30169/96, 24 Şubat 2005). Başvuranın kendisine ilişkin sağlık raporlarına muhalefet etmesine rağmen, AİHM, başvuranın, olay gününde serbest bırakıldığından dolayı, iddialarını desteklemek amacıyla kendi seçeceği bir doktordan bir sağlık raporu alma olanağının olduğu kanısındadır.

Ancak, AİHM'ye göre, sağlık raporlarındaki tespitler, başvuranın en azından başına bir darbe aldığı iddialarıyla bağdaşmaktadır. Özellikle yerinden dolayı, bu yaralanmayı, 3. madde kapsamında ele almada yeterli derecede ciddi görmektedir. Hükümet, başvuranın yaralanmasının, Devlet yetkililerinin görevlerini ifa etmeleri esnasında kuvvet kullanmalarından kaynaklandığına itiraz etmemiştir. Ancak, olayı çevreleyen hafifletici şartları vurgulamıştır.

AİHM, 3. maddenin bazı açıkça tanımlanmış koşullarda, örneğin bir yakalama esnasında, kuvvet kullanımını yasaklamadığını not eder. Ancak, böyle bir kuvvet, sadece elzem olduğunda kullanılabilir ve haddinden fazla olmamalıdır (bkz. özellikle *Kurnaz ve Diğerleri – Türkiye*, no. 36672/97, 24 Temmuz 2007 ve bu karardaki atıflar). AİHM, taraflar arasında, başvuranın başındaki yaralanmanın, güvenlik güçlerinin görevlerini ifa etmeleri esnasında kuvvet kullanmalarından kaynaklandığına dair ihtilaf bulunmadığından dolayı,

kullanılan gücün elzem olduğunu ve haddinden fazla olmadığını inandırıcı argümanlarla ortaya koyma külfetinin Hükümet'e ait olduğu kanısındadır (bkz. *Balçık ve Diğerleri*).

Ancak, polisin başvuran üzerinde kuvvet kullanmasına sebep olan kesin şartlara veya üzerinde kullanılan kuvvetin niteliğine ışık tutacak herhangi bir açıklama veya belge sunmaksızın, Hükümet, başvuranın polis tarafından yakalanmaya mukavemet etmekten dolayı yaralandığını iddia etmekten başka bir argüman ortaya koymamıştır. Bu bağlamda, AİHM, yetkililere toplantı hakkında önceden bilgi verilmemiş olmasına rağmen, polisin o tarihte bir toplantı olacağına dair istihbarat aldığını gözlemler. Dolayısıyla, güvenlik güçleri daha etkili önlemler alabilirlerdi. Sonuç olarak, bu davaya özgün şartlar çerçevesinde, güvenlik güçlerinden önceden hazırlık yapılmadan yanıt vermelerinin istendiği söylenemez. Ayrıca, AİHM, uyarılardan sonra grubun dağılmaya karar verdiği ve polisin müdahalesi olmaksızın kendi rızasıyla dağılmaya başladığını gözlemler. AİHM, yazılı kanıtları dikkate alarak, Hükümet'in, uyarılara ve kalabalığın dağılmasına rağmen, başvuranın gösteriye devam ettiği ve sonuç olarak da yakalandığı iddiasını itimat edilir bulmuştur. Ancak, dava dosyasında, başvuranın yaralanmasını ve özellikle bu yaralanmanın yerini izah edecek nitelikte, polisin yakalanma esnasında başvuran tarafından herhangi bir şiddet ya da aktif fiziksel mukavemette bulunulduğunu ortaya atacak hiçbir husus bulunmamaktadır. Bu koşullarda, AİHM, Hükümet'in, gösteri sonrasında, başvuranın başında oluşan yaralanmayı izah etmede bir temel oluşturacak ya da bunu haklı çıkaracak ikna edici ve itimat edilir argümanlar sunmadığını tespit etmiştir.

Yukarıda anlatılanlar ışığında, AİHM, yakalanması esnasında başvurana uygulanan kuvvetin haddinden fazla olduğu sonucuna varmıştır. Sonuç olarak, AİHS'nin 3. maddesi kapsamında, o tarihte vücudunda meydana gelen yaralanmaya ilişkin olarak Devlet sorumludur. Buna göre, AİHS'nin 3. maddesi ihlal edilmiştir.

II. DİĞER AİHS İHLALİ İDDİALARI

Başvuran ayrıca, AİHS'nin 5. maddesi kapsamında yakalanmasının ve akabinde 1.5 saat gözaltında tutulmasının kanunsuz olduğunu ileri sürerek şikayetçi olmuştur.

Ancak, AİHM'nin kendisine iletilen belgeler üzerinde yaptığı inceleme, bu maddenin ihlal edildiğine dair herhangi bir durum ortaya koymamaktadır (bkz. *Nurettin Aldemir ve Diğerleri* ve *Saya ve Diğerleri*). Buna göre, başvurunun bu bölümü temelden yoksundur ve AİHS'nin 35/3 ve 35/4 maddeleri uyarınca kabuledilemez ilan edilmeleri gereklidir.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesine göre,

"AİHM işbu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, AİHM, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun surette, zarar gören tarafın adil tatminine hükmeder."

A. Tazminat

Başvuran, maddi ve manevi tazminat olarak toplam 7.500 Euro talep etmiştir. Yerel yargılama sırasında yapılan masraf ve giderler ile sağlık masraflarının ödenmesini talep etmiştir.

Hükümet bu meblağa itiraz etmiştir.

Başvuranın uğradığı iddia edilen maddi zarara ilişkin olarak AİHM, başvuranın iddiasını gerektiği gibi kanıtlayamadığı kanısındadır. Dolayısıyla bunu reddeder.

Manevi zarara ilişkin olarak ise, AİHM, başvurana AİHS'nin 11. maddesinin ihlal edildiği tespitiyle yeterince tazmin sağlandığı kanısındadır (bkz. *Oya Ataman*). Ancak, AİHM, başvuranın, yalnızca AİHM'nin bir 3. madde ihlali tespitiyle tazmin edilemeyecek acı ve sıkıntıya maruz kaldığını tespit etmiştir. Bu ihlalin niteliğini ve eşitlik temelindeki içtihadını dikkate alarak başvurana manevi tazminat olarak 3.000 Euro ödenmesine karar vermiştir (bkz. *Balçık ve Diğerleri*).

B.Yargılama masraf ve giderleri

Başvuran ayrıca, AİHM'deki yargılama masraf ve giderleri için 13.094,79 Euro talep etmiştir. Başvuran bu iddiasını desteklemek amacıyla, İstanbul Barolar Birliği'nin ücret tarifesine atıfta bulunmuştur.

Hükümet bu meblağa itiraz etmiştir.

AİHM'nin yerleşik içtihadına göre, yargılama masraf ve giderlerinin ancak gerçekten ve gerektiği için yapıldığı ve miktar açısından da makul olduğu ortaya konulduğu takdirde bir başvuran bunların kendisine ödenmesine hak kazanır. Bu davada, iddia edilen masrafların gerçekten yapıldığını kanıtlamamıştır. Buna göre, AİHM bu başlık altında herhangi bir ödeme yapılmamasına karar vermiştir.

C.Gecikme faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM,

- 1.Oybirliğiyle, başvuranın AİHS'nin 3. ve 11. maddeleri kapsamındaki şikâyetlerinin kabuledilebilir, başvurunun kalan kısmının kabuledilemez olduğuna;
- 2.İkiye karşı 5 oyla, AİHS'nin 3. maddesinin ihlal edildiğine;
- 3.Oybirliğiyle, AİHS'nin 11. maddesinin ihlal edildiğine;
4. İkiye karşı 5 oyla,
 - (a) AİHS'nin 44. maddesinin 2. paragrafı gereğince, kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Türk Lirası'na çevrilmek üzere ve her türlü vergi ve kesintiden muaf tutularak Savunmacı Devlet tarafından başvurana manevi tazminat olarak 3.000 Euro (üç bin Euro) ödenmesine;
 - (b) Yukarıda belirtilen üç aylık sürenin sona erdiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan marjinal kredi kolaylığı oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına;
- 5.Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddedilmesine*

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar İngilizce olarak hazırlanmış ve AİHM İçtüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragrafları gereğince 27 Ocak 2009 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Sally Dollé
Katip

Françoise Tulkens
Başkan

SADIKOĞULLARI VE ERDEM/Türkiye Davası*

Başvuru No: 4220/02 ve 8793/02

Strazburg

21 Ekim 2008

ÜÇÜNCÜ DAİRE

USUL

Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan 4220/02 ve 8793/02 numaralı başvurunun nedeni T.C. vatandaşı Ramazan Sadıkoğulları ve Rauf Erdem'in (başvuranlar) 4 Aralık 2001 tarihinde Temel İnsan Hakları ve Özgürlüklerini güvence altına alan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurudur.

Başvuranlar Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) önünde İstanbul barosu avukatlarından E. Kanar ve Y. Başara tarafından temsil edilmektedir.

OLAYLAR

DAVANIN KOŞULLARI

Başvuranlar sırasıyla 1965 ve 1968 doğumlu olup İstanbul'da ikamet etmektedir.

Başvuranlar İstanbul Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi ekipleri tarafından 11 Mayıs 1992 tarihinde yasadışı bir örgütün eylemlerine katıldıkları şüphesiyle yakalanmışlardır.

Adı geçenler İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) hakiminin kararı ile 22 Mayıs 1992 tarihinde tutuklanmışlardır.

Cumhuriyet Savcısı 1 Haziran 1992 tarihli bir iddianame ile TCK'nın 168/2 ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 5. maddesine dayalı olarak aralarında iki başvuranın da yer aldığı üç sanık hakkında ceza davası açmıştır. Başvuranlar yasadışı bir örgüt olan *Direnış Hareketi*'ne katılmak ve bu örgütün biri silahlı soygun olmak üzere birçok eylemine karışmakla itham edilmişlerdir.

DGM İkinci Dairesi 28 Aralık 1993 tarihli ilk kararında başvuranları on beş yıl ağır hapis cezasına çarptırmış, suçlamaların bir kısmı açısından yetkisiz olduğuna hükmetmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Yargıtay DGM'nin bu kararını soruşturmadaki eksiklikler ve usuli nedenlerle 11 Temmuz 1994 tarihinde bozmuştur.

DGM 16 Temmuz 1996 tarihli yeni kararı ile olayları yeniden incelemiş ve başvuruları Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın tamamını veya bir bölümünü zorla değiştirme teşebbüsünde bulunmak suçundan ölüm cezasına çarptırmıştır. DGM, bunun yanı sıra sanıkların lehinde alınan bir temyiz kararının ardından ilk derece mahkemesinin failleri daha ağır bir cezaya çarptıramayacağına dair CMUK hükmünden hareketle başvuruların her birini on beş yıl hapis cezasına çarptırmıştır.

Yargıtay 12 Haziran 1997 tarihinde usul gerekçeleriyle ilk derece mahkemesinin kararını ikinci kez bozmuştur.

DGM 7 Temmuz 1998 tarihinde vermiş olduğu üçüncü kararı ile başvuruları bu defa «yirmi sekiz ila on dört yıl» arasında değişen ağır hapis cezalarına çarptırmıştır.

Yargıtay 15 Temmuz 1999 tarihinde «Yargıtay denetimine mahal verecek gerekçenin bulunmadığı» gerekçesiyle DGM tarafından alınan kararı üçüncü kez bozmuştur.

DGM 4 Nisan 2000 tarihinde daha ayrıntılı bir gerekçeye dayanarak başvuruların her birini otuz bir yıl on bir ay on gün ağır hapis cezasına çarptırmıştır.

Yargıtay 19 Şubat 2002 tarihli bir kararı ile usuli ve teknik hukuki gerekçelere dayanarak DGM'nin kararını dördüncü kez bozmuştur.

DGM 7 Mart 2002 tarihinde almış olduğu karar ile başvuruları son olarak yirmi sekiz yıl on dört ay hapis cezasına çarptırmıştır.

Yargıtay 14 Kasım 2002 tarihinde cezanın infaz edilmesine ilişkin bir hususta yaptığı düzeltmelerle birlikte kararı esastan onamıştır.

Karar nihai hale gelmiştir.

Yargı süreci boyunca başvuruların serbest bırakılma talepleri düzenli olarak başvuruların talebi üzerine veya resen incelenmiş ve her defasında «işlenen suçun niteliği, dosyanın içeriği ve kanıtların durumu» gibi basmakalıp ifadelerle reddedilmiştir.

Başvurular tahliye taleplerinin reddedilmesine karşı yargılama süresi boyunca en az bir kez AİHS'nin 5/3 maddesine atıfta bulunarak 5 Haziran 2001 tarihinde itiraz etmişlerdir. Bu talepleri İstanbul 3 numaralı DGM tarafından dosyanın incelenmesinin ardından gerekçe gösterilmeksizin reddedilmiştir.

Sağlık sorunları nedeniyle R. Erdem 21 Nisan 2003 tarihinde ve R. Sadıkoğulları 22 Kasım 2003 tarihinde tahliye edilmişlerdir.

17 Aralık 2004 tarihinde yeni Ceza Muhakemeleri Kanunu Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yasal düzenlemelerin ardından belirtilmeyen bir tarihte başvurular İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'ne başvurularak mahkumiyetlerinin 5237 sayılı Kanun uyarınca adapte edilmesini talep etmişlerdir.

Ağır Ceza Mahkemesi 5 Haziran 2008 tarihli bir kararı ile sözü edilen dönemde, halihazırda yürürlükte bulunan yasal hükümlere nazaran daha lehlerine olan hükümlere dayanılarak mahkum edildikleri gerekçesiyle sözü edilen kanunun uygulanmasına gerek olmadığına karar vermiştir.

Başvuranlar bu kararı temyiz etmişlerdir. Dava Yargıtay önünde halen derdesttir.

HUKUK

I. BAŞVURULARIN BİRLEŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN

Başvuruların olaylar ve ortaya koydukları sorunlar açısından birbirleriyle olan bağlantısı nedeniyle AİHM, İçtüzüğünün 42/1 maddesinin uygulanmasına istinaden başvuruların birleştirilmesinin yerinde olacağına kanaat getirmektedir.

II. AİHS'NİN 5/3 MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar gözaltı ve tutukluluk süresinin aşırı uzunluğundan yakınmakta ve AİHS'nin 5/3 maddesine atıfta bulunmaktadır.

A. Kabul edilebilirlik hakkında

AİHM başvurularının gözaltı süresinin başvurunun yapılmasından altı aydan fazla bir süre önce 1992 yılında sona erdiğini saptamaktadır. AİHM bu durumda AİHS'nin 35. maddesinin 1. ve 4. paragraflarına uygun olarak gözaltı süresinin uzunluğu hakkındaki şikayeti reddetmektedir.

AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde tutukluluk süresinin uzunluğuna ilişkin şikayetin dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca başka açılardan bakıldığında da kabul edilemezlik unsuru bulunmadığını tespit eder. Bu nedenle başvuru kabul edilebilir niteliktedir.

B. Esas hakkında

Başvuranlar iddialarını yinelemektedir.

Hükümet bahse konu tutukluluk süresinin uzunluğunun aşırı olmadığını savunmaktadır. Hükümete göre işlenen suçun niteliği ve başvurulara isnat edilen delillerin ciddiyeti tutukluluk halinin uzunluğunu meşru kılmaktadır.

AİHM tutukluluk süresinin uzunluğuna dair içtihadından ileri gelen ilkelerin hatırlanması için Solmaz-Türkiye kararına (no:27561/02) atıfta bulunmaktadır.

Bu ilkelere uygun olarak, başvuruların hürriyetlerinden yoksun kaldıkları toplam dönemden AİHS'nin 5. maddesinin 1 a) bendine uygun olarak «mahkum edilmelerinin ardından hükümlü» konumunda oldukları dönem çıkarıldıktan sonra kalan toplam süre beş yıl on bir aydır.

AİHM, müteaddit defa bu başvurudakine benzer sorunları ortaya koyan davalarda AİHS'nin 5/3 maddesinin ihlal edildiği tespitinde bulunduğunu hatırlatır (Bkz. örneğin Karagöz-Türkiye

kararı, no: 5701/02 20 Ekim 2005, Dereci-Türkiye kararı, no: 77845/01, 24 Mayıs 2005, Atıcı-Türkiye kararı (no1), no: 19735/02, 10 Mayıs 2007).

AİHM kendisine sunulan bütün unsurları incelemiş ve Hükümetin bu davada farklı bir sonuca ulaşmasını sağlayacak ikna edici hiçbir tespit ve delil sunmadığını tespit etmiştir. AİHM ilgili yerleşik içtihadı ışığında başvuranların tutukluluk süresinin uzunluğunun aşırı ve AİHS'nin 5/3 maddesine aykırı olduğu kanısına varmaktadır (Bkz. aynı anlamda Gökçe ve Demirel-Türkiye kararı no: 51839/99, 22 Haziran 2006).

AİHM bu hususlar AİHM'nin AİHS'nin 5/3 maddesinin ihlal edildiği sonucuna varması için yeterlidir.

III. AİHS'NİN 6/1 MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar ceza yargılamasının makul süre şartına uymadığını öne sürmekte, AİHS'nin 6/1 maddesine göndermede bulunmaktadır.

A. Kabuledilebilirlik hakkında

AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde şikayetin dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru bulunmadığını tespit eder. Bu nedenle başvuru kabuledilebilir niteliktedir.

B. Esas hakkında

AİHM kaydedilmesi gereken dönemin başvuranların yakalandığı 11 Mayıs 1992 tarihinde başlayıp, 14 Kasım 2002 tarihinde Yargıtay tarafından verilen nihai karar ile sona erdiği saptamasını yapmaktadır. AİHM bu çerçevede, başvuranların CMK'nın 5237 sayılı Kanun uyarınca cezalarının uyarlanması için açtıkları davanın ayrı bir süreç olduğunu ve bu başvuru çerçevesinde süre hesabına dahil edilmemesi gerektiği kanaatindedir. (Bkz. örneğin kartal ve Kızıldağ-Türkiye kararı, no: 59641/00, 8 Nisan 2008).

Sözü edilen dava iki dereceli mahkemede verilen toplam on hüküm ile yaklaşık on yıl altı ay sürmüştür.

AİHM yargılama süresinin makul olup olmadığının davanın şartları ışığında ve özellikle de davanın karmaşıklığı, başvuranın ve ilgili mercilerin tutumu, davanın başvuran için arzettiği önem gibi, içtihadında yerleşmiş ölçütlere bakılarak değerlendirilmesi gerektiğini hatırlatır (Bkz. diğer birçokları arasında, *Pelissier ve Sassi*-Fransa kararı, no: 25444/94).

AİHM kendisine sunulan bütün unsurları incelemiş ve Hükümetin bu davada farklı bir sonuca ulaşmasını sağlayacak ikna edici hiçbir tespit ve delil sunmadığını tespit etmiştir. AİHM yerleşik içtihadı ışığında sözkonusu yargılama süresinin toplam uzunluğunun aşırı olduğuna ve «makul süre» gereği ile bağdaşmadığına itibar etmektedir (Bkz. diğer birçokları arasında, Özkan ve Adıbelli-Türkiye kararı no: 18342/02, 9 Ocak 2007).

AİHS'nin 6/1 maddesi bu bakımdan ihlal edilmiştir.

IV. AİHS'NİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASINA İLİŞKİN

A. Tazminat

Başvuranların her biri maddi tazminat olarak 50.000 YTL (23.000 Euro'ya tekabül etmektedir) ve manevi tazminat olarak 75.000 TL (5.000 Euro'ya tekabül etmektedir) istemektedir. Başvuranlar maddi zarara ilişkin hapsedilmeleri nedeniyle uğradıkları gelir kaybını dayanak göstermektedir.

Hükümet bu miktarların aşırı ve kanıtlanmamış olduğunu savunmaktadır.

AİHM tespit edilen ihlal kararı ile öne sürülen maddi zarar arasında hiçbir illiyet bağı kuramamakta dolayısıyla bu talebi reddetmektedir. AİHM bununla birlikte başvuranların her birine hakkaniyete uygun 6.000 Euro manevi tazminat ödenmesini kararlaştırmıştır.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuranlar iç hukukta ve AİHM önünde yapmış oldukları yargılama giderleri için 80.400 YTL (yaklaşık 38.000 Euro) talep etmekte, AİHM'ye avukatlarının hapisane ziyaretleri dolayısıyla yapmış olduğu harcamaların ayrıntılarını sunmaktadır. Başvuranlar ayrıca tercüme ve posta giderlerinin ayrıntılarını, İstanbul barosu avukatlık ücret tarifesini ve avukatlarının iş çalışma saatlerini ve ücretini gösterir makbuzu sunmaktadır.

Hükümet bu miktarların kanıtlanmamış ve aşırı olduğunu ifade etmektedir.

AİHM'nin yerleşik içtihadına göre bir başvuran gerçekliğini, gerekliliğini kanıtladığı makul miktarlardaki yargı giderlerini elde edebilir. AİHM sunulan belgeler ve sözü edilen kıstaslar ışığında başvuranlara AİHM önünde yapmış oldukları yargı giderleri için toplam 2.000 Euro ödenmesine karar vermiştir.

C. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, MAHKEME, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvuruların *birleştirilmesine*;
2. Tutukluluk süresinin uzunluğu (5/3 madde) ve yargılamanın uzunluğu (6/1 madde) hakkındaki şikayetlere ilişkin başvuruların *kabuledilebilir*, bunun dışında kalanların *kabuledilemez olduğuna*;
3. AİHS'nin 5/3 maddesinin *ihlal edildiğine*;
4. AİHS'nin 6/1 maddesinin *ihlal edildiğine*;
- 5 a) AİHS'nin 44 / 2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, miktara yansıtılabilecek her türlü vergi ve masraflarla birlikte, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden YTL.'ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümet tarafından başvuranların her birine manevi tazminat için 6.000 (altı bin) Euro ve yargılama giderleri için başvuranlara toplam 2.000 (iki bin) Euro *ödenmesine*;
- b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapıldığı tarihe kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;
6. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğünün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 21 Ekim 2008 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

 [İçindekilere dön](#)

NURGÜL DOĞAN/Türkiye Davası*

Başvuru No:72194/01

Strazburg

8 Temmuz 2008

İKİNCİ DAİRE

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan (72194/01) no'lu davanın nedeni T.C. vatandaşı Nurgül Doğan'ın (başvuran), Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 10 Mayıs 2001 tarihinde Temel İnsan Hakları ve Özgürlüklerini güvence altına alan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurdur.

Adli yardımdan yararlanan başvuran, İstanbul Barosu avukatlarından G. Tuncer tarafından temsil edilmektedir.

OLAYLAR

I. DAVANIN UNSURLARI

Başvuran, 1965 doğumludur ve İstanbul'da ikamet etmektedir.

A. Başvuranın yakalanması ve suçlanması

22 Şubat 1999 tarihinde saat 21.30'a doğru başvuran İstanbul'da, kimlik kontrolü sırasında yakalanmış ve gözaltına alınmıştır.

23 Şubat 1999 tarihinde, saat 0.55'e doğru, başvuran, Haydarpaşa Devlet Hastanesi'ne sevk edilmiş ve muayeneden geçirilmiştir. Düzenlenen rapor, "muayene sonrasında, hiçbir lezyon tespit edilmediğini" göstermektedir.

23, 24 ve 25 Şubat 1999 tarihlerinde, başvuran, açlık grevi yapmıştır.

24 Şubat 1999 tarihinde başvuran, Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi'nde görev yapan polis memurları tarafından sorgulanmıştır. Dosyadan, başvuranın sessiz kalma hakkını kullandığı anlaşılmaktadır.

Aynı gün kanaması olan başvuran, hastaneye kaldırılmıştır. Doktor, başvuranın kanamasının hamileliğinden kaynaklandığını belirtmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Aynı gün, başvuran, Adli Tıp Kurumu mensubu bir doktor tarafından muayene edilmiştir. 25 Şubat 1999 tarihli raporda başvuranın buz kalıpları arasına konulduğunu ifade ettiği belirtilerek şu tespitler yapılmıştır: sağ el bileğin ön kısmında 3 cm çapında bir ekimoz, sol üst kol dış yanda 1 cm çapında iki ekimoz, sol üst bacak dış yanda 2 cm çapında bir ekimoz. Raporda darp ve cebir izinin mevcudiyeti tespit edilmiş ve bir günlük işgöremez raporu verilmiştir.

Aynı gün, başvuran, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcısına ifade vermiş ve gözaltı sırasında kötü muameleye maruz kaldığını ileri sürmüştür. Başvuran özellikle, yirmi dört saat boyunca iki buz kalıbının arasında tutulduğunu ifade etmiştir. Başvuran ayrıca kendisine tazyikli su verildiğini ve haksız yere tutulduğu kanaatinde olduğundan protesto etmek için hiçbir şey yiyip içmediği belirtmiştir.

Yine aynı gün, başvuran, nöbetçi hakim karşısına çıkarılmış ve özellikle Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesindeki gözaltı sırasında kendisini sorgulayan polis memurları tarafından kötü muameleye uğradığını beyan etmiştir. Başvuran ayrıca sözkonusu şiddet eylemleri nedeniyle hastaneye kaldırıldığını belirtmiştir. Hakim başvuranın tutuklanmasına karar vermiştir.

9 Mart 1999 tarihinde, Savcı, EKİM-TKİB'ya üye olmaktan, başvuranı, Devlet Güvenlik Mahkemesi nezdinde, silahlı örgüt üyeliğinin cezalandırılmasına ilişkin Türk Ceza Kanunu'nun 168. maddesine atıfta bulunarak suçlamıştır.

1 Eylül 1999 tarihinde, başvuran, Devlet Güvenlik Mahkemesi'ne çıkarılmış ve polis memurları tarafından hakkında düzenlenen ifadenin kötü muamele ile zorla alındığını ileri sürerek tüm suçlamalara itiraz etmiştir. Devlet Güvenlik Mahkemesi, başvuranın serbest bırakılmasına karar vermiştir.

29 Kasım 2002 tarihinde, Devlet Güvenlik Mahkemesi, 23 Nisan 1999 tarihinden önce işlenen bazı suçların hükme bağlanmasının teciline ilişkin 22 Aralık 2000 tarihli 4616 sayılı yasa uyarınca kararın ertelenmesine karar vermiştir.

Savcı, temyiz başvurusunda bulunmuştur.

18 Ağustos 2003 tarihli bir karar ile Yargıtay, yargılamanın kusurlu olması nedeniyle, itiraz edilen kararı bozmuş ve davayı ilk derece mahkemesine havale etmiştir.

26 Nisan 2004 tarihinde, Devlet Güvenlik Mahkemesi, zamanaşımı nedeniyle kamu davasının sonlandığını ilan etmiştir.

Savcı, sözkonusu karara karşı bir kez daha temyiz başvurusunda bulunmuştur.

13 Mart 2006 tarihinde, Yargıtay, suçun hukuki tanımlamasının hatalı olması nedeniyle, alınan kararı yeniden bozmuş ve davayı ilk derece mahkemesine havale etmiştir.

Dosya unsurlarına göre, işbu başvurunun kabul edildiği tarihte, dava halen İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'nde derdest bulunmaktadır.

Buna paralel olarak , başvuran hakkında 1995 tarihinde başka bir cezai kovuşturma daha başlatılmıştır. Bu davanın sonunda özgürlüğünden mahrum bırakıldığı bir ceza almıştır. 4

Ekim 1999 tarihinde, Yargıtay, alınan kararı onamıştır. Bu mahkumiyet kararı nedeniyle başvuran hakkında tevkif müzekkeresi çıkarılmıştır.

B. Polis memurları aleyhindeki şikayet

14 Eylül 1999 tarihinde, başvuran avukatı aracılığıyla, kendisini sorgulayan Terörle Mücadele Şubesine bağlı polis memurları hakkında Fatih Cumhuriyet Savcılığına şikayette bulunmuştur. Başvuran, Terörle Mücadele Şubesindeki gözaltı esnasında kendisini sorgulayan polis memurları tarafından kötü muameleye maruz kaldığını ileri sürmüştür. İddialarını desteklemek için başvuran, Adli Tıp Kurumu tarafından düzenlenen 25 Şubat 1999 tarihli sağlık raporuna atıfta bulunmuştur.

5 Ocak 2000 tarihinde, Savcı, İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'nde gözaltından sorumlu iki polis memuru hakkında cürümü söyletmek amacıyla devlet görevlilerinin kötü muamele uygulamalarını cezalandıran Türk Ceza Kanunu'nun 243/1 maddesi uyarınca dava açmıştır.

18 Ocak ve 14 Mart 2000 tarihlerinde, İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi, mahkemede ifade vermesi için başvurana iki kere celp göndermiştir. Bu karşın dosyandan sözkonusu celplerin sonuçsuz kaldığı sonucuna ulaşılmaktadır.

25 Mart 2000 tarihli duruşmada, ne başvuranın ne de avukatının hazır bulunması üzerine Ağır Ceza Mahkemesi, Savcılıktan başvuranın adresinin teyit edilmesini talep etmiştir.

Ağır Ceza Mahkemesi 20 Kasım 2000 tarihinde aleyhlerinde yeterli delil olmadığı gerekçesiyle polisler hakkında beraat kararı vermiştir. Mahkeme, her ne kadar 25 Şubat 1999 tarihli doktor raporu başvurana şiddet uygulandığını göstermekteyse de tespit edilen bu izlere sanıkların sebep olduğu hükmüne varılmayacağını değerlendirmiştir. Mahkeme ayrıca, kendisine gönderilen celplere rağmen başvuranın davaya katılmasının ya da ifadesinin alınmasının mümkün olmadığını tespitinde bulunmuştur. Mahkeme ilgilinin gözaltında bulunduğu sırada ifade vermeyi reddettiğine dikkat çekmiştir.

Her ne kadar bu karara itiraz yolu açık olsa da başvuran davaya müdahil olmadığından temyiz etmesi mümkün değildi. Bu nedenle ilk derece mahkemesinin kararı temyize gidilmemesi nedeniyle CMUK'un 310. maddesi uyarınca açıklanmasından bir hafta sonra 28 Kasım 2000 tarihinde kesinleşmiştir.

HUKUK

I. AİHS'İN 3. VE 13. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, Terörle Mücadele Şubesindeki gözaltı sırasında kötü muameleye maruz kalmasından ve sözkonusu muameleleri dile getirme olanağı sağlayan etkili iç hukuk yolunun bulunmamasından şikayetçidir. Başvuran, müstakilen ve AİHS'nin 13. maddesi ile birlikte AİHS'nin 3. maddesine atıfta bulunmaktadır.

A. Kabuledilebilirliğe ilişkin

Hükümet, öncelikle ne başvuranın ne de avukatının polis memurları hakkında yürütülen yargılamaya katılmamaları nedeniyle başvuru yollarının tüketilmediğini ileri sürmektedir; başvuranlar, müdahil tarafı oluşturmak için çaba göstermemişler böylece ilgili kararın kendilerine tebliğ edilmesi ve temyiz başvurusunda bulunma imkanlarının tamamını da ortadan kaldırmışlardır. Hükümet, başvuranın, tevkif müzekkeresinin infazı korkusu ile duruşmalara katılmamış ve müdahil tarafı oluşturamamış olsa dahi iki kere yasal hükümlere

uygun olarak duruşmalara çağrılan başvuranın avukatının pekâlâ İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki davaya katılma imkanının bulunduğu kanaatindedir. Sonuç olarak, iddialarını ileri sürmek ve son aşamada temyiz başvurusunda bulunabilmek için sahip olduğu hukuki yolları kullanmayarak başvuran iç hukuk yollarını tüketmemiştir.

Hükümet ayrıca, tazminat elde edebilmek için başvuranın iç hukuk tarafından öngörülen hukuki ve idari başvuru yollarını kullanmadığını belirtmektedir.

Son olarak Hükümet, başvurunun gecikmeli yapıldığını savunmaktadır. Hükümet'e göre, altı ay süresi, başvuran hakkında 1995 tarihinde başlatılan başka bir cezai soruşturma vesilesiyle alınan Yargıtay kararının tarihi olan 4 Ekim 1999 tarihinden itibaren işlemeye başlamıştır.

Bu nedenle Hükümet, iç hukuk yolları tüketilmediğinden ve altı ay süresine riayet edilmediğinden AİHS'nin 35. maddesinin 1. ve 4. paragrafları uyarınca AİHM'ye sözkonusu başvurunun kabuledilemez ilan edilmesi çağrısında bulunmaktadır.

Başvuran, AİHS'nin 35. maddesinin gereklerine riayet ettiği kanaatindedir. Başvuran özellikle hakkında çıkarılan tevkif müzekkeresini ileri sürmektedir, şayet duruşmalara katılmış olsaydı, başvuranın yakalanma ve cezaevine nakledilme riski bulunmaktaydı. Duruşmalara katılmayan başvuran avukatının duruşmalarda hazır bulunmasının bir faydasının olmayacağını da ileri sürmektedir.

İç hukuk yollarının tüketilmediğine dair itirazın birinci kısmına ilişkin olarak, AİHM, AİHS'nin 35/1 maddesinin amacının, Sözleşmeye taraf olan devletlere, haklarındaki iddialar AİHS organlarına sunulmadan önce ileri sürülen ihlalleri önleme ya da telafi etme imkanı sağlamak olduğunu hatırlatmaktadır (Bkz, örneğin, *Hentrich-Fransa*, 22 Eylül 1994 tarihli karar; *Remli-Fransa*, 23 Nisan 1996 tarihli karar, *Derleme Kararlar ve Hükümler*). Ayrıca AİHM'ye sunulan şikayetin, önce, iç hukuk tarafından belirlenen yöntem ve sürelerde, en azından esas bakımından, ilgili ulusal mahkemelere sunulması gerekmektedir (*Cardot-Fransa*, 19 Mart 1991 tarihi).

Mevcut davada, AİHM, başvuranın yetkili Savcılığa şikayetini sunmuş olsa da şiddet olaylarından sorumlu oldukları ileri sürülen kişiler hakkında başlatılan cezai yargılamaya bizzat katılmadığını ve müdahil tarafı oluşturmadığını, şayet müdahil olsaydı, ilk derece mahkemesinin kararına karşı temyiz başvurusunda bulunabileceğini belirtmektedir.

Bununla birlikte AİHM, AİHS'nin 35. maddesinin 1. paragrafının yalnızca işlenen ihlallere ilişkin müsait ve uygun başvuru yollarının tüketilmesini öngördüğünü hatırlatmaktadır. Bu başvuru yolları sadece teoride değil uygulamada da yeterli düzeyde emniyeti hasıl olmalıdır, aksi takdirde arzu edilen etkililik ve ulaşılabilirlikten uzak kalırlar; bütün bu şartların bir arada bulunduğunu gösterme yükümlülüğü Savunmacı Devlet'e düşmektedir (*Vernillo-Fransa*, 20 Şubat 1991 tarihli karar; *Akdivar ve diğerleri-Türkiye*, 16 Eylül 1996 tarihli karar; *Dalida-Fransa*, 19 Şubat 1998 tarihli karar) Ayrıca "genel olarak tanınan uluslararası hukuk ilkelerine göre" istisnai bazı koşullar, başvuranı, kendisine sunulan iç hukuk yollarını tüketme yükümlülüğünden muaf tutabilir (*Henaf-Fransa*, başvuru no: 65436/01).

Bu bağlamda AİHM, başvuranın gözaltı sona erdiği andan itibaren yani 25 Şubat 1999 tarihinde, ileri sürülen şiddet eylemlerinin tam tasvirini yapmasını ve maruz kaldığı kötü muameleden sorumlu kişiler olarak sorgusu ile görevli polis memurlarını belirtmesini önemli bulmaktadır. Ayrıca bir doktor raporuyla da desteklenen bu iddialar en azından re'sen bir ceza soruşturması açılması için yeterince açık emareler teşkil etmekteydi (bkz., bu anlamda, *Bati ve diğerleri*, adigeçen, prg. 133). Ancak yetkili makamlar, olaylardan 11 ay sonra 5 Ocak

2000'de başvuranın Savcılığa şikayette bulunmasından sonra polisler aleyhinde kovuşturma başlatmışlardır. Oysa ki başvuranın gözaltına alındığı 25 Şubat 1999'dan serbest bırakıldığı 1 Eylül 1999 tarihleri arasında başvuranın ifadesini almak ve dosyayı tamamlamak imkanları bulunmaktaydı.

AİHM, AİHS'nin 3. maddesinde konulan yasaklar sözkonusu olduğunda, yetkili savcılığa yapılan resmi suç duyurusunun ya da takipsizlik kararına karşı yapılan itirazın Türk Hukuku bağlamında ilke olarak AİHS'nin 35/1 maddesi bakımından uygun ve yeterli olduğunu daima vurgulamıştır (Bkz, diğerleri arasından, *Acar-Türkiye*, başvuru no: 24940/94, 3 Mayıs 2001; karşılaştırınız, *Kaygısız-Türkiye*, başvuru no: 44032/98, 29 Ağustos 2006).

Yukarıdaki veriler ışığında, AİHM, mevcut davada başvuranın ceza davasının seyrinde kusuru bulunsa da, yetkili makamların şiddet eylemlerinden sorumlu oldukları iddia edilen sanıklar aleyhinde açılan ceza davasının bir sonuca ulaşması için şartların gerektirdiği pozitif önlemleri almadıkları kanaatine varmaktadır. Bu çerçevede AİHM'ye göre şayet yetkili makamlar başvuranın kendisine şiddet uygulandığı yolunda şikayette bulunduğu 25 Şubat 1999 tarihinden sonra derhal harekete geçmiş olsalardı ilgilinin soruşturma sürecine katılımını temin etmeleri mümkün olabilirdi.

Bu itibarla Hükümetin iç hukuktaki başvuru yollarının tüketilmediği yolundaki itirazı kabul edilemeyecektir.

Hükümetin, başvuranların iç hukuktaki medeni ve idari başvuru yollarını tüketmediği yolundaki itirazına ilişkin olarak AİHM geçmişte bu itiraza ilişkin olarak müteaddit defalar görüş bildirerek reddettiğini anımsatır (bkz., diğerleri arasında, *Karayığit – Türkiye*, no: 63181/00, 5 Ekim 2004). AİHM, mevcut davada evvelce verdiği kararlardan ayrılmasını gerektirecek herhangi bir durum tespit etmemiştir.

Altı ay süresi kuralına riayet edilmediği yolundaki itiraza ilişkin olarak ise AİHM, AİHS'nin 35/1 maddesinde öngörülen sürenin kesin iç hukuk kararından itibaren işlemeye başladığını ve İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 20 Kasım 2000 tarihinde verilen kararın kesin iç hukuk kararı teşkil ettiğini tespit etmektedir. Dolayısıyla 10 Mayıs 2001 tarihinde sunulan bu başvuru AİHS'nin 35/1 maddesi anlamında geç sunulmamıştır. Bu itibarla Hükümet tarafından konuyla ilgili olarak yapılan itiraz kabul edilmeyecektir.

AİHM, AİHS'nin 3. ve 13. maddelerine dayandırılan şikayetlerin AİHS'nin 35/3 maddesi anlamında açıkça dayanaktan yoksunluk sebebiyle reddedilemeyeceği kanaatine varmaktadır. AİHM ayrıca bu şikayetlerin başka herhangi bir kabuledilemezlik gerekçesinin bulunmadığını tespit etmektedir. Dolayısıyla bu şikayetleri kabuledilebilir ilan etmek yerinde olacaktır.

B. Esasa ilişkin

1. Polisin elinde kötü muameleyle maruz kalındığı yönündeki iddia hakkında

AİHM, bir kimsenin tamamıyla polis memurlarının denetimi altında gözaltında tutulduğu sırada meydana gelen her türlü yaralanmanın ciddi kuşuklara yol açtığını hatırlatır (*Salman – Türkiye*, no: 21986/93, prg. 100). Dolayısıyla bu yaraların nedeni hakkında makul bir izahatta bulunarak başvuranın iddialarına, hele ki bu iddialar tıbbi belgelerle desteklenmiş ise, şüphe düşüren delilleri sunma görevi Hükümete ait olmaktadır (bkz., diğerleri arasında, *Selmouni – Fransa*, no: 25803/94, prg. 87 ; *Ayşe Tepe – Türkiye*, no: 29422/95, prg. 35, 22 Temmuz 2003).

Mevcut davada AİHM başvuran tarafından yapılan suç duyurusunun sanık polisler aleyhinde olduğunu ve sözkonusu sanıkların suçluluğu hakkında karar verme yetkisinin başta ceza mahkemeleri olmak üzere Türk mahkemelerine ait olduğunu gözlemlemektedir. İç hukuk düzeyinde başlatılan sürecin sonucu ne olursa olsun, polislerin suçlu ya da suçsuz bulunmuş olması Savunmacı Devletin AİHS'den doğan sorumluluğunu ortadan kaldırmaz (*Selmouni*, adigeçen, prg. 87). Bu itibarla AİHM başvuranın yaralarının nedeni hakkında mantıklı bir açıklama yapma görevinin Devlete ait olduğu hükmüne varmaktadır.

Bu çerçevede AİHM kötü muamelelere ilişkin olarak başvuranın gözaltı koşullarının ilgiliyle Hükümet arasında bir ihtilafa yol açtığını tespit etmektedir. Esasen başvuran bu meyanda gözetim altında tutulduğu sırada, kendisine vurulduğunu, üzerine tazyikli su sıkıldığını ve saatlerce buz kalıpları arasında çıplak halde bırakıldığını iddia etmektedir.

Hükümet ise, vücudundaki ekimozların başvuranın fenalaşmasına ve muhtemel bir düşmeye bağlı olabileceğine dikkat çekmektedir. Hükümet, başvuranın sağ el bileğinin ön kısmında bulunan izlerin ellerin arkadan kelepçelenmesinden kaynaklanan ize benzediğini ve devlet hastanesinden emniyet müdürlüğüne sevk edildiği sırada meydana gelmiş olabileceğini ileri sürmektedir. Hükümet başvuranın hastaneye sevk edildiği sırada içinde bulunduğu duruma dikkat çekmektedir. Başvuran hamile olduğu halde açlık grevi yapmış, rahatsızlanması üzerine de devlet hastanesine sevk edilerek burada kendisine gerekli tedavi uygulanmıştır. Ayrıca Hükümete göre, başvuran gerçekten saatlerce iki buz kalıbı arasında tutulmuş olsaydı vücudunda donmalar tespit edilmesi gerektiği cihetle maruz kaldığını iddia ettiği kötü muamele ile adli tabip tarafından düzenlenen sağlık raporu arasında illiyet bağı bulunmamaktadır.

AİHM, adli tabip tarafından tam bir bağımsızlık içinde tanzim edilmiş olan sağlık raporunun başvuranın vücudunda darp ve cebir izleri bulunduğunu gösterdiğini tespit etmektedir. Bu yönde başka bir inandırıcı tıbbi delil olamaması nedeniyle AİHM dava konusu olayda devletin sorumluluğu olup olmadığını incelemelidir.

Bu maksatla AİHM, dosyanın tamamı ışığında Hükümetin izahatlarını incelemelidir. Bu doğrultuda AİHM, Ağır Ceza Mahkemesi'nin 20 Kasım 2000 tarihli kararında sözkonusu yaraların nedenine değinmeden delil yetersizliği gerekçesiyle sanıklar hakkında beraat kararı vermiştir. Hükümet ise sadece, sağlık raporunda belirtilen ekimozlardan bir tanesinin nedenine ilişkin bir varsayımını sunmaktadır. Hükümete göre, sağ el bileğindeki iz kelepçelerin arkadan bağlanması nedeniyle başvuranın bileğini sıkmasından dolayı meydana gelmiş olabilir. Diğer izlere ilişkin olarak ise Hükümet bu izlerin ilgilinin açlık grevi yapmış olmasından ya da düşmesinden kaynaklanmış olabileceği varsayımında bulunmakla yetinmektedir. Buna karşın Hükümet, başvuranın davaya katılmamasından bağımsız olarak bu varsayımlarını destekleyen ve başvuranın iddiasına şüphe düşürecek nitelikte herhangi bir delil başlangıcı sunmamıştır.

AİHM, başvuranın tüm iddialarının kanıtlanmış olarak mütalaa edilemeyeceğini ve iddiasının yukarıda anılan tıbbi raporda varılan sonuçlarla tam anlamıyla örtüşmediğini kabul eder. İlgilinin davaya katılmamasının mahkemenin dava konusu olayları ortaya koyma kapasitesini azalttığı da doğrudur. Bununla birlikte AİHM bu unsurlara belirleyici önem atfedemez. Zira adli tabip raporunda tespit edilen bereleri belirttikten sonra, başvuranın vücudunda darp ve cebir izlerini teyid etmiş ve bir gün işgöremezliğine karar vermiştir. Öte taraftan AİHM başvuranın bir suç duyurusunda bulunduğunu ve müteaddit defalar maruz kaldığını iddia ettiği kötü muameleleri ayrıntılarıyla anlattığını tespit etmektedir.

Yukarıda ifade olunanları göz önünde bulunduran AİHM Hükümetin ne başvuranın gözaltı süresinin bitiminde düzenlenen tıbbi rapor hakkında ne de tespit edilen yaraların nedeni hakkında makul bir izahat verdiğini değerlendirmektedir. Bu itibarla AİHM, Savunmacı Devletin belirtilen yaraların sorumluluğunu taşıdığı kanaatine varmaktadır.

Dolayısıyla AİHM, AİHS'nin 3. maddesinin bu gerekçeyle esas bakımından ihlal edildiğine hükmeder.

2. Yürütülen soruşturmanın etkili olup olmadığı hakkında

Başvuran yetkililer tarafından sürdürülen soruşturmanın etkili olmadığını öne sürmekte, AİHS'nin 3. ve 13. maddelerine göndermede bulunmaktadır.

Kendisine yapılan başvurudaki olayların hukuki tanımlamasını yapmakta müstakil yetkisi olduğunu hatırlatan (Bkz. diğerleri arasında Guerra vd.-İtalya kararı, 19 Şubat 1998) AİHM, bu şikayetin AİHS'nin 3. maddesi çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiğine itibar etmektedir (Bkz. son olarak Fazıl Ahmet Tamer vd.-Türkiye kararı, no: 19028/02, 24 Temmuz 2007).

Hükümet başvuranın yetkililerin kötü muamele iddiaları karşısında etkisiz kaldığı yönündeki iddiasına karşı çıkmakta, başvuranın 14 Eylül 1999 tarihli şikayetinin akabinde polisler hakkında ceza kovuşturması başlatıldığını belirtmektedir. İfadelerinin alınmasının ardından savcılık İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'nde ilgili polisler hakkında TCK'nın 243/1 maddesine muhalefetten dava açmıştır. Hükümet başvuranın ve avukatının duruşmalara katılmamaları nedeniyle ne sanık polislerin ifadelerine itiraz ettiğini ne kendi iddiaları ile rapor arasındaki tutarsızlıkları açıkladığını söylemektedir. Ağır Ceza Mahkemesi elindeki unsurlar ışığında delil yetersizliğinden polislerin serbest bırakılmasına karar vermiştir. Hükümet iç hukuk mercilerinin dikkatlerine sunulan kötü muamele iddiaları karşısında etkisiz kalmadıklarını, başvuranın işbirliği yapmamasına rağmen etkili ve derinlemesine bir soruşturma gerçekleştirdiklerini savunmaktadır.

AİHM, başvuranın resmi adli bir işlem başlatmakla yetindiğini, polisler hakkında açılan ceza davası sürecine katılmadığını ve davaya müdahil olma talebinde bulunmadığını gözlemlemektedir. Buna karşılık, AİHM'nin yukarıda da tespit ettiği üzere, yetkili merciler 25 Şubat 1999 itibariyle, maruz kalınan kötü muamelenin ayrıntılı tasviri, polis memurlarının teşhisi ve sağlık raporu olmak üzere bir kötü muamele olayı ile karşı karşıya olduğunu düşündürecek yeterince açık verileri ellerinde bulundurdukları halde, 11 ay sonra 5 Ocak 2000'de, o da başvuranın şikayeti üzerine kovuşturma başlatmışlardır.

AİHM, belirli bir durumda soruşturmanın ilerlemesi önünde kimi engel ve güçlüklerin oluşabileceğini, ancak, yetkililer tarafından ivedilikle soruşturma başlatılmasının kamuoyunun güvenini sürdürmek, hukuk devletine olan inancı korumak ve yasadışı eylemler ve suçların işlenmesine müsamaha gösterildiği kanısının oluşmasını önlemek bakımından çok önemli olduğunu hatırlatır (Bkz. sözü edilen Batı vd. kararı).

Bu nedenle AİHM, AİHS'nin 3. maddesinin usul bakımından ihlal edildiği sonucuna varmaktadır.

II. BAŞVURAN TARAFINDAN ÖNE SÜRÜLEN DİĞER İDDİALAR HAKKINDA

A. AİHS'nin 5. maddesiyle birlikte ve ayrı olarak 14. maddesinin ihlal edildiği iddiası hakkında

Başvuran AİHS'nin 5. maddesiyle birlikte ve ayrı olarak 14. maddesine göndermede bulunarak tutukluluk süresinin aşırı uzunluğundan şikayetçi olmaktadır.

AİHM, başvuranın 1 Eylül 1999 tarihinde serbest bırakıldığını-dosyada daha sonrasında yeniden tutuklandığını gösterir bir ibareye rastlanmadığından- altı ay kuralının dışına çıkarak AİHM'ye 10 Mayıs 2001 tarihinde başvuruda bulunduğunu gözlemlemektedir.

Başvurunun bu kısmı gecikmeli olarak yapılmıştır ve AİHS'nin 35. maddesinin 1. ve 4. paragraflarının uygulanmasına istinaden reddedilmelidir.

B. AİHS'nin 5. maddesiyle birlikte 13. ve 14. maddesinin ihlal edildiği iddiası hakkında

AİHS'nin 5. maddesiyle birlikte 13. ve 14. maddelerine göndermede bulunan başvuran 22 Aralık 2000 tarih ve 4616 sayılı Kanun'a karşı etkili başvuru yollarının mevcut olmadığını öne sürmektedir. Başvuran mezkur Kanun'un kendisine uygulanmadığını, bu bağlamda ayrımcılığa maruz kaldığından şikayetçi olmaktadır. Af kanunu olarak da adlandırılan bu Kanun kesinleşmiş mahkumiyet kararlarının ertelenmesine imkan tanıdığı gibi bazı hükümlü kategorilerinin şartlı salıverilmelerini öngörmektedir.

AİHM öncelikli olarak AİHS'nin 5. maddesinin, salt bu haliyle, bir mahkumun af kanunundan yararlanmasını, şartlı salıverilmesini veya kesin tahliyesini güvence altına almadığını hatırlatır (Bkz. kalan-Türkiye kararı, no: 73561/01, 2 Ekim 2001). Kaldı ki AİHM'nin daha önce pek çok kez dile getirdiği üzere başvuranın şikayetçi olduğu ayrımcılık kişi veya kişi gruplarına karşı değil kanun koyucunun ağırlığını takdir ettiği çeşitli suç tiplerine uygulanmaktadır. AİHM, bu başvuruda AİHS'ye aykırı olarak bir «ayrımcılığın» mevcut olduğunu gösterir herhangi bir unsurun yer almadığını kaydetmektedir (Bkz. Gerger-Türkiye kararı, no: 24919/94, 8 Temmuz 1999, *mutatis mutandis* Yılmaz-Türkiye kararı, no: 48992/99, 17 Mayıs 2001).

Başvurunun bu kısmı AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı uyarınca dayanaktan yoksun bulunmaktadır ve 35. maddesinin 4. paragrafının uygulanması doğrultusunda reddedilmelidir.

C. AİHS'nin 5. ve 6. maddelerinin münferiden ve 13. veya 14. maddeyle bağlantılı ihlal edildiği iddiası hakkında

Başvuran ilk olarak yakalanma gerekçelerinden ve hakkında yapılan suçlamalardan hemen haberdar edilmediğinden, gözaltı sırasında avukat bulundurma hakkından yararlanamadığından şikayetçi olmakta, AİHS'nin 5. maddesiyle birlikte 14. maddesine atıfta bulunmaktadır.

Başvuran kendisini kısmen yargılayan bir yandan davanın bir bölümünde mahkeme heyetinde askeri hakim bulunması, öte yandan sivil hakimlerin Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'na bağımlılığı nedeniyle Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin bağımsız ve tarafsız bir mahkeme olarak nitelendirilemeyeceğini savunmaktadır. Başvuran kendisine yapılan ithamlarla ilgili yürütülen ön soruşturmanın pek çok kuralsızlığı içerdiğinden ve davanın hakkaniyete uygun gerçekleşmediğinden şikayetçi olmakta, AİHS'nin 6. maddesini münferiden ve 13. veya 14. madde ile birlikte ileri sürmektedir.

AİHM, gözaltı koşullarına değin (bilgi edinememe, avukat yardımı) şikayetlerin AİHS'nin 35/1 maddesine uygun yapıldığı farz edilse dahi, bu şikayetlerin AİHS'nin 6/3 a) ve c) fıkraları ile sağlanan güvencelerle karıştığını gözlemlemektedir. AİHM bu bağlamda, elindeki veriler ışığında başvuran hakkında açılan davanın işbu kararın kabul edildiği tarihte İstanbul

Ağır Ceza Mahkemesi'nde halen s¼rd¼đ¼n¼ hatırlatmaktadır. Bu Őikayetler erken yapılmıştır ve iç hukuk yollarının t¼ketilmemesi nedeniyle AİHS'nin 35. maddesinin 1. ve 4. paragraflarına uygun olarak reddedilmelidir.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesine g¼re "Mahkeme işbu S¼zleŐme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Y¼ksek S¼zleŐmeci Tarafın i hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, AİHM, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun surette, zarar g¼ren tarafın adil tatminine h¼kmeder."

A. Maddi ve manevi tazminat

Başvuran 25.000 Euro manevi tazminat talep etmekte, uğradığı maddi zarar konusunda takdiri AİHM'ye bırakmaktadır.

H¼k¼met bu miktarlara karşı çıkmaktadır.

AİHM iddia edilen maddi zararın dayanağının olmadığını hatırlatarak bu talebi reddetmektedir. Buna karşın, başvurana uğradığı manevi zarar için 5.000 Euro tazminat ¼denmesini kararlaştırmıştır.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuran iç hukukta ve AİHM ¼n¼nde yapmış olduğu yargı giderleri için 18.600 YTL (yaklaşık 9.300 Euro) talep etmektedir bu miktarın dağılımı Şu Őekildedir: avukatlık ¼creti için 17.800 YTL ve AİHM'deki s¼rete yapılan posta ve terc¼me masrafları için 800 YTL. Başvuran bu amaca y¼nelik İstanb¼l barosunun avukatlık ¼cret tarifesini ve avukatının ¼cretini g¼sterir belgeyi sunmaktadır.

H¼k¼met bu meblağlara karşı çıkmaktadır.

AİHM'nin yerleşik içtihadına g¼re bir başvuran gerçekliğini, gerekliğini kanıtladığı makul miktarlardaki yargı giderlerini elde edebilir. Mahkemeye sunulan deliller ve s¼z¼ edilen kıstaslar ışığında AİHM yargı gider ve masrafları için başvurana 2.000 Euro'dan Avrupa Konseyi tarafından adli yardım baŐlıđı altında verilen 850 Euro d¼Ő¼lerek kalan kısmın ¼denmesine karar vermiştir.

C. Gecikme Faizi

Gecikme faizi Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi faizlerine uyguladığı orana ¼ puanlık bir artıŐ eklenerek belirlenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM,

1. *Oyçokluğuyla*, AİHS'nin 3. ve 13. maddesine y¼nelik Şikayetlerin *kabuledilebilir*, bunun dışında kalanların *kabuledilemez* olduğuna;

2. *Altıya karşı bir oyla*, polis tarafından uygulanan k¼t¼ muamele sonucunda AİHS'nin 3. maddesinin esas bakımından *ihlal edildiğine*;

3. *Altiya karşı bir oyla*, 3. maddenin usulü bakımından etkili resmi bir soruşturmaya ilişkin şikayetin incelenmesi gerektiğine ve bu hükmün *ihlal edildiğine*;

4. *Altiya karşı bir oyla*,

a) AİHS'nin 44/ 2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden YTL'ye çevrilmek ve her türlü vergiden muaf tutulmak üzere Savunmacı Hükümet tarafından:

- i. başvurana 5.000 (beş bin) Euro manevi tazminat *ödenmesine*;
- ii. yargılama gider ve masrafları için Avrupa Konseyi tarafından verilen 850 Euro'luk adli yardım miktarı 2.500 (iki bin beş yüz) Euro'dan düşülerek kalan meblağın *ödenmesine*;

b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapıldığı tarihe kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;

5. *Oybirliğiyle*, adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. fıkralarına uygun olarak 8 Temmuz 2008 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

Mevcut karar ekinde, AİHS'nin 45/2 ve İçtüzüğü'nün 74/2 maddesi uyarınca Yargıç Popovic'in kısmı ayrı oy görüşü yer almaktadır.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

NAKÇİ/Türkiye Davası*

Başvuru No:25886/04

Strazburg

30 Eylül 2008

İKİNCİ DAİRE

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan (25886/04) no'lu davanın nedeni (T.C. vatandaşı) Ömer Nakçi'nin (başvuran) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 10 Haziran 2004 tarihinde İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına ilişkin Sözleşme'nin (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi - AİHS) 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurdur.

Başvuran, Diyarbakır Barosu avukatlarında, M.S. Tanrıkulu tarafından temsil edilmektedir.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

Başvuran, 1976 doğumludur. Başvurusunu sunduğu sırada, başvuran, Lice Cezaevinde tutuklu bulunmaktaydı.

Olayların meydana geldiği dönemde, başvuran, Gaziantep H Tipi Cezaevinde ağır hapis cezasını çekmekteydi.

Belirtilmeyen bir tarihte, başvuran, bir derneğe gönderilmek üzere cezaevi yönetimine bir mektup sunmuştur.

11 Kasım 2003 tarihinde, Ceza İnfaz Kurumu Mektup Okuma Komisyonu, Ceza İnfaz Kurumları ile Tevkifevlerinin Yönetimine ve Cezaların İnfazına Dair Tüzük'ün 147. maddesi uyarınca sözkonusu mektubun, örgütsel isteklerin Devlet tarafından kabul edilmesini sağlamak niyetinde olduğuna ve "sakıncalı" olarak değerlendirilmesi gerektiğine kanaat getirmiştir. Komisyon sözkonusu mektubu Cezaevi Disiplin Kurulu'na göndermiştir.

12 Kasım 2003 tarihinde, Cezaevi Disiplin Kurulu, sözkonusu tüzüğün 147. maddesi uyarınca mektubun gönderilmemesine karar vermiştir.

2 Aralık 2003 tarihinde, Gaziantep İnfaz Hakimi, sözkonusu karara karşı başvuranın yapmış olduğu itirazı reddetmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.
9 Ocak 2004 tarihinde, Yargıtay sözkonusu kararı onamıştır.

11 Şubat 2004 tarihinde Yargıtay, bu karara karşı başvuranın yapmış olduğu başvuruyu reddetmiştir.

HUKUK

I. AİHS'İNİN 8. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, mektubunun gönderilmemesinden ve düşünce ve ifade özgürlüğü haklarına müdahalede bulunulmasından şikayetçidir. Başvuran, AİHS'nin 8., 9. ve 10. maddelerine atıfta bulunmaktadır.

AİHM, içtihadı ışığında, (bkz, *Fazıl Ahmet Tamer – Türkiye*, başvuru no: 6289/02, 5 Aralık 2006; *Ekinci ve Akalın-Türkiye*, başvuru no: 77097/01, 30 Ocak 2007; *Kepeneklioğlu-Türkiye*, başvuru no: 73520/01, 23 Ocak 2007) sözkonusu şikayetin AİHS'nin 8. maddesi kapsamında değerlendirilmesi gerektiği kanaatindedir.

Hükümet, sözkonusu iddiaya karşı çıkmaktadır.

A. Kabuledilebilirliğe ilişkin

AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde başvurunun dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca, başvuruda başka açılardan bakıldığında da

kabuledilemezlik unsuru olmadığını tespit eder. Bu nedenle başvuru kabuledilebilir niteliktedir.

B. Esas

1. Müdahalenin varlığı

AİHM, başvuranın mektubunun gönderilmemesinin, AİHS'nin 8/2 maddesi uyarınca başvuranın yazışma hakkına müdahale oluşturmasının taraflar arasında ihtilafa neden olmadığını kaydetmektedir.

AİHM, sözkonusu değerlendirmeyi kabul etmektedir.

2. Sözkonusu müdahalenin yerindeliliği

“Yasa ile öngörüldüğü”, 2. paragraf anlamında meşru amaç ya da amaçlar izlediği ve müdahalede bulunmak için “demokratik bir toplumda gerekli olduğu” koşullar dışında böyle bir müdahale, AİHS'nin 8. maddesine aykırıdır (bkz. özellikle, *Calogero Diana-İtalya*, 15 Kasım 1996 tarihli karar).

AİHM, tutuklu mektuplarının kontrolünün, Ceza İnfaz Kurumları ile Tevkifevlerinin Yönetimine ve Cezaların İnfazına Dair 647 sayılı Tüzüğün 144. ve 147. maddelerine dayandığını kaydetmektedir. Ancak AİHM, sözkonusu tüzüğün, yetkililerin takdir yetkisinin kapsamını ve koşullarını yeterince açıklıkla belirtmediği tespitinde bulunma imkanına sahip olduğunu hatırlatmaktadır. AİHM, ayrıca, tüzüğün uygulanmasında da sözkonusu eksikliğin giderilmediğini de belirtmiştir (sözü edilen *Tan*). Mevcut davada AİHM, benimsenen bu tutumdan vazgeçmek için hiçbir neden görememektedir.

Bu durumda AİHM, ihtilafli müdahalenin AİHS'nin 8. maddesinin 2. paragrafı uyarınca “yasa ile öngörülmediği” kanaatindedir. Sözkonusu sonucu göz önüne alarak AİHM, AİHS'nin 8. maddesinin 2. paragrafının diğer gerekliliklerine riayet edilip edilmediğinin belirlenmesine gerek olmadığına kanaat getirmektedir.

Bu durumda AİHS'nin 8. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 13. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, ulusal mahkemeler önünde etkili bir başvuru yolundan yararlanamayışından şikayetçidir. Başvuran, AİHS'nin 13. maddesine atıfta bulunmaktadır.

Hükümet, sözkonusu iddiaya karşı çıkmaktadır.

AİHM, AİHS'nin 13. maddesinin, iç hukukta, AİHS'de yer aldığı şekliyle hak ve özgürlükleri ileri sürme imkanı sağlayan bir hukuk yolunun mevcudiyetini güvence altına aldığını hatırlatmaktadır. Bu bağlamda AİHM, *Ali Koç-Türkiye* (başvuru no: 39862/02, 1 Şubat 2005) kararında benzer şikayeti reddettiğini hatırlatmaktadır. Mevcut davada AİHM, Disiplin Kurulu'nun mektubu göndermeyi reddetmesine yönelik itirazda bulunmak için, başvuranın Ceza İnfaz Hakimliği'ne başvuruda bulunma imkanının olduğunu tespit etmiştir; bilahare başvuran başvuru yolundan yararlanabilir ve Ağır Ceza Mahkemesi'ne başvurabilirdi. Ayrıca başvurunun “etkili” olması için kesin olarak lehte bir sonuç çıkması bir koşul değildir (bkz, diğerleri arasından, *Costello-Roberts-Birleşik Krallık*, 25 Mart 1993 tarihli karar). Sonuç olarak, yalnızca başvuranın taleplerinin reddedilmesi hususu başvurunun “etkili” olup olmadığına hükmetmek için tek başına yeterli bir unsur oluşturmamaktadır.

AİHM, bu bağlamda başvuranın şikayetinin genel bir üslupla düzenlendiğini ve gerekçelendirilmediğini gözlemlemektedir. AİHS'nin 35. maddesinin 3. ve 4. paragrafları uyarınca başvurunun bu kısmının açıkça mesnetten yoksun olduğu gerekçesi ile reddedilmesi uygun olacaktır.

III. AİHS'NİN 14. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, ayrımcı muameleye maruz kaldığını ileri sürmektedir. Başvuran, AİHS'nin 14. maddesine atıfta bulunmaktadır.

Hükümet, sözkonusu iddiaya karşı çıkmaktadır.

AİHM, başvuranın ayrımcılık iddiasına ilişkin şikayetinin genel bir üslupla düzenlendiğini ve gerekçelendirilmediğini tespit etmektedir. Dolayısıyla sözkonusu şikayetin açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve AİHS'nin 35. maddesinin 3. ve 4. paragrafları uyarınca reddedilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

IV. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran, maruz kaldığı manevi için 15.000 Euro talep etmektedir.

Hükümet, sözkonusu iddiaya karşı çıkmaktadır.

AİHM, ihlal tespitinin iddia edilen manevi zarar için yeterli adil tatmin oluşturduğu kanaatindedir.

AİHM, mevcut davada, mahkumların haberleşmesinin sansür edilmesi konusunda cezaevi yetkililerinin takdir yetkisinin kapsamı ve koşulları yeterince açıklıkla belirtilmediği için Ceza İnfaz Kurumları ile Tevkifevlerinin Yönetimine ve Cezaların İnfazına Dair Tüzüğün muğlaklığı nedeniyle AİHS'nin ihlal edildiğini tespit etmiştir. Bu bağlamda AİHM, benzer davalarda, ilgili iç hukukun AİHS'nin 8. maddesi hükümleri ile uyumlu hale gelmesinin, ihlalin sonlandırılmasında en uygun yolu oluşturduğuna ilişkin vardığı sonucu hatırlatmaktadır (sözü edilen *Tan*).

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuran, avukatlık ücreti olarak, 2.024 Euro talep etmekte, AİHM önünde yapmış olduğu yargılama masraf ve giderlerine ilişkin miktarı AİHM'nin takdirine bırakmaktadır. Başvuran, Diyarbakır Barosu ücret tarifesini belge olarak sunmaktadır.

Hükümet, sözkonusu iddialara karşı çıkmaktadır.

AİHM, içtihadına göre bir başvuran yargılama masraf ve giderlerinin geri ödemesini ancak gerçekliği, gerekliliği ve makul miktarlarda olduğu ortaya konduğu sürece elde edebilir. Mevcut davada sahip olduğu unsurları ve yukarıda sözü edilen kriterleri göz önüne alarak AİHM, başvuranın talebini reddetmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun AİHS'nin 8. maddesi kapsamında yapılan şikayete ilişkin kısmının *kabuledilebilir* geri kalan kısmının *kabuledilemez* olduğuna;
2. AİHS'nin 8. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. İhlal tespitinin kendisinin başvuranın maruz kaldığı manevi zarar için yeterli adil *tatmini oluşturduğuna*;
4. Adil tatmine ilişkin diğer tüm taleplerin *reddedilmesine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğüne 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 30 Eylül 2008 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

İlânlar

Adalet Bakanlığından :

Kayseri 1. İş Mahkemesine ait 2005/1269 Esas sayılı dava dosyasının kaybolduğu anlaşıldığından, 4473 sayılı Yangın, Yersansıntısı, Seylâp veya Heyelân Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde Ziyaa Uğrayan Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanun hükümlerinin kıyasen söz konusu dosya için uygulanmasına ve anılan Kanun hükümleri gereğince işlem yapılmasına karar verildiği ilan olunur.

[R.G. 15 Nisan 2009 – 27201]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığından :

Köyceğiz Kadastro Mahkemesine ait 2005/26 Esas, 2006/19 Karar sayılı dava dosyasının kaybolduğu anlaşıldığından, 4473 sayılı Yangın, Yersarsıntısı, Seylâp veya Heyelân Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde Ziyaa Uğrayan Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanun hükümlerinin kıyasen söz konusu dosya için uygulanmasına ve anılan Kanun hükümleri gereğince işlem yapılmasına karar verildiği ilan olunur.

[R.G. 16 Nisan 2009 – 27202]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığından:

MÜNHAL NOTERLİK

2008 yılı gayrisafi geliri 353.078,71.-TL. olan ikinci sınıf Finike Noterliği 19 Haziran 2009 tarihinde yaş tahdidi nedeniyle boşalacaktır.

1512 sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince BİRİNCİ SINIF VE İKİNCİ SINIF NOTERLERDEN bu noterliğe atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler başvurma süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde nazara alınmaz.

İlan olunur.

3102/1-1

MÜNHAL NOTERLİKLER

2008 yılı gayrisafi gelirleri ve isimleri yazılı olan birinci sınıf İstanbul Yirmiyedinci Noterliği 15 Haziran 2009 ve Denizli Birinci Noterliği 19 Haziran 2009 tarihlerinde yaş tahdidi nedeniyle boşalacaktır.

1512 sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince BİRİNCİ SINIF NOTERLERDEN bu noterliklere atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler başvurma süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde nazara alınmaz.

Keyfiyet Noterlik Kanununun 22 nci maddesinin 2 nci fıkrası uyarınca ilan olunur.

Sıra No	Noterliğin Adı	2008 Yılı Gayrisafi Gelirleri
1-	Denizli Birinci Noterliği	889.492,25.-TL.
2-	İstanbul Yirmiyedinci Noterliği	915.463,31.-TL.

[R.G. 18 Nisan 2009 – 27204]

 [İçindekilere dön](#)

Duyurular

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Personel Genel Müdürlüğü

Sayı : H 03.0.PER.0.00.00.16/
Konu :

.../.../2009

BAKANLIK MAKAMINA

Van Cumhuriyet Başsavcılığının 24/03/2009 tarihli ve 979 sayılı yazısı ekinde gelen Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri Adalete Komisyonunun 27/02/2009 tarihli ve 49 sayılı kararı ile; Van Adliyesi emsabet memuru olarak görev yapmakta iken vefat eden Murat Özcan KORALOĞLU'nun tedavi gören çocuklarına yardım kampanyası düzenlenmesinde katılacağı bildirilmiş olup, konunun ispatlatı menstaplama duyurulması açısından kampanyanın Yargı Mevzuatı Bülteniinde yayımlanmasına izin verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Bu itibarla; 2869 sayılı Yardım Toplama Kanununun 7 nci maddesi doğrultusunda alınan, Van Valiliğinin 16/03/2009 tarihli ve 109 oluru sayılı yazısı ile Van Adliyesi Emisabet Memuru Murat Özcan KORALOĞLU'nun çocuklarına yardım toplaması amacıyla, T.C. Ziraat Bankası Van Şubesinde açılan 35977701-5002 nolu hesap numarası ile 1 (bir) yıl süreyle yardım toplamasına izin verildiğinden, konunun Yargı Mevzuatı Bülteniinde yayımlanmasıyla ilgili olarak gerekli işlemlerin tamamlanmasını talep ederim.

Biriz ERDEM
İktisat
Personel Genel Müdürü

İbrahim OKUR
Hâkim
Bakanlık
Müşteriler Veri Birimi

 İçindekilere dön

Duyurular

T.C.
ADALET BAKANLIğI
İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı

Sayı : B.03.0.İML.0.00.09/ 75 -
Konu : Gökçeada Kamp Duyurusu

06.07.2009

CUMHURİYET BAŞSAVCILIğINA
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ BAŞKANLIğINA
İDARE MAHKEMESİ BAŞKANLIğINA
VERGİ MAHKEMESİ BAŞKANLIğINA
ADLİ TIP KURUMU BAŞKANLIğINA
ADALET AKADEMİSİ BAŞKANLIğINA

Bakanlığımıza ait Gökçeada Eğitim ve Dinlenme Tesislerinde 2009 yılı kamp döneminde uygulanacak tahsis ve fiyatlandırma esasları aşağıda gösterilmiştir.

1- Tesisten öncelikle Adalet Bakanlığı personeli ile emeklileri, imkanlar ölçüsünde de Bakanlık ve Merkez Yönetim Kurulunca uygun görülen diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlar ile misafirler yararlanacaktır. Personel ve emeklinin eşi, altsoyu ve üstsoyu personel gibi, kamu kurum ve kuruluşlarının personeline ve emeklilerine aynı yakınlığı bulunan kişiler de kamu kurum ve kuruluşunun personeli gibi ücretlendirilecektir. Bunlar dışındaki kişiler ise misafir statüsünde değerlendirilecektir.

2- Tesisten yararlanma süresi 10 gün olup, 2009 yılına ait dönemlerin başlangıç ve bitiş tarihleri aşağıda gösterilmiştir.

1. dönem 05.06.2009 sabahından 15.06.2009 sabahına kadar,
2. dönem 16.06.2009 sabahından 26.06.2009 sabahına kadar,
3. dönem 27.06.2009 sabahından 07.07.2009 sabahına kadar,
4. dönem 08.07.2009 sabahından 18.07.2009 sabahına kadar,
5. dönem 19.07.2009 sabahından 29.07.2009 sabahına kadar,
6. dönem 30.07.2009 sabahından 09.08.2009 sabahına kadar,
7. dönem 10.08.2009 sabahından 20.08.2009 sabahına kadar,
8. dönem 21.08.2009 sabahından 31.08.2009 sabahına kadar'dır

3- Müracaat sayısı, tesisteki daire adedinden fazla olduğu takdirde; kamp tahsisleri puanlama esaslarına göre yapılacaktır. Tesisten yararlanacaklara kamu kuruluşlarında geçen hizmet sürelerinin her yılı için 1 puan, eşleri için 10 puan, bakımde yükümlü oldukları çocukları (öğrenci değilse 18 yaşını doldurmamayanlar, öğrenci ise 25 yaşını doldurmamayanlar) için 5 puan verilecektir. Verilen bu puanların toplamından;

- a) Deniz kıyısında görev yapanlardan 5 puan,
- b) 2008 yılında tesislerden yararlananlardan 20 puan,
- c) 2007 yılında tesislerden yararlananlardan 10 puan,
- ç) 2006 yılında tesislerden yararlananlardan 5 puan,
- d) 2005 yılında tesislerden yararlananlardan 4 puan,
- e) 2004 yılında tesislerden yararlananlardan 3 puan,
- f) 2003 yılında tesislerden yararlananlardan 2 puan,
- g) 2002 yılında tesislerden yararlananlardan 1 puan düşülecektir.

Bu suretle puanlar hesaplanarak bir sıra cetveli hazırlanacak, puanların eşitliği halinde 5, 4, 3, 2, 1 inci bölgelerde hizmet yapanlara bu sıraya göre öncelik tanınacaktır.

4- Gökçeada Eğitim ve Dinlenme Tesislerinde bir günlük konaklama ücreti mensuplar için 1 ve 8 noi dönemlerde kişi başına KDY dahil 17.50.-TL (yatak 5,00 TL, yemek 12.50.-TL) dir. 2, 3, 4, 5 ve 6 ve 7 inci dönemlerde 22.50.-TL- (yatak 7.00.-TL , yemek 15.50.-TL) dir.

Ayrıca tüm devreler için;

- Buzdolabı bulunanlarda günlük 1.60.-TL
 - Televizyon bulunanlarda günlük 1.90.-TL
 - Klimesi bulunanlarda günlük 2.50.-TL
- konut başına tesiste ilave ücret alınacaktır.

Kamu kurum ve kuruluşunun personeli ile emekçilerine Bakanlığımız personeline belirlenen ücretin % 25'i, misafirlere ise % 50 fazlası uygulanacaktır.

Tesisten yararlanacakların çocukları için, 1 Nisan 2006 tarihinden sonra doğanlar için konaklama bedeli alınmaz. Bunlar için yemek istenilmesi halinde yemek bedelinin yarısı alınır. 1 Nisan 2003 ile 1 Nisan 2006 tarihleri arasında (Bu tarihler dahil) doğanlar için ise (eğitim ve dinlenme tesislerinde yemek istenilip istenilmediğine bakılmaksızın) konaklama ve yemek bedelinin yarısı alınır.

5- Bakanlık, Çanakkale Başsavcılığı veya tedarik gibi tesisin işletilmesiyle doğrudan ilişkili olarak yapılan resmi görüşmeler ve haberleşmeler dışında, tesiste kalanların yararlandıkları telefon, faks ve internet gibi hizmetlerin ücretleri yararlanalar tarafından tesisten ayrılmadan önce ödenecektir.

6- Odalar dört yatak kapasiteli olup, ilave olarak ancak bir yatak daha verilebileceğinden baş kişiden fazla olan müracaatlar dikkate alınmayacaktır.

7- Kamptan, tahsis belgesinde isimleri yazılı olanların yerine başka faydalandırılmayacaktır. Tesise katılmaları uygun görülenler Eğitim ve Dinlenme Tesisleri Kamp Yönergesinde yer alan kurallar ile tesis müdürlüğüne hazırlanacak günlük programı uyacaklardır.

8- Gökçeada tesislerine ulaşım, Çanakkale ve Eceabat Kabatepe iskelesinden feribotla sağlanmaktadır. Yaz döneminde feribot seferlerinin kalkış ve dönüş saatlerinde değişiklik yapıldığından, seferlere ilişkin tarifelerin kamp dönemlerinden önce Çanakkale ya da Gökçeada Cumhuriyet Başsavcılıklarından öğrenilmesi gerekmektedir.

9- Kamp dönemleri için tespit edilen tarifelerin % 20'si müracaat sırasında avans olarak alınacaktır. Avans miktarı Adalet Bakanlığı Eğitim ve Dinlenme Tesislerinin Ziraat Bankası Çanakkale Kordon Şubesindeki 12157523-5001 nolu hesabına yatırılacak ve dekontun bir sureti İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığına başvuru süresi içinde gönderilecektir. Kalan bölüm ile klima, televizyon ve buzdolabı ücretleri kamp devresinin başlangıç tarihinde tesis müdürlüğüne ödenecektir.

Kamp tahsis edilmeyenler ile kamp döneminin başlamasından bir hafta öncesine kadar vazgeçenlere avansları aynen iade edilecektir. Geçerli bir mazereti olmaksızın bu süreden sonra vazgeçtiklerini bildirenlere her gün için avansın % 5'i oranında kesinti yapılmak suretiyle avansları iade edilecek, kamp döneminin başlamasına kadar vazgeçtiklerini bildirmeyenlerin ise avansları iade edilmeyerek gelir kaydedilecektir. Kamp döneminde ölüm ve göreve çağırılma gibi kendi iradesi dışındaki nedenlerle ayrılmak

durumunda kalınması halinde, kalan süreye sül ücret ilgilisine iade edilecektir. Hastalık halinde kampaın erken ayrılmak zorunda kalarlana, kamp doktorunun uygun görmesi halinde durumunu belgelendirilmesi ya da kamp doktorunun uygun göreceği bir sağlık kuruluşuna sevki halinde sevk olunan kuruluştan alınan raporda belgelendirilmesi gerekmektedir.

10- Kampaın yararlanmak isteyenlerin, örneği Yargı Mevzuat Bölgesinde ve Bakanlığımıza sit www.mevzuat.gov.tr ve mud.mevzuat.gov.tr adreslerinde yayımlanacak olan başvuru formuna doküman en geç 15.05.2009 tarihine kadar İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığında olacak şekilde gönderilecektir. Bu tarihten sonra Bakanlığımıza ulaşan formlar dönemler müsait olduğu anda değerlendirilmeye alınacaktır.

11- Kamp dönemlerinin giriş ve çıkış saatleri 11.00 olup, kamp dönemleri sonunda tesislerde sayım, onarım ve temizlik işleri yapıldığından, kampaın başlangıç tarih ve saatinden önce gelenler tesislere kabul edilmeyecek, dönemler sonunda kampaın ayrılmı saatine de titizlikle uyulacaktır.

12- Ayrıca Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılan kurum sosyal tesislerine ilişkin tebliğ hükümlerine uyulacaktır.

Bilgi edinilmesini, keyfiyetinin dinlenme tesislerinden faydalanmak isteyen ilgililere duyurulmasını rica ederim.

Ahmet KAHRAMAN
Hâkim
Bakan a.
Müsteşar

EK:1 Form

T.C
ADALET BAKANLIĞI
İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığına

Aşağıdaki beyanımı incelenerek, Gökçeada Eğitim ve Dinlenme Tesislerine iştirakim için gerekli işlemlerin yapılmasını takdirlerinize arz ederim. ... / ... / 2009

İMZA

- 1- Adı Soyadı :
- 2- Bakanlık Sicil (Personel için UYAP Sicil) No :
- 3- Görevi :
- 4- Adresi :
-
- 5- Telefon Numarası ve Alan Kodu :
- 6- Emekliliğe Esas Tüm Hizmet Süresi :
- 7- Tesislerden Daha Önce Yararlandığı Yıllar:
- 8- e-posta adresi :

9- DİNLENME TESİSLERİ TERCİH BÖLÜMÜ

1. Tercih olarak Gökçeada Eğitim ve Dinlenme Tesislerinin (...) inci devresini,
2. Tercih olarak Gökçeada Eğitim ve Dinlenme Tesislerinin (...) nci devresini tercih ediyorum.

10- BAŞVURU SAHİBİ İLE BİRLİKTE TESİSE KATILACAK OLANLAR BÖLÜMÜ

<u>ADI SOYADI</u>	<u>YAKINLIĞI</u>	<u>DOĞUM TARİHİ</u> (Ay ve Gün Dahil)	<u>KÜÇÜKLER İÇİN</u> (Yemek- Yatak)
1-
2-
3-
4-

NOT : Kamp tahsisi yapıldıktan sonra kampa gitmekten vazgeçenler dilekçe ile tahsislerini iptal ettirmedikçe sonraki yıllarda kampa gitmiş gibi puanlamaya tabi tutulmaktadırlar.

FORM DOLDURULURKEN DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

Doldurulması istenilen bilgilerin eksik yazılması halinde dilekçe sahibinin kamptan yararlanamaması gibi istenilmeyen sonuçların doğmaması için formun ve kamp duyurusunun dikkatlice okunup, aşağıda belirtilen hususlara uygun olarak doldurulması gerekmektedir.

- 1- Adı Soyadı: Başvuruyu yapan mensup veya emeklinizin adı ve soyadı yazılacaktır.
- 2- Kurum sicil no bölümü : Adalet Bakanlığınca verilen sicil numarası yazılacaktır. Emekli başvuruyorsa emekli olmadan önce Bakanlıkça verilen sicil numarası, dul ve yetimleri başvuruyorsa ölen mensubumuzun Bakanlık sicil numarası yazılacaktır. Müracaat eden personel ise, UYAP sicil numarası yazılacaktır.
- 3- Görev
- 4- Adres: Başvuruyu yapanın ikamet ettiği açık adresi, il ve ilçe belirtilerek yazılacaktır.
- 5- Telefon no: Aranıldığında bulunabilecek telefon numarası alan kodu ile yazılacaktır.
- 6- Hizmet süresi: Mensubun, emeklinin veya dul ve yetimleri başvuruyorsa ölen mensubumuzun askerlik dahil emekliliğe esas tüm hizmet süresi yazılacaktır.
- 7- Tesislerden yararlandığı yıllar: Bu sütuna 2002 yılı dahil son 7 yıl içinde Bakanlığımıza ait kamplardan yararlandığı yıllar kampın adı ve yılı belirtilerek yazılacaktır.
- 8- E- posta adresi : Başvuru sahibinin e-mail adresi yazılacaktır.
- 9- Tercih: Bu bölümde başvuru sahibi en çok 2 tercih yapabilecektir. Yapılan puanlama sonucunda kendisine tahsis yapılamayanların aşağıda belirtilen telefonlardan Bakanlığımız İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı görevlileri ile temas kurup yedeklerden sonra gelmek üzere boşalan yerlerden yararlanmaları mümkündür.
- 10- Tesise katılacaklar bölümü: Bu sütun doldurulurken başvuru sahibi dışında kamptan yararlanacak olan diğer kişilerin ad ve soyadları mensup veya emekli mensubumuz veya ölen mensubumuza yakınlık derecesi, mensup, emekli veya ölen mensubumuzun kanunen kendisine bakma yükümlülüğü olup olmadığı açıkça belirtilecek, yaşı küçük ise doğum tarihi mutlaka belirtilecektir. Anne ve babanın öğrenci olmayan ve 18 yaşını dolduran veya öğrenci olsa dahi 25 yaşını tamamlamayan kız veya erkek çocuklarına bakma yükümlü kanunen ortadan kalktığından ve bu durumdaki çocuklar için yönergeye göre puan verilemeyeceğinden bu durumdaki çocukların öğrenci olup olmadıklarının forma mutlaka yazılması ve bunu ibraz edecek herhangi bir belge örneğinin forma eklenmesi halinde puanlamaya dahil edilmesi mümkün bulunmaktadır. Aksi halde puan verilmeyecektir.
- 11- Puanlama başvuru sahibinin formda bildirdiği bilgilere ve Bakanlığımızda mevcut kayıtlara göre yapılmaktadır. Formun eksik veya yanlış doldurulması eksik puan verilmesine, yapılan tahsisin iptaline ve dolayısıyla kamptan yararlanamamaya neden olabileceğinden formun tam ve eksiksiz olarak doldurulması, yanlır bilgi verilmemesi gerekmektedir. Bu konudaki sorumluluk tamamen başvuru sahibine aittir.
- 12- Formun doldurulması sırasında doğan tereddütlerin giderilmesi ve kamplarla ilgili her türlü bilgi aşağıda yazılı telefon numarasından öğrenilebilir.

TESİSLERE ULAŞILABİLECEK TELEFON VE FAX NUMARALARI:

İMİD Sosyal İşler Şb. Md. Tel:	: 0 312 414 61 32-57	Fax : 0 312 418 41 19
GÖKÇEADA Tel	: 0 286 897 62 47	Fax : 0 286 897 62 12
Tesle Müdürlü Fikret YÜKSEK Cep Tel	: 0 537 215 38 84 : 0 505 810 21 35	
Çanakkale Adliye Sarayı Santral	: 0 286 217 22 27/ 59	
Adliye Aveya Santral	: 0 505 581 73 92	
Çanakkale Adliyesi İdari İşler Md.	Santralden 115	

 İçindekilere dön

Duyurular

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
İdare ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı

Sayı : B.03.0.İMİ.0.08/ Ş3
Konu : Antalya Kamp Duyurusu

13...04/2009

CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA
İDARE MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA
VERGİ MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA
ADLI TIP KURUMU BAŞKANLIĞINA
ADALET AKADEMİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Teşkilatı Güçlendirme Vakfına ait Antalya Eğitim ve Dinlenme Tesislerinde 2009 yılı kamp döneminde uygulanacak tahsis ve fiyatlandırma esasları aşağıda gösterilmiştir.

1- Tesisten, Adalet Bakanlığı Merkez, Taşra Teşkilatı, Cumhuriyet Başsavcılıkları, Mahkemeler ve bağlı kuruluşların mensupları, emeklileri ile yakınları, ayrıca Bakanlık ve ATGV Yönetim Kurulunca uygun görülenler yararlanacaktır.

2- Tesisten yararlanma süresi 1, 3, 5, 7, 10, 12, 14, 16, 19, 21, 23, 25, 27 nci dönemler 10 gün, diğer dönemler 8 gün olup, 2009 yılına ait dönemlerin başlangıç ve bitiş tarihleri aşağıda gösterilmiştir.

1. dönem 25/05/2009 sabahından-04/06/2009 sabahına kadar 10 gün,
2. dönem 01/06/2009 sabahından 09/06/2009 sabahına kadar 8 gün,
3. dönem 05/06/2009 sabahından-15/06/2009 sabahına kadar 10 gün,
4. dönem 10/06/2009 sabahından-18/06/2009 sabahına kadar 8 gün,
5. dönem 16/06/2009 sabahından-24/06/2009 sabahına kadar 10 gün,
6. dönem 19/06/2009 sabahından 27/06/2009 sabahına kadar 8 gün,
7. dönem 27/06/2009 sabahından-07/07/2009 sabahına kadar 10 gün,
8. dönem 28/06/2009 sabahından-06/07/2009 sabahına kadar 8 gün,
9. dönem 07/07/2009 sabahından-15/07/2009 sabahına kadar 8 gün,
10. dönem 08/07/2009 sabahından-18/07/2009 sabahına kadar 10 gün,
11. dönem 16/07/2009 sabahından-24/07/2009 sabahına kadar 8 gün,
12. dönem 19/07/2009 sabahından-29/07/2009 sabahına kadar 10 gün,
13. Dönem 25/07/2009 sabahından-02/08/2009 sabahına kadar 8 gün,
14. dönem 30/07/2009 sabahından-09/08/2009 sabahına kadar 10 gün,
15. dönem 03/08/2009 sabahından-11/08/2009 sabahına kadar 8 gün,
16. dönem 10/08/2009 sabahından-20/08/2009 sabahına kadar 10 gün,
17. dönem 12/08/2009 sabahından-20/08/2009 sabahına kadar 8 gün,
18. dönem 21/08/2009 sabahından-29/08/2009 sabahına kadar 8 gün,
19. dönem 21/08/2009 sabahından-31/08/2009 sabahına kadar 10 gün,
20. dönem 30/08/2009 sabahından-07/09/2009 sabahına kadar 8 gün,
21. dönem 01/09/2009 sabahından-11/09/2009 sabahına kadar 10 gün,
22. dönem 08/09/2009 sabahından-16/09/2009 sabahına kadar 8 gün,
23. dönem 12/09/2009 sabahından-22/09/2009 sabahına kadar 10 gün,
24. dönem 17/09/2009 sabahından-25/09/2009 sabahına kadar 8 gün,
25. dönem 23/09/2009 sabahından-03/10/2009 sabahına kadar 10 gün,
26. dönem 26/09/2009 sabahından-04/10/2009 sabahına kadar 8 gün,
27. dönem 04/10/2009 sabahından-14/10/2009 sabahına kadar 10 gün,

3- Müracaat sayısı, tesisteki oda sayısından fazla olduğu takdirde kamp tahsisleri puanlama esaslarına göre yapılacaktır. Tesisten yararlanacaklara kamu kuruluşlarında geçen hizmet sürelerinin her yılı için 1 puan, epleri için 10 puan, bakımakta yükümlü oldukları çocukları (öğrenci değilse 18 yaşını doldurmamayanlar, öğrenci ise 25 yaşını doldurmamayanlar) için 5 puan verilecektir. Verilen bu puanların toplamından;

- a) Deniz kıyısında görev yapanlardan 5 puan,
- b) 2008 yılında tesislerden yararlananlardan 20 puan,
- c) 2007 yılında tesislerden yararlananlardan 10 puan,
- ç) 2006 yılında tesislerden yararlananlardan 5 puan,
- d) 2005 yılında tesislerden yararlananlardan 4 puan,
- e) 2004 yılında tesislerden yararlananlardan 3 puan,
- f) 2003 yılında tesislerden yararlananlardan 2 puan,
- g) 2002 yılında tesislerden yararlananlardan 1 puan düşülecektir.

Bu suretle puanlar hesaplanarak bir sıra cetveli hazırlanacak, puanların eşitliği halinde 5, 4, 3, 2, 1 inci hâlgelerde hizmet yapanlara bu sıraya göre öncelik tanınacaktır.

4- Tesisten öncelikle Adli ve İdari Yargıda görevli hâkim ve Cumhuriyet savcıları ile emeklileri yararlanacak olup 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 ve 19 uncu dönemler dışında imkanlar ölçüsünde adalat personeli de yararlanacaktır. Karşıdan yararlanacak kişilerden kamp ücretinin 1/6'sı peşin olarak alınacak, kalanı kampa girişte 5 taksit halinde kredi kartıyla (Vakıf Bank ya da Ziraat Bankası kredi kartıyla komisyonuz olarak) ödenebilecektir. Kredi kartı kullanmak istemeyenlerden ise, toplam kamp bedeli peşin olarak alınacaktır. Taksitli ödemeye ilişkin işlemler tesis müdürlüğünce yapılacaktır. Bu maddede sayılanlar dışında tesisten yararlanacaklar için taksit yapılmayacaktır. KDV faturanın düzenlendiği tarihte tahsil edilecektir.

5- Tesistelerde bir günlük kamp ücreti, Bakanlığımız mensubu, emeklileri ve bakmakla yükümlü olduğu kişiler için (kardeş, torun, damat ve gelin) her şey dahil (alkollü içki, klima ve gözleme hariç) 1, 2, 3, 22, 23, 24, 25, 26 ve 27 nci dönemlerde kişi başına KDV dahil 42,00-TL (yemek 25,10-TL, yatak 16,80-TL), 4 üncü dönemde kişi başına KDV dahil 50,00-TL (yemek 30,00-TL, yatak 20,00-TL), 5, 6, 18, (9, 20 ve 21 inci dönemlerde kişi başına KDV dahil 52,00-TL (yemek 31,20-TL, yatak 20,80-TL), 7 ve 8 inci dönemlerde kişi başına KDV dahil 55,00-TL (yemek 33,00-TL, yatak 22,00-TL), 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15,16 ve 17 nci dönemlerde kişi başına KDV dahil 60,00-TL (yemek 36,00-TL, yatak 24,00-TL) dir.

6- Mensubun refakatinde bulunup da bakmakla yükümlü olmadığı misafir kişilerden 7, 8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18 ve 19 uncu dönemlerde % 50, diğer dönemlerde % 25 fazla ücret alınacaktır.

7- Diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan kamu görevlilerinden 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 ve 19 uncu dönemlerde % 25 fazla ücret alınacak, diğer dönemlerde fark ücreti alınmayacaktır.

8- Kampa katılması uygun görülen sair kişilerden 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 ve 19 uncu dönemlerde % 100, diğer dönemlerde % 50 fazla ücret alınacaktır.

9- Kamp tahsis talebinde bulunmaları öncelikle bir oda tahsis edilecektir. 2 nci oda talepleri yer kalması halinde dikkate alınacaktır.

10- Kampa tek kişi olarak katılmak isteyen olması durumunda 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 ve 19 uncu dönemlerde C Bloklarının tahsisi halinde % 50 fark alınacaktır.

T.C
ADALET BAKANLIĞI
İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığına

Aşağıdaki beyanımı inceleyerek, Antalya Eğitim ve Dinlenme Tesislerine iştirakun için gerekli işlemlerin yapılmasını takdirlerinize arz ederim. / / 2009

İ M Z A

- 1- Adı Soyadı :
- 2- Bakanlık Sicil (Personel için UYAP Sicil) No :
- 3- Görevi :
- 4- Adresi :
- 5- Telefon Numarası ve Alan Kodu :
- 6- Emekliliğe Esas Tüm Hizmet Sırası :
- 7- Tesislerden Daha Önce Yararlandığı Yıllar :
- 8- E-Posta Adresi :

9- DİNLENME TESİSLERİ TERCİH BÖLÜMÜ:

1. Tercih olarak Antalya Eğitim ve Dinlenme Tesislerinin (...) inci devresini,
2. Tercih olarak Antalya Eğitim ve Dinlenme Tesislerinin (...) nci devresini,
3. Tercih olarak Antalya Eğitim ve Dinlenme Tesislerinin (...) üncü devresini tercih ediyorum.

10-BAŞVURU SAHİBİ İLE BİRLİKTE TESİSE KATILACAK OLANLAR BÖLÜMÜ:

ADI SOYADI	BAKMAKLA YAKINLIĞI	DOĞUM TARİHİ YÜKÜMLÜ MÜ?	(Ay ve Gün Dahil)
1-
2-
3-
4-

NOT : - Küçüklerin yaşlarının geçerli kimlik belgesi ile ispatlanması zorunludur.

FORM DOLDURULURKEN DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

Doldurulması istenilen bilgilerin eksik yazılması halinde dilekçe sahibinin kamptan yararlanamaması gibi istenilmeyen sonuçların doğmaması için formun ve kamp duyurusunun dikkatlice okunup, aşağıda belirtilen hususlara uygun olarak doldurulması gerekmektedir.

- 1- Adı Soyadı: Başvuruyu yapan mensup veya emeklinizin adı ve soyadı yazılacaktır.
- 2- Kurum sicil no bölümü : Adalet Bakanlığınca verilen sicil numarası yazılacaktır. Emekli başvuruyorsa emekli olmadan önce Bakanlıkça verilen sicil numarası, dul ve yetimleri başvuruyorsa ölen mensubumuzun Bakanlık sicil numarası yazılacaktır. Müracaat eden personel ise, UYAP sicil numarası yazılacaktır.
- 3- Görev : Başvuruyu yapanın ikamet ettiği açık adresi, il ve ilçe belirtilerek yazılacaktır.
- 4- Adres :Başvuruyu yapanın ikamet ettiği açık adresi, il ve ilçe belirtilerek yazılacaktır.
- 5- Telefon no: Arandığında bulunabilecek telefon numarası alan kodu ile yazılacaktır.
- 6- Hizmet süresi: Mensubun, emeklinin veya dul ve yetimleri başvuruyorsa ölen mensubumuzun askerlik dahil emekliliğe esas tüm hizmet süresi yazılacaktır.
- 7- Tezislere yararlandığı yıllar: Bu sütuna 2002 yılı dahil son 7 yıl içinde Bakanlığımıza ait kamplardan yararlandığı yıllar kampın adı ve yılı belirtilerek yazılacaktır.
- 8- E-Posta Adresi : Başvuru sahibinin e-mail adresi yazılacaktır.
- 9- Tercih: Bu bölümde başvuru sahibi en çok 3 tercih yapabilecektir. Yapılan puanlama sonucunda kendisine tahsis yapılamayanların aşağıda belirtilen telefonlardan Bakanlığımız İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı görevlileri ile temas kurup yedeklerden sonra gelmek üzere boşalan yerlerden yararlanmaları mümkündür.
- 10- Tesise katılacaklar bölümü: Bu sütun doldurulurken başvuru sahibi dışında kamptan yararlanacak olan diğer kişilerin ad ve soyadları mensup veya emekli mensubumuz veya ölen mensubumuza yakınlık derecesi, mensup, emekli veya ölen mensubumuzun kanunen kendisine bakma yükümlülüğü olup olmadığı açıkça belirtilecek, yaşı küçük ise doğum tarihi mutlaka belirtilecektir. Anne ve babanın öğrenci olmayan ve 18 yaşını dolduran veya öğrenci olsa dahi 25 yaşını tamamlamayan kız veya erkek çocuklarına bakma yükümlü kanunen ortadan kalktığından ve bu durumdaki çocuklar için yönergeye göre puan verilemeyeceğinden bu durumdaki çocukların öğrenci olup olmadıklarını forma mutlaka yazılması ve bunu ibraz edecek herhangi bir belge örneğinin forma eklenmesi halinde puanlamaya dahil edilmesi mümkün bulunmaktadır. Aksi halde puan verilmeyecektir.
- 11- Puanlama başvuru sahibinin formda bildirdiği bilgilere ve Bakanlığımızda mevcut kayıtlara göre yapılmaktadır. Formun eksik veya yanlış doldurulması eksik puan verilmesine, yapılan tahsisin iptaline ve dolayısıyla kamptan yararlanamamaya neden olabileceğinden formun tam ve eksiksiz olarak doldurulması, yanlış bilgi verilmemesi gerekmektedir. Bu konudaki sorumluluk tamamen başvuru sahibine ait olacaktır.
- 10- Formun doldurulması sırasında doğan tereddütlerin giderilmesi ve kamplarla ilgili her türlü bilgi aşağıda yazılı telefon numarasından öğrenilebilir.

ULAŞILABİLECEK TELEFON VE FAX NUMARALARI:

İMİD Sosyal İşler Şb. Md. Tel:	: 0 312 414 61 32- 61 57	Fax : 0 312 438 41 19
Antalya (Kamp)	: Tel: 0-242 431 22 40	Fax : 0-242 431 22 50
Antalya Kamp Avesi Hattı	: Tel: 0505 875 29 50	

T.C.
ADALET BAKANLIğI
EğİTİM VE DİNLENME TESİSLERİ
MERKEZ YÖNETİM KURULU

Karar No: : 2009/ 24

Karar Tarihi : Ek. /04/2009

KARAR

Maliye Bakanlığının Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliği (Sayı 2009-9) 27/03/2009 tarihinde 27182 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmış, tebliğ hükümlerinin 01/04/2009 tarihinden itibaren geçerli olduğu belirtilmiştir. Adalet Teşkilatı Güçlendirme Vakfına ait olmayan Bakanlığımıza bağlı misafirhanelere ilişkin olarak aşağıdaki hususlar Yönetim Kurulumuzca oy birliği ile karar altına alınmıştır.

- 1) 01/04/2009 tarihinden sonra Birinci bölge iller ile denize kıyısı bulunan ilçe Cumhuriyet başsavcılıkları nezdinde bulunan misafirhanelerden yararlanacaklardan kişi başı KDV dahil 10.00 TL , bunların dışındaki yerlerde ise 7.50 TL ücret alınacaktır.
- 2) Birinci bölge iller ile denize kıyısı bulunan ilçe Cumhuriyet başsavcılıkları nezdinde bulunan misafirhanelerin tahsis işlemleri Haziran, Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında kurulumuz tarafından yapılacaktır. Cumhuriyet başsavcılıkları tarafından tahsis işlemi, ancak kurulumuzdan izin alınarak yapılabilecektir. Bunun dışındaki zamanlarda ve bu kapsamda olmayan yerlerin tahsisi ise Cumhuriyet başsavcılıkları yapmaya devam edeceklerdir.
- 3) Misafirhanelerden Bakanlık ve Merkez Yönetim Kurulunca uygun görülen Adalet Bakanlığı personeli ile emeklileri, diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlar ile misafirler yararlanacaklardır. Personel ve emeklilerin eşi ile altsoyu ve üstsoyu personel gibi, benzer şekilde kamu kurum ve kuruluşlarının personeline ve emeklilerine aynı yakınlığı bulunan kişiler de kamu kurum ve kuruluşunun personeli gibi ücretlendirilecektir. Bunların dışındakiler ise misafir statüsünde değerlendirilecektir.
- 4) Kamu kurum ve kuruluşunun personeli ile emeklilerine Bakanlığımız personeline belirlenen ücretin % 25, misafirlere ise %50 fazlası ücret uygulanacaktır.

5) Misafirhaneden yararlanacakların 01/04/2006 tarihinden sonra doğan çocuklar için konaklama bedeli alınmayacak, bunlar için yemek istenmesi halinde yemek bedelinin yarısı alınacaktır. 01/04/2003 ile 01/04/2006 (bu tarihler dahil) arasında doğanlardan yemek ve yatak istenip istenmediğine bakılmaksızın yemek ve konaklama bedelinin yarısı alınacaktır. Küçüklerin yaşlarının geçerli kimlik belgesi ile ispatlanması zorunludur.

6) Misafirhaneden yararlanacak geçici görevli kamu personellerinden alınacak konaklama ücreti, geçici görevlendirilmenin ilk 10 günü için yurtdışı gündeliklerinin 2009 Yılı Merkezi Bütçe Kanununa ekli (E) cetvelinde yer alan hükme göre %50 artırımlı miktarının tamamını, daha sonraki günler için artırımsız gündeliklerinin 1/2'sini, geçici görevli denetim elemanlarından alınacak konaklama bedeli ise yurtdışı gündeliklerinin %50 artırımlı miktarının tamamını geçmeyecektir.

7) Yukarıda tarih ve sayısı belirtilen Maliye Bakanlığının Kamu Sosyal Tesislerine ilişkin Tebliğin diğer hükümleri uygulamada aynen geçerli olacaktır.

BAŞKAN

ÜYE

ÜYE

Erwan KAYA
Hâkim
İdari ve Mali İşler
Dairesi Başkanı

Kambur AYUK
Teftiş Hâkimi

Tahsin MUTLU
Teftiş Hâkimi

OLUR
01/04/2009

Ahmet KAHRAMAN
Hâkim
Hakan a.
Müteqar

T.C
ADALET BAKANLIĞI
İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığına

- 1- Adı Soyadı :
- 2- Bakım Sicil No (Kurum Sicil No) :
- 3- Görevi :
- 4- Tebligat adresi :
- 4- Telefon - Fax Numarası ve Alan Kodu :
- 5- e-posta adresiniz :

TERCİH EDİLECEK MİSAFİRHANE

<u>TERCİH</u>	<u>TARİHLER</u>
1-.....	.../.../2009-.../.../2009
2-.....	.../.../2009-.../.../2009

BAŞVURU SAHİBİ İLE BİRLİKTE MİSAFİRHANESİNE KATILACAKLAR

- | ADI SOYADI | : | YAKINLIĞI : | DOĞUM TARİHİ
(Ay ve Gün Dahil) |
|------------|---|-------------|-----------------------------------|
| 1-..... | : | |/...../..... |
| 2-..... | : | |/...../..... |
| 3-..... | : | |/...../..... |
| 4-..... | : | |/...../..... |
| 5-..... | : | |/...../..... |

.../.../2009

İMZA

Duyuru

14 Nisan 2009 tarih ve 27200 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan,
- Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma
Yönetmeliği, yer darlığı nedeniyle Bülten’e alınamamıştır.